

Arkest. O. 86 / 3.2.1999

II

Inventointi 1998

Mika Sarkkinen

II

Tutkimuksen suorittaja: Pohjois-Pohjanmaan liitto
Inventoiija: FM Mika Sarkkinen

Pohjois-Pohjanmaan liiton, Pohjois-Pohjanmaan museon ja Museoviraston yhteistyönä toteutettavan Pohjois-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten julkaisuhankeen yhteydessä katsottiin tarpeelliseksi Iin kunnan ajantasaistava perusinventointi. Aiempaa inventointia ei alueella ole tehty, mutta yksittäisiä tarkastuksia alueelta on suhteellisen runsaasti. Inventoinnin yhteydessä pyrittiin tarkastamaan ja tarvittaessa paikantamaan tiedossa olleet kohteet (37 kpl). Merensaarten alavilla korkeuksilla olevia kohteita ei tarkastettu maastossa. Lisäksi käytiin läpi PPM:n ja Iin paikallismuseon koelmat ja arkistot, mutta uusia kohteita näiden perusteella ei löydetty. Inventoinnin tuloksena kohteiden määrä nousi 60:een, joiden lisäksi kertomuksessa on kirjattu muutamia tietoja epämääräisistä ja historiallisen ajan kohteista. Kunnan kohteista puolet on erilaisia röykkiökohteita, joista muutamien yhteydessä on myös merkkejä asuinpaikasta, keittokuopista tai muista maakuopista. Kivikautisia tai kivikautistyyppisiä asuin- ja löytöpaikkoja on seitsemän. Noin kuudesosa kohteista on historialliselta ajalta, mm. Ulkoja Maakrunneilla olevat jatulintarhat, palvoskivi ja kalastukseen sekä merenkulkuun liittyvät rakenteet. Uusista kohteista merkittävimpiä lienevät varhaismetallikauden rantakorkeuksilla (n. 15 - 40 m y.m.p.) olevat kymmenen röykkiö- ja asuinpaikkakohdetta.

Löydöt: KM 31290-31291 (kvartsiesineitä ja -iskoksia).

Kenttätöaika: 2.6.-26.6.1998.

Tutkimuskustannukset: Iin kunta 13 000, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Museovirasto.

Tutkimusraportti: Iin inventointi 1998, M. Sarkkinen. Museoviraston ark. os. top. arkisto ja Pohjois-Pohjanmaan museon arkisto.

SISÄLLYSLUETTELO

SIVU

JOHDANTO	1
LUETTELO IIN MUINAISJÄÄNNÖKSISTÄ	3
KOHTEIDEN JAKAUTUMINEN PERUSKARTOILLE	5
LÖYTÖLUETTELO	6
VALOKUVAT - diat	7
YLEISKARTTA	10
KOHDEKUVAUKSET JA KARTTAOTTEET	11
MUITA KOHTEITA	130 (-131)

JOHDANTO

Pohjois-Pohjanmaan liiton, Pohjois-Pohjanmaan museon ja Museoviraston yhteistyönä toteutettavan Pohjois-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten luettelointi- ja julkaisuhankkeen jatkamiseksi katsottiin tarpeelliseksi Iin seutukunnan alueella tehtävä ajantasais-tava inventointi.

Iin inventoinnin mahdollisti Iin kunnan, Museoviraston ja Pohjois-Pohjanmaan liiton taloudellinen panos, joka kattoi neljän viikon kenttätyöt ja niiden vaatimat jälkityöt inventointikertomuksen tekemiseksi.

Työn toteutti FM Mika Sarkkinen, joka toimi Pohjois-Pohjanmaan liiton va. tutkijana ja jolle Pohjois-Pohjanmaan museo tarjosi tarvittavat työtilat. Inventointia valmisteltiin 26.-29.5.1998 yhdessä kenttäkauden muiden inventointien kanssa. Kenttätyöt toteutettiin 2.6.-26.6. ja raportointi syystalvella 1998. Kenttävaiheen aikana keskityttiin tarkastamaan alueelta aiemmin tunnetut kohteet. Tarkastusten ulkopuolelle rajattiin muutamat rannikolla ja saarissa selvästi historiallisen ajan korkeuksilla olevat kohteet. Varatun ajan puitteissa oli mahdollista paneutua myös ennestään tuntemattomien kohteiden etsimiseen. Tällöin keskityttiin metallikautisilla korkeuksilla olevien röykkiöiden etsimiseen.

Iin inventointi perustuu Museoviraston arkeologian osaston arkistotietoihin, joita täydennettiin PPM:n arkistotiedoilla. Lisäksi tarkastettiin Iin kotiseutumuseon kokoelmat, missä kiviesineitä ei kuitenkaan ollut. Museoviraston arkistossa oli Iistä tiedot yhteensä 37 kohteesta. Inventoinnin tuloksena kohteiden määrä nousi 60. Inventoinnin aikana pyrittiin vanhat löytöpaikat selvittämään mahdollisimman tarkkaan, mikäli ne enää olivat selville saatavissa. Näitä oli kuitenkin vain muutama, joten kokonaan uusien kohteiden etsimiseen jäi kohtuullisesti aikaa.

Aiempaa kunnan kattavaa perusinventointia ei Iissä ole tehty. Aiemmista tarkastuksista on mainittava Paula Purhosen 1975 - 1980 alueella tekemät tarkastukset sekä Jari Okkosen 1989 opinnäytetyötään varten tekemät tarkastukset, käytännössä osainventointi, sekä useat tämän jälkeen tekemänsä tarkastukset. Okkosen opinnäytetyöhön "Iin Olhavajoen ja Kiiminkijoen välisen rannikon lapinrauniokohdet" (Oulun Yliopisto, historian laitos 1989) viitataan kohdekuvausten kohdassa "aiemmat tutkimukset" tarkastuksena. Mainittujen lisäksi ovat useat eri tahoilla toimivat tutkijat tehneet lähinnä yksittäisiä tarkastuksia. Vanhemmista tutkimuksista on syytä mainita A.H. Snellmanin "Oulun kihlakunta. Muinaistieteellisiä ja historiallisia lehtiä" Suomen Muinaistoyhdistyksen Aikakauskirja (SMYA) IX, 1887. Kaivauksia on toistaiseksi tehty kolmella paikalla, kaikki Oulun Yliopiston toimesta; Hiidenkangas 1988-1990 (kohde 15, E. Jarva ja J. Okkonen), Kiviharju 1998 (kohde 12, M. Korteniemi) ja Hangaskangas SW (1998, T. Ylimaunu).

Ii on rannikkokunta, jonka läpi virtaavista joista merkittävimmät ovat Iijoki ja Olhavajoki. Muinaistieteellisessä katsannossa eivät niiden välissä virtaavat Muhojoki ja Vuornosojat ole juurikaan vä-

häisempi. Järviä ja pieniä lampia on runsaasti. 20 metrin korkeuskäyrä kulkee melko suorana etelästä pohjoisluoteeseen, ainoastaan Iijokilaaksossa se tekee laajemman mutkan sisämaahan aina Raasakkaan asti. 40 metrin korkeudella olevalle rannalle päästään etelässä vasta Iijoen pohjoispuolella Hangasjärven seudulla, mistä ranta kulkee pohjoiseen Olhavajoelle ja Vuosiojalle asti ja kääntyy tämän jälkeen länteen. 60 metrin rannikko kulkee Muhosuolta pohjoiseen Yli-Olhavan pohjoispuolelle ja kääntyy sitten luoteeseen. Korkeinta aluetta on kunnan koillisosa, missä ollaan jo yli 80 metrissä, Kaihuanvaaran noustessa aina 107 metriin. Karkeasti voidaan sanoa, että maasto on enimmäkseen pienten moreenikankaiden rikkomaa korpea ja suota, paikoin on laajempia hiekkakankaita. Erikseen on mainittava Olhavajoen pohjoispuolinen kallioalue, joka jatkuu rannikolta aina noin 40 metrin korkeuteen, sekä Iin edustan saaret Ulko- ja Maakrunnit.

Inventointikertomus noudattaa Museoviraston kuntakohtaista kohdenu-
merointia. Luettelo sisältää yhteensä 60 kohdetta. Johdantoa seuraavat yhteenvetoluettelot kunnan kohteista, kohteiden jakautuminen peruskarttalehdille, esineluettelo ja luettelo valokuvista. Kertomuksen loppuun on koottu muutamia tietoja historiallisen ajan kohteista sekä joitakin tietoja epämääräisistä kohteista.

Muinaisjäännöskohteista ilmoitetaan aluksi nimi-, luokitus-, sijainti- ja mahdolliset omistajatiedot. Tämän jälkeen seuraa kohteen kuvaus, jossa kuvataan kohteen sijainti, ympäristö ja alueella tehdyt havainnot. Kuvauksen lopussa ovat ns. tutkimukselliset tiedot eli tiedot aiemmista tutkimuksista, kohteesta tehdyistä löydöistä ja inventoinnin aikana otetuista valokuvista. Jokaista kohdetta seuraa peruskarttaote, josta on ilmoitettu käytetyn peruskarttalehden numero, nimi ja painovuosi.

Kohteiden muinaisjäännösluokitus on seuraava:

I-luokka: Muinaisjäännös säilytetään sellaisenaan, eikä sitä saa hävittää missään olosuhteissa. Valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävä muinaisjäännös.

II-luokka: Muinaisjäännös on kokonaan rauhoitettu, mutta voidaan tutkimusten jälkeen siirtää joko luokkaan I tai III.

III-luokka: Muinaisjäännös on kokonaan tutkittu tai hävitetty, eikä sen säilyttäminen ole tarpeen. Tutkittujen tietojen perusteella vapaa kohde.

On syytä huomata, että uudet tiedot voivat muuttaa luokitusta ja että tehdyn inventoinnin jälkeen kaikkia alueella olevia muinaisjäännöksiä ei tunneta. Koska kaikki muinaisjäännökset ovat automaattisesti muinaismuistolain (295/1963) suojaamia, on kaikkia ennestään tunnettuja tai mahdollisia tulevia uusia kohteita koskevis-
sa epäselvissä tilanteissa syytä kääntyä Museoviraston puoleen.

Mika Sarkkinen

Oulussa 21.12.1998
Mika Sarkkinen

LUETTELO IIN MUINAISJÄÄNNÖKSISTÄ

1. Rontti	<u>jatulintarha. II(?)</u>
2. Satakari	<u>jatulintarha. II(?)</u>
3. Ulkokrunni	<u>jatulintarhoja, asumuksenpohjia, verkkotarhoja, kivikompassi, aurinkokello, venevalkamia. I.</u>
4. Ulkokrunni	<u>röykkiöitä. III?</u>
5. Olhavan lasitehtaan 1	<u>jatulintarha/kivivalleja. II/III?</u>
6. Konttila	<u>kivikautinen löytöpaikka. II.</u>
7. Vuosioja	<u>kivikautinen asuinpaikka. III.</u>
8. Muho-oja	<u>kivikautinen asuinpaikka. II(?)</u>
9. Harjula	<u>"lappal. röykkiöitä, kodansijoja". III.</u>
10. Tukkipari	<u>röykkiöitä. II/III.</u>
11. Pentinkangas	<u>röykkiöitä, asunnonpohja? II.</u>
12. Kiviharju	<u>keittokuoppia. II.</u>
13. Lampurinkorpi	<u>viljelysraunioita. II/III.</u>
14. Keelaharju	<u>röykkiöitä, rakka- ja maakuoppia sekä asuinpaikka. II.</u>
15. Hiidenkangas	<u>röykkiöitä, asuinpaikka. II.</u>
16. Hiidenkangas SE	<u>latomuksia, rakkakuoppia. II.</u>
17. Pitkämaa	<u>röykkiö. II.</u>
18. Hankokangas	<u>kiviesineen löytöpaikka. II.</u>
19. Kynkäänharju	<u>kuopanteita, pyyntikuoppia?. II/III?</u>
20. Hankopalo	<u>kivikehä ja rakkakuoppia. II.</u>
21. Laukkuharju	<u>rakkakuoppia. II.</u>
22. Raasakkakangas	<u>maakuoppia/"lapinhautoja". II.</u>
23. Tuohenkiskojojangas	<u>röykkiö. II.</u>
24. Muhojoen eteläranta	<u>röykkiö. II.</u>
25. Vuornoskangas	<u>röykkiöitä. III.</u>
26. Konttikangas W	<u>röykkiö. II.</u>
27. Mustikkakangas SW	<u>kivikehä. II.</u>
28. Mustikkakangas N	<u>röykkiöitä. II.</u>
29. Mustikkakangas E	<u>röykkiö, maakuoppa. II.</u>
30. Kyöpelinharju	<u>röykkiöitä.</u>
31. Rautatiesilta	<u>palvoskivi. II.</u>
32. Ritamaa S	<u>röykkiöitä ja asuinpainanteita. II.</u>
33. Ylimmäinen Pihlajajärvi	<u>röykkiö. II.</u>
34. Aaltokangas	<u>asuinpainanteita. II.</u>
35. Hangaskangas SW	<u>asuinpaikka, keittokuoppia. II.</u>
36. Huhtaharju	<u>asuinpainanteita. II.</u>
37. Jättiläishalme	<u>röykkiöitä, maakuoppia. II.</u>
38. Liedes SE	<u>röykkiöitä. II.</u>
39. Isokangas NE	<u>röykkiö, maakuoppia. II.</u>
40. Jussinkangas	<u>röykkiöitä?, keittokuoppia. II.</u>
41. Huopisenoja SW	<u>röykkiö. II.</u>
42. Kangaslammi NE	<u>röykkiöitä.</u>
43. Kärrymäki	<u>kvartsilouhos. II.</u>
44. Sulajärvet SE	<u>röykkiöitä. II.</u>
45. Parviaisenkangas W	<u>rakkakuoppia. II.</u>
46. Umpilammenkallio	<u>kvartsilouhos? II.</u>

47. Porokahojensuo S röykkiö. II.
48. Riitakorpi varhaismetallik. asuinpaikka? II.
49. Myllykangas NE maa-/keittokuoppia, asuinpaikka? II.
50. Hangasjärvi W röykkiöitä/latomuksia? II.
51. Välikangas asuinpainanteita. II.
52. Hankokankaan laki rakkakuoppia. II.
53. Makkarakangas pitkäröykkiö. II.
54. Mustikkasuo SW röykkiö, latomuksia?, rakkakuoppia. II.
55. Liskonoron kämpä kivikautinen asuinpaikka. II.
56. Liskonoro SW kivikautinen asuinpaikka? II.
57. Vuornos kangas voimalin kivikehä, rakkakuoppa. II.
58. Härkkimenmaankangas röykkiö, rakkakuoppia. II.
59. Kumpeleenharju, Maakru röykkiö. II.
60. Äijänkumpu, Maakrunni palvoskivi/kalajumalainen. I.

KOHTEIDEN JAKAUTUMINEN PERUSKARTOILLE

2533 06 SATAKARI	2 Satakari
2533 09 II	9 Harjula, 11 Pentinkangas, 31 Rautatiesilta, 38 Liedes SE, 39 Isokangas NE, 40 Jussinkangas, 41 Huopisenoja SW
2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI	3-4 Ulkokrunni, 59 Kumpeleenharju, 60 Äijönkumpu
2534 04 RONTTI	1 Rontti
2534 07 POHJOIS-II	10 Tukkikari, 13 Lampurinkorpi, 30 Kyöpelinharju
2534 08 OLHAVA	5 Olhavan lasitehtaan luona, 7 Vuosiojan sorakuoppa, 19 Kynkäänharju, 42 Kangaslammi NE, 43 Kärrymäki, 44 Sulajärvet SE, 45 Parviaisenkangas W, 46 Umpilammenkallio, 47 Porokahojensuo S
2534 09 SAARIHOVI	23 Tuohenkiskojoankangas, 32 Ritamaa S, 33 Ylimmäinen Pihlajajärvi, 36 Huhtaharju
3511 06 JAKKUKYLÄ	12 Kiviharju, 22 Raasakkakangas, 35 Hangaskangas SW, 48 Riitakorpi, 49 Myllykangas NE
3512 04 MUHOSUO	8 Muho-oja?, 17 Pitkämaa, 18 Hankokangas, 20 Hankopalo, 24 Muhojoen eteläranta, 34 Aaltokangas, 50 Hangasjärvi W, 51 Välikangas, 52 Hankokankaan laki
3512 05 KÄRPPÄSUO	6 Konttila, 8 Muho-oja?, 14 Keelaharju, 15 Hiidenkangas, 16 Hiidenkangas SE, 21 Laukkuharju, 25 Vuornoskangas, 26 Konttikangas W, 27 Mustikkakangas SW, 28 Mustikkakangas N, 29 Mustikkakangas E 53 Makkarakangas, 54 Mustikkasuo SW, 55 Liskonoron kämpä, 56 Liskonoro SW, 57 Vuornoskangas voimalinja, 58 Härkkimenmaankangas
3512 06 YLI-OLHAVA	37 Jättiläishalme

LÖYTÖLUETTELO

Kansallismuseon (KM, Helsinki) kokoelmissa olevat löydöt:

KM 5075	kirves tai tuura	6 Konttila
KM 14818:1	tasataltta	7 Vuosioja
:2	tasataltta	7 Vuosioja
KM 15011	rombimaisen kirveen tekele	8 Muho-oja
KM 15315:1	kvartsikaavin	8 Muho-oja
:2	kvartsikaavin	8 Muho-oja
:3	kvartsi-iskoksia	8 Muho-oja
KM 31290:1-3	kvartsiesineitä, -iskoksia	14 Keelaharju
KM 31291:1-3	kvartsiesineitä, -iskoksia	48 Riitakorpi

Pohjois-Pohjanmaan museon (PPM, Oulu) kokoelmissa olevat löydöt:

PPM 6774	tasataltta	0 Kuusela
----------	------------	-----------

(Esineen tiedot: Lahj. Juho Kuusela, löydetty pellosta Iistä, tul-
lut kokoelmiin 1924. Samana vuonna Yli-Ii ja Ii erotettu, joten voi
olla Yli-Iistäkin. Löytöpaikkaa ei inventoinnin aikana kyetty pai-
kantamaan.)

Iin kotiseutumuseossa ollut muutama luonnonkivi, jotka ilmeisesti
poistettu kokoelmista (no:t 15, 1209 ja 1214, ilman löytötietoja).

VALOKUVAT

Kuvat on luettelointu Pohjois-Pohjanmaan museon kuva-arkistoon Pohjois-Pohjanmaan liiton kokoelmana (PPL/PPM:n kuva-arkisto).

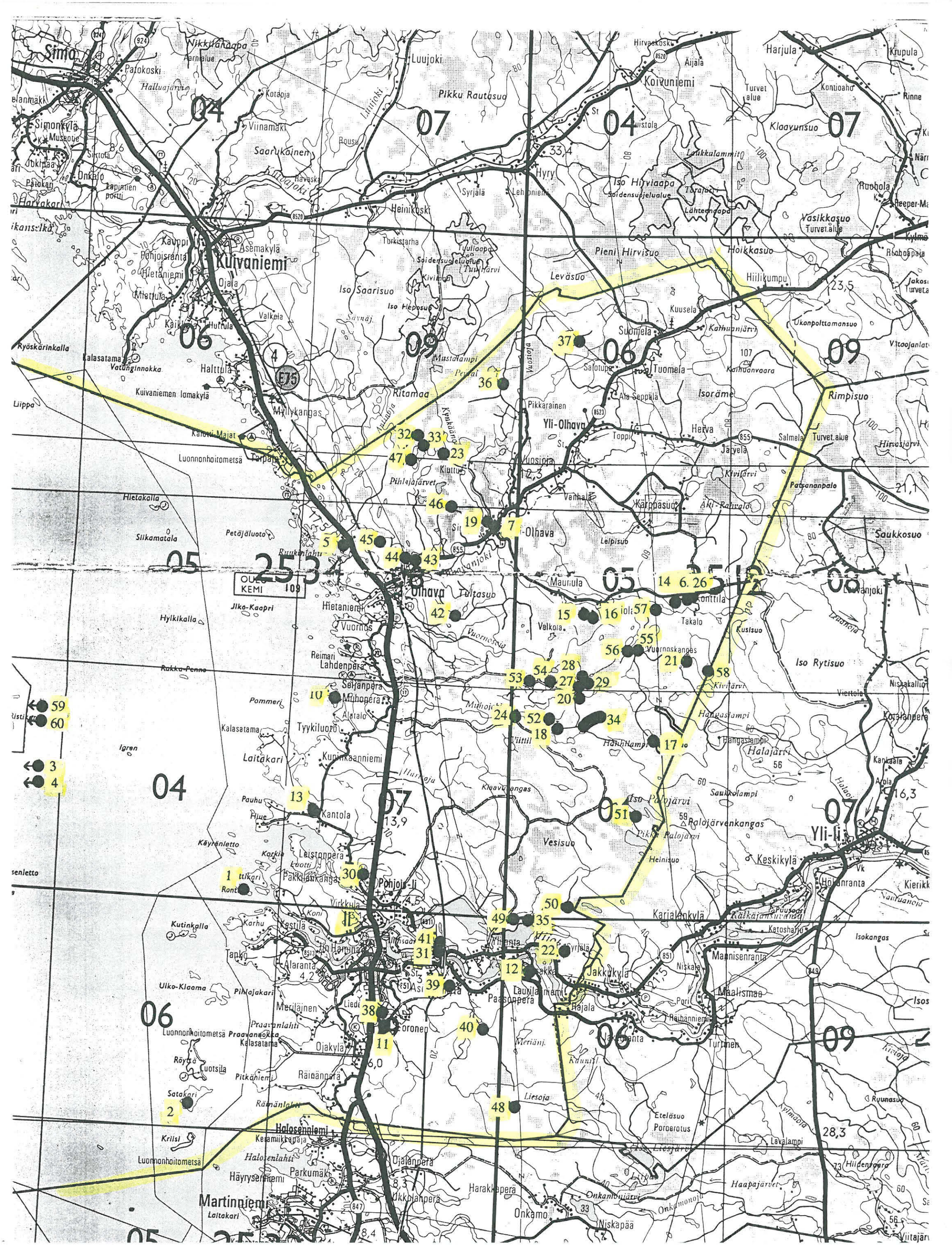
Dia-positiivit:

D+numero	kuva-aihe
D 229	Ii 5 Olhavan lasitehtaan luona ei tavattu jatulintarhaa, vaan pienellä mäellä olevia kivivalleja ja niiden välisiä käytäviä.
D 230	Ii 12 Kiviharju, keskeisimmän alueen länsiosa kuopanteina erottuvia keittokuoppia, etelästä.
D 231	Ii 13 Lampurinkorpi, yksi alueen viljelysraunioista.
D 232	Ii 14 Keelaharju, pohjoista rakkakuoppakivikkoa, lounaasta.
D 233	Ii 15 Hiidenkangas, kankaan lounaisreunalla oleva pitkäroykkiö, idästä.
D 234	Ii 17 Pitkämaa, roykkiö luoteesta.
D 235	Ii 20 Hankopalo, kivikehä länsiluoteesta.
D 236	Ii 21 Laukkuharju, yleiskuva kivikosta, etualalla yksi alueen rakkakuopista, kaakosta.
D 237	Ii 22 Raasakkakangas, yksi palstan 56:5 maakuopista, luoteesta.
D 238	Ii 23 Tuohenkiskojojangas, kalliolla oleva roykkiö, kaakosta.
D 239	Ii 24 Muhojoen eteläranta, roykkiö lännestä.
D 240	Ii 27 Mustikkakangas SW, kivikehä, oikealla edessä olevat kivet peittävät kehän matalaa ylärinteen puoleista sivua, koillisesta.
D 241	Ii 28 Mustikkakangas N, keskimmäinen eli 2 rakenne, kehämäinen roykkiö, luoteesta.
D 242	Ii 29 Mustikkakangas E, matala latomusmainen roykkiö kankaan itäreunalla, etelälounaasta.
D 243	Ii 30 Kyöpelinharju, alempi roykkiö, lounaasta.
D 244	Ii 30 Kyöpelinharju, ylempi roykkiö, koillisesta.
D 245	Ii 31 Rautatiesilta, pöytäkivi/palvoskivi?, kaakosta.

- D 246 Ii 31 Rautatiesilta, pöytäkivi, takana Iijoki ja koski, koillisesta.
- D 247 Ii 32 Ritamaa S, röykkiö 4 pohjoisesta, asuin-painanteista kolme tästä vasemmalle olevalla kan-kaalla.
- D 248 Ii 33 Ylimmäinen Pihlajajärvi, kalliolla suon reunassa oleva röykkiö, idästä.
- D 249 Ii 33 Ylimmäinen Pihlajajärvi, sama pystykuvana.
- D 250 Ii 34 Aaltokangas, asuinpainanne 15, länsilou-naasta.
- D 251 Ii 34 Aaltokangas, asuinpainanne 4 itäkoillisesta
- D 252 Ii 34 Aaltokangas, asuinpainanne 7, itäkaakosta.
- D 253 Ii 36 Huhtaharju, asuinpainanteet tien vasemmalla puolen kasvillisuuden peitossa, asuinpaikkamerkit tien varrelta, kuvattu kohteen lounaispäästä, lounaasta.
- D 254 Ii 37 Jättiläishalme, yksi itärinteen alemman te-rassin kuopista, idästä.
- D 255 Ii 37 Jättiläishalme, tien luoteispuolella oleva rakkakuopan ja röykkiön välimuoto, taustalla so-ranottoa, lounaasta.
- D 256 Ii 41 Huopisenoja SW, röykkiö itäkaakosta.
- D 257 Ii 42 Kangaslammi NE, yleiskuva alueesta röykkiön l itäpuolelta kohti etelää, pohjoisesta.
- D 258 Ii 42 Kangaslammi NE, röykkiö 1, kaakosta.
- D 259 Ii 42 Kangaslammi NE, röykkiö 2, etelästä, huomaa röykkiön takana oleva vino kuusi, vrt. yleiskuva.
- D 260 Ii 42 Kangaslammi NE, röykkiö 3, kaakosta.
- D 261 Ii 42 Kangaslammi NE, röykkiö 4, idästä.
- D 262 Ii 43 Kärrymäki, kvartsilouhos, idästä.
- D 263 Ii 44 Sulajärvet SE, sammalen peittämät röykkiöt, kairan pää rakenteen 3 keskuskuopassa, taustalla rakan laki, etelästä.
- D 264 Ii 45 Parviaisenkangas W, rakkakuoppa, etelästä.
- D 265 Ii 46 Umpilammenkalliot, kvartsilouhos?, lännestä

- D 266 Ii 47 Porokahojensuo S, röykkiö idästä, taustalla suo.
- D 267 Ii 47 Porokahojensuo S, röykkiö luoteesta.
- D 268 Ii 50 Hangasjärvi W, röykkiöt/latomukset?, idästä.
- D 269 Ii 51 Välikangas, asuinpainaumaa a), luoteesta.
- D 270 Ii 53 Makkarakangas, pitkä-röykkiö, länsiluoteesta
- D 271 Ii 53 Makkarakangas, pitkä-röykkiö, pohjoisluoteesta.
- D 272 Ii 53 Makkarakangas, pitkä-röykkiö, kaakosta.
- D 273 Ii 54 Mustikkasuo SW, alueen röykkiö, kaakosta.
- D 274 Ii 55 Liskonoron kämpä, palanutta kiveä ja kvartsi-iskoksia Pitkämaahan johtavan metsäautotien länsipuolisessa leikkauksessa alueen lounaispäässä, idästä.
- D 275 Ii 55 Liskonoron kämpä, asuinpaikkahavaintoja kämpän takana olevalta pihalta ja keskellä oikealla olevan risteyksen tuntumasta, kohteen koillispuolella, pohjoisesta.
- D 276 Ii 56 Liskonoro SW, puunkaato, josta kvartssia, sen oikealla puolen kuivuneen lahdelman reuna, idästä.
- D 277 Ii 57 Vuornosokangas voimalinja, kankaan pohjoisrinteen yläosassa oleva pyöreä kehärakenne, ylhäältä etelästä.
- D 278 Ii 58 Härkkimenmaankangas, rakan Iin puolella oleva röykkiö rajalta päin kaakosta.
- D 279 Iin Olhavan Nybyn lasitehtaan aluetta, taustalla kartano, lounaasta eli mereltä päin kuvattuna.
- D 280 Iin Olhavan Pilkkulamasta pohjoiseen metsätien itäpuolella olevia kiveyksiä, ampumasuojia?, kaakosta.

YLEISKARTTA

II 1

Kohteen nimi: Rontti
 Määrittely ja mj-luokka: jatulintarha? II/III(?)
 Peruskartta: 2534 04 RONTTI
 Koordinaatit: ruutu 7250/2558, z = n. 2,5 *ei olekaan*
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Iijoen suu *spannintarha*
 Tila, rek:no: yht., 4, 3:4
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 6 km länsiluoteeseen, Iijoen suun pohjoisrannan Koirankarista noin 1,3 km länteen olevalla saarella.

A.H. Snellman mainitsee, että saarella "on ennen ollut joku Pietrin leikki" (SMYA 1887, s. 55). Kohde sisältyy myös Christina Bäcksbackan jatulintarhoja käsittelevässä artikkelissa olevaan luetteloon (Finskt Museum 1972, s. 64 - 73). Saarta ei tämän jälkeen ole tarkastettu, eikä mahdollisen muinaisjäännöksen tarkempaa sijaintia tunneta. Saaren korkeuden perusteella kohde voi olla aikaisintaan historialliselta ajalta.

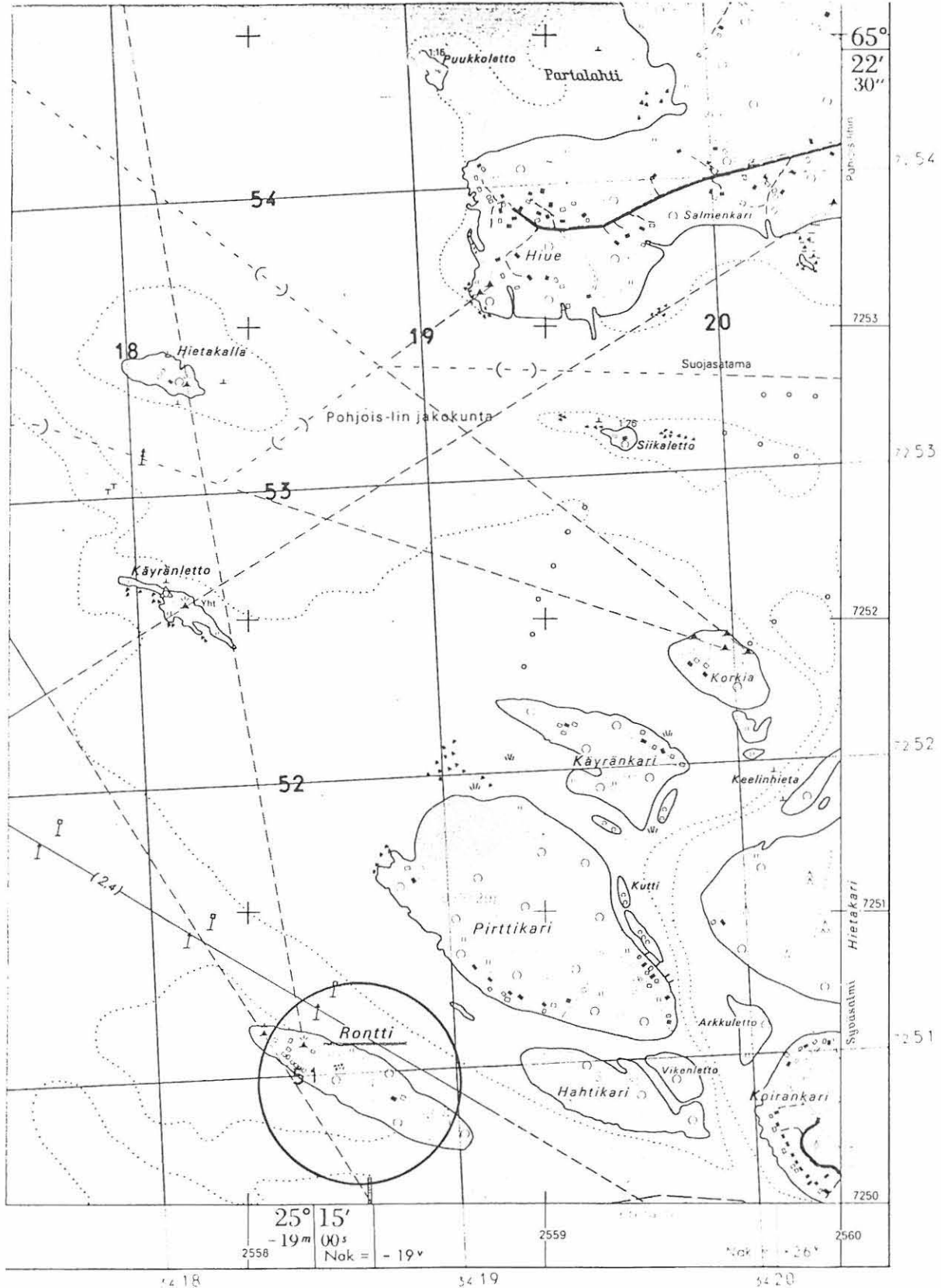
Kohdetta ei tarkastettu inventoinnin aikana.

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2534 04 RONTTI, p. 1982

000 1979:80 A Luukkonen (AB), P. Kariste (CD)

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTTAPAINO HELSINKI 1982

2534 04 RONTTI

ruutu 7250/2558

M. Sarkkinen,

Iin inventointi 1998

II 2

Kohteen nimi: Satakari
Määrittely ja mj-luokka: jatulintarha/kiviraunioita? II/III(?)
Peruskartta: 2533 06 SATAKARI
Koordinaatit: ruutu 7241/2556, z = < n. 7,5
Kylä, kylänosa: Etelä-Ii
Tila, rek:no: 39:117
Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 19 km lounaaseen, Pitkäniemestä noin 3 km länsi-lounaaseen olevalla saarella.

J.W. Calamnius mainitsee Satakarilla olevan kiviraunioita (Muinais-tiedustuksia Pohjanperillä, Suomi II:7, 1868, s. 213). Paikkaa ei tiettävästi ole tämän jälkeen tarkastettu, eikä mahdollisen kohteen tarkempaa sijaintia tunneta.

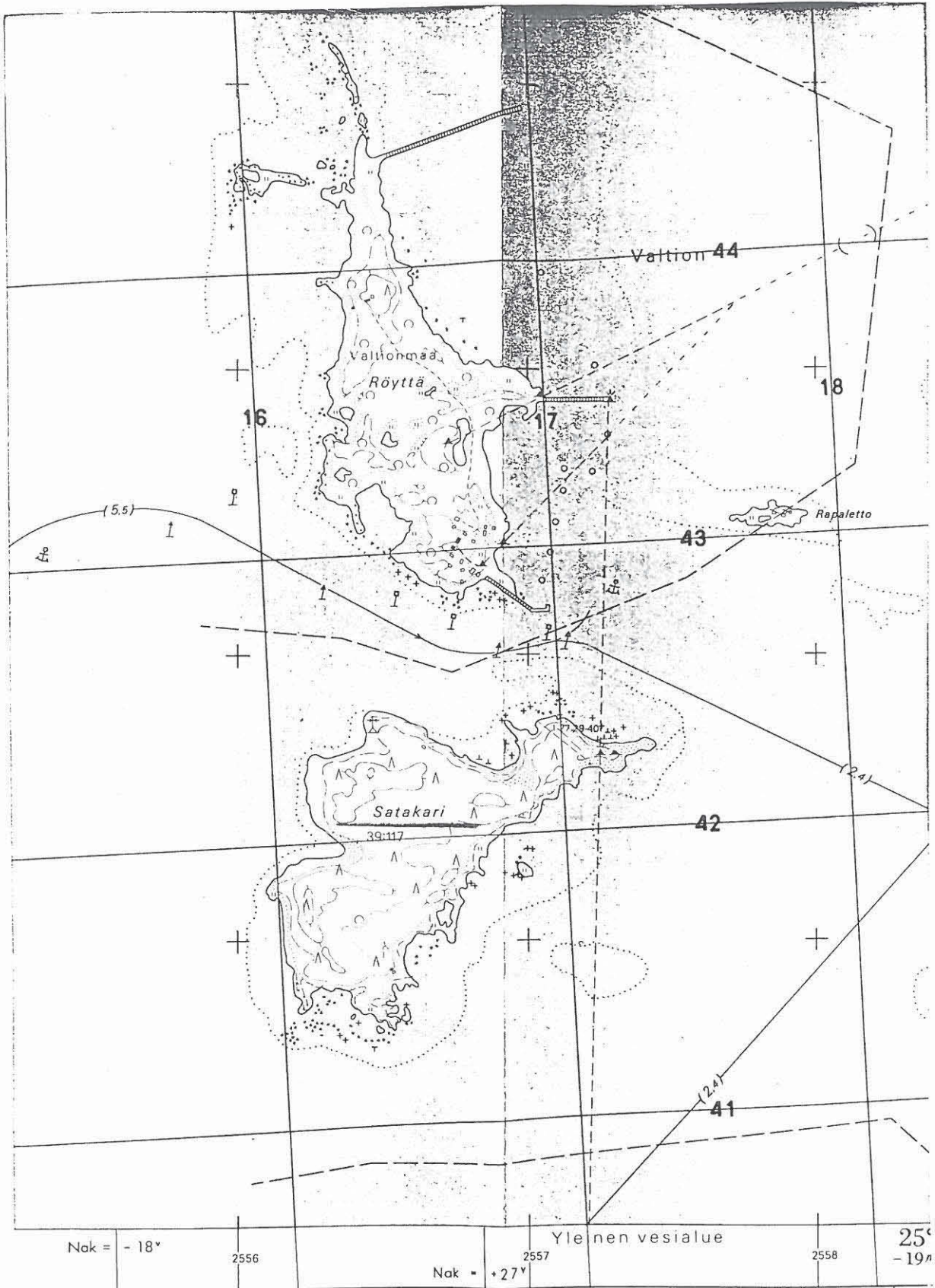
Kohdetta ei tarkastettu inventoinnin aikana.

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2533 06 SATAKARI, p. 1981.

PK 2533 06 SATAKARI

ruutu 7241/2556

M. Sarkkinen,

Iin inventointi 1998

II 3

Kohteen nimi: Ulkokrunni 139 01 0003

Määrittely ja mj-luokka: jatulintarhoja, kivikompassi, aurinkokello, asunnonpohjia, röykkiöitä, verkkotarhoja, venevalkamia. I.

Peruskartta: 2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI

Koordinaatit: a) x = 7254 44, y = 2638 18, z = n. 2,5
 b) x = 7254 35 - 7253 96, y = 2638 15-38, z = n. 2,5 - 5
 c) x = 7253 55-70, y = 2638 32-42, z = n. 2,5

Kylä, kylänosa: Etelä-Ii, Krunnien luonnonsuojelualue

Tila, rek:no: 8:20

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 26 km länsiluoteeseen sijaitsevalla saarella. Ulkokrunni on noin 2 kilometriä pitkä ja kilometrin levyinen saari, jonka korkeimmat kohdat kohoavat runsaan viiden metrin korkeudelle yli merenpinnan. Korkeimmat kohdat ovat pohjoisrannan itä-länsi-suuntainen Pohjanharju ja länsirannan pohjois-etelä -suuntainen Äijänharju.

Saarelta tunnetut muinaisjäännökset sijaitsevat Äijänharjulla ja aivan sen tuntumassa kolmella eri alueella:

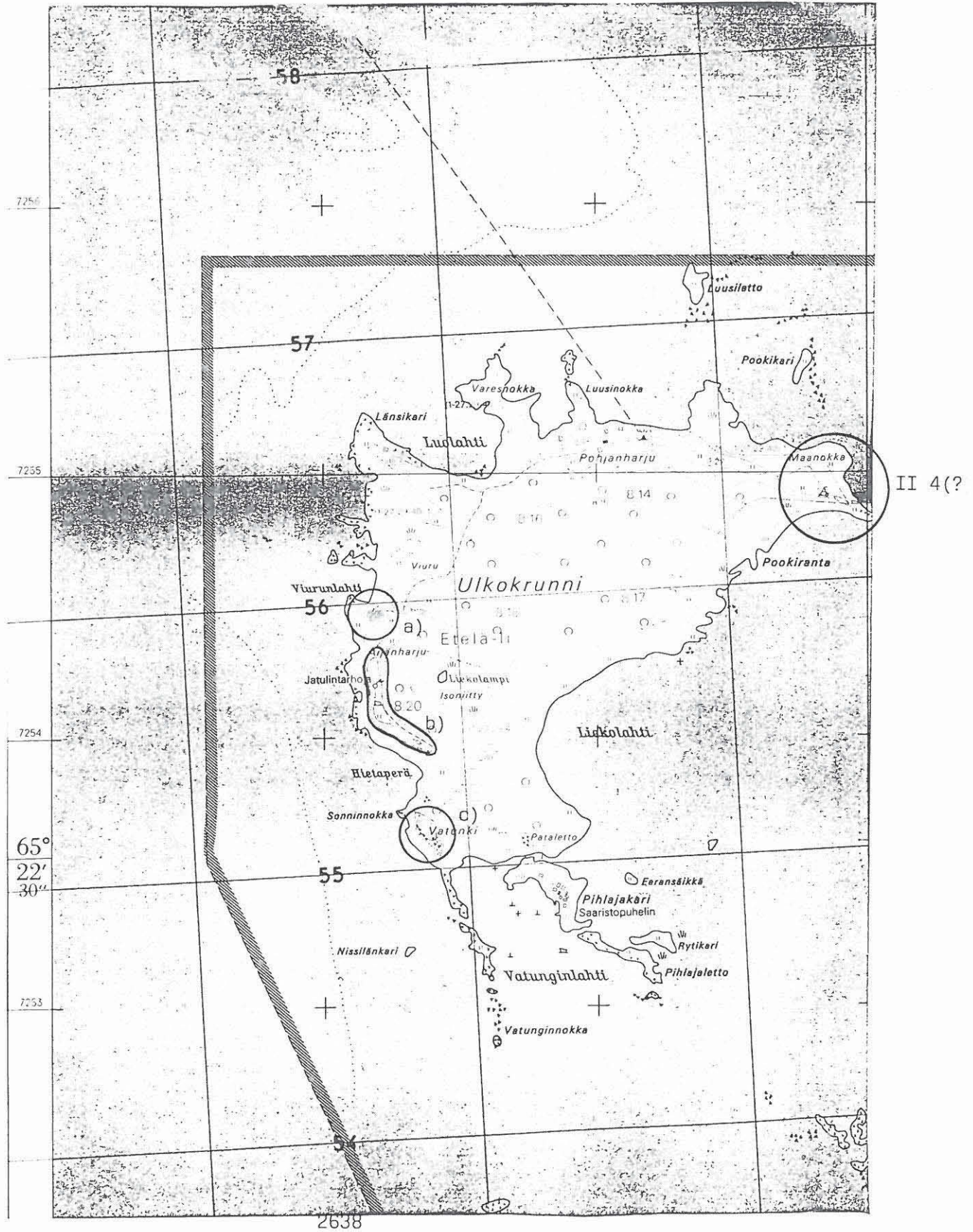
- Viurunlahden kaakkoispuolella on Viuringiksi kutsuttu paikka, jossa on useita kivisiä asunnonpohjia, verkkotarharöykkiöitä ja venevalkamia sekä kiveen hakattu aurinkokello, jonka halkaisija on n. 20 cm.
- Äijänharjulla noin 400 metrin matkalla on neljä jatulintarhaa, kivikompassi, röykkiö, verkkotarhoja ja asunnonpohjia sekä iso merimerkki.
- Äijänharjun eteläpuolella Vatungissa on kivisiä asunnonpohjia ja kivisäilöjä.

Kohdetta ei tarkastettu inventoinnin aikana. Pääosa tiedoista sekä kohteiden sijainti saatu suullisesti J. Okkoselta, joka on Julkaissut osan Krunnien kohteista. Okkosen artikkeli "Iin Ulkokrunnin kivikompassi", teoksessa "Asein, aattein ja opein", Scripta Historica XXII (1996, s. 191-7) sekä "Röykkiöiden inventointikokeuksia Pohjois-Suomessa" teoksessa "Lapinraunioita ja hiidenkiukaita", Museovirasto, Arkeologian osaston julkaisu N:o 3 (1993, s. 93 - 108; kirj. E. Jarva ja J. Okkonen). Ks. myös Snellman (SMYA 1887, s. 54 - 55).

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1979, P. Purhonen
 Tark. 1987, J. Okkonen

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI, p. 1983.

2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI	a) x = 7254 44, b) x= 7254 35 - 7253 96, c) 7253 55-70
M. Sarkkinen,	y = 2638 18 y= 2638 15-38 2638 32-42
Iin inventointi 1998	z = n. 2,5 z= n. 2,5 - 5 n. 2,5

II 4

Kohteen nimi: Ulkokrunni
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiöitä. II?(?).
 Peruskartta: 2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI
 Koordinaatit: ?
 Kylä, kylänosa: Etelä-Ii, Krunnien luonnonsuojelualue
 Tila, rek:no: ?
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 26 km länsiluoteeseen sijaitsevalla saarella. Ulkokrunni on noin 2 kilometriä pitkä ja kilometrin levyinen saari, jonka korkeimmat kohdat kohoavat runsaan viiden metrin korkeudelle yli merenpinnan. Korkeimmat kohdat ovat pohjoisrannan itä-länsi-suuntainen Pohjanharju ja länsirannan pohjois-etelä -suuntainen Äijänharju.

A.H. Snellmanin mukaan (SMYA 1887) Ulkokrunnilla on ollut iso kivi-röykkiö, josta majakkatornia rakennettaessa olisi löydetty ihmisen luita. Kyseessä lienee Pohjanharjun Pookinokka (x = n. 7254 90, y = n. 2539 85), mutta varmuutta tästä ei ole.

Kohdetta ei tarkastettu inventoinnin aikana.

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: vertaa edellisen kohteen karttaa, johon Pookinokka merkitty

II 5

Kohteen nimi: Olhavan lasitehtaan lähistö 139 01 0005
 Määrittely ja mj-luokka: "jatulintarha"?/kivivalleja. II?
 Peruskartta: 2534 08 OLHAVA
 Koordinaatit: x = 7265 85, y = 2562 05, z = n. 5
 Kylä, kylänosa: p = 7266 234 j = 3423 078
 Olhava, Nyby
 Tila, rek:no: Nyby 12:63
 Maanomistaja: Lyyli Takaluoma
 91140 OLHAVA

Iin kirkosta noin 18 km pohjoiseen olevan vanhan Olhavan eli Nybyn lasitehtaan luona on J.W. Calamniuksen kirjaaman tiedon mukaan jatulintarha (Suomi II:7, s. 212). Aiemman tarkastuksen yhteydessä ei alueelta ole tavattu mitään tietoa varmistavaa.

Nybyssä pitkään asunut Lyyli Takaluoma ei alueella sellaista tien-nyt olevan. Sen sijaan hän kertoi talosta noin 510 metriä etelään olevan pienen kumpareen, jonka kivikkoon on raivattu eräänlaisia käytäviä. Ilmoitettu paikka sijaitsee koordinaattien osoittamassa kohdassa Isovainio nimisen peltoaukean ja merenrannan välisessä kuusivaltaisessa metsässä. Kyseessä on alaltaan noin 30 x 50 oleva matalan kumpareen laella oleva luonnonkivikko. Kivikossa on yhteensä useiden kymmenien, ellei yli sadan metrin pituisesti olevaa kivijatojen tai vallien väliin "käytävää". Etelärinteessä vallit ovat rinteeseen nähden pääosin poikittain. Lähempänä lakea paremmin rinteeseen suuntaisia. Vallien ja näiden välisten käytävien koko vaihtelee. Käytävien leveys on ehkä noin metrin luokkaa, vallit ovat vähintään metrin levyisiä. Vallien korkeus on parista kivikerrasta lähes metriin. Korkeimmillaan ne ovat kivikon laella. Yleiskuvan hahmottaminen puuston ja tihkusateen keskellä oli hankalaa. Kohde muistuttaa jossain määrin Yli-Iin Hirvasselällä olevia kivivalleja, Yli-Ii 6.

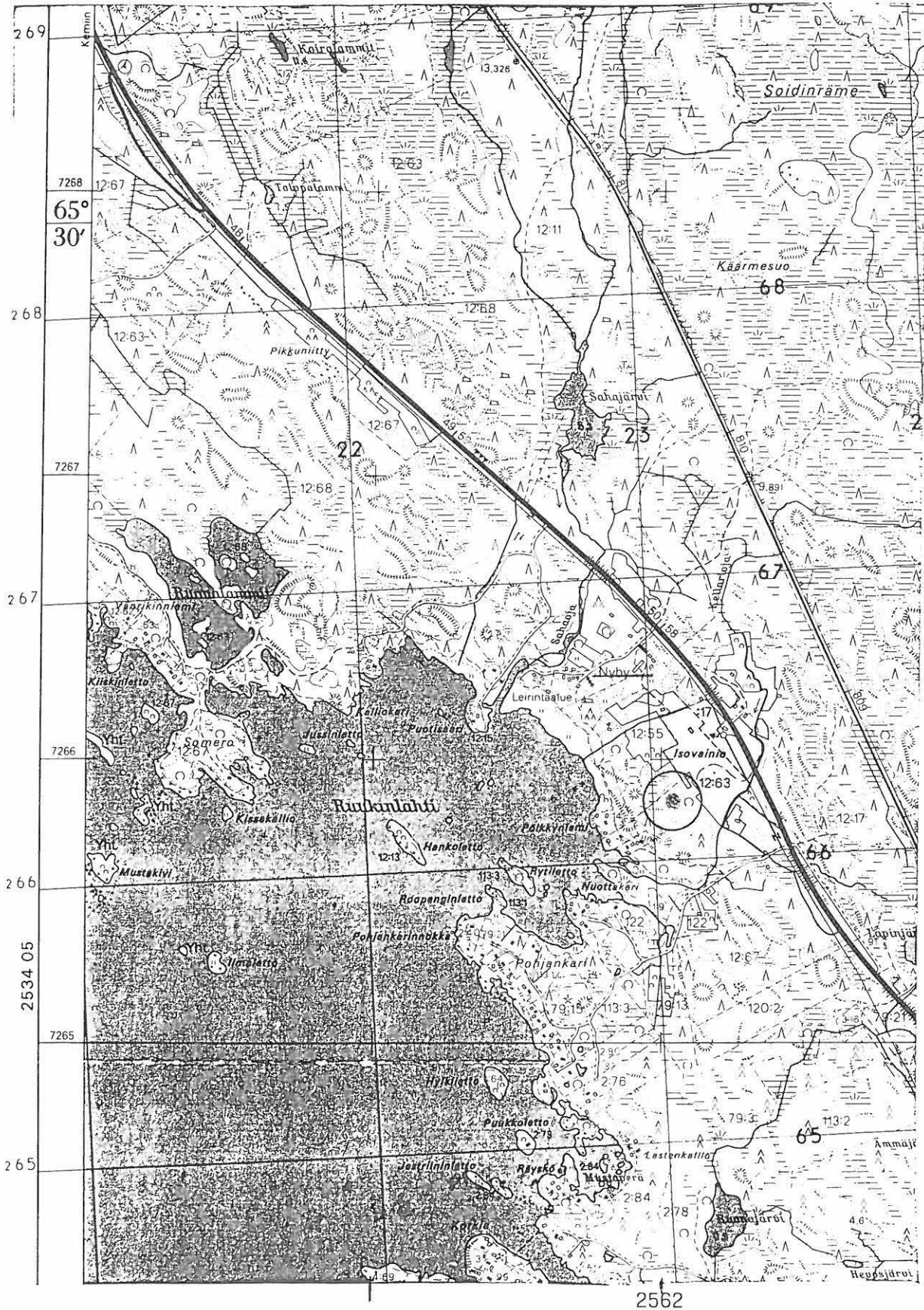
Kohteen luonne jäi hämäräksi, mutta ilmeisesti kyseessä kuitenkin on ihmistyön tulos. Kivikon merkitystä pohtineen L. Takaluoman selitys, että paikalla olisi kyse kalastajien tekosista, on nähdäkseen oikeansuuntainen. Vallit voisi tulkita ainakin osin verkkotarhoiksi tms. Paikalla nousi mieleen ajatus, että ehkä nämä risteilevät "kivirivien" toisistaan erottamat käytävät ovat jatulintarhaininnan taustalla.

Kohde tarkastettu: 11.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1976, L. Erä-Esko ja P. Purhonen

Diat: D 229 alueen kivivalleja ja niiden välistä käytävää.

Kartta: Peruskarttaote 2534 08 OLHAVA, p. 1982.

PK 2534 08 OLHAVA

M. Sarkkinen,

Iin inventointi 1998

x = 7265 85

y = 2562 05

z = n. 5

II 6

Kohteen nimi: Konttila

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II.

Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO

Koordinaatit: x = n. 7264 04, y = n. 3438 15,
z = n. 65 (Konttilan päärakennus)

Kylä, kylänosa: Olhava, Konttilanperä

Tila, rek:no: Konttila 41:4

Maanomistaja: Niilo Suomela
91140 KONTTILA (v. 1976)

Iin kirkosta noin 21 km koilliseen, Väli-Olhavasta Leuanperälle johtavasta tiestä noin 250 metriä etelään ja Yli-Iin rajasta noin 2,5 km länteen. Alue on Keelaharjun itäreunaa, pohjoisen Konttikan-kaan ja eteläisen Kuusikkoharjun välisen Kahasuon länsirannalla. Talon lähipeltojen halki virtaa Konttioja.

Paikalta on vuosisadan alussa löydetty kokoelmiin saatu kivituura sekä ilmeisesti useita kiveineitä, jotka kertoman mukaan käytetty talon kiukaaseen. Ainakin osa esineistä on löydetty asuinrakennuk- sen kaakkoispuolella olevan navetan luota. Osa muualta, ilmeisesti talon pelloista. Aiemman tarkastuksen yhteydessä ei paikalta tavat- tu mitään asuinpaikkamerkkejä.

Tälläkään kertaa ei mahdollista asuinpaikkaa onnistuttu tarkemmin paikantamaan. Käynnin aikana ei talonväki ollut paikalla. Navetan itäpuolella ojan varrella oli mullalla ollut pelto, samoin pihan koillispuolella. Kumpikin tarkastettiin tuloksetta. Myöskään läheii- siltä kankaan reunamilta, missä paikoin oli rikkoontunutta maanpin- taa, ei mitään löydetty.

Kohde tarkastettu: 16.6.1998

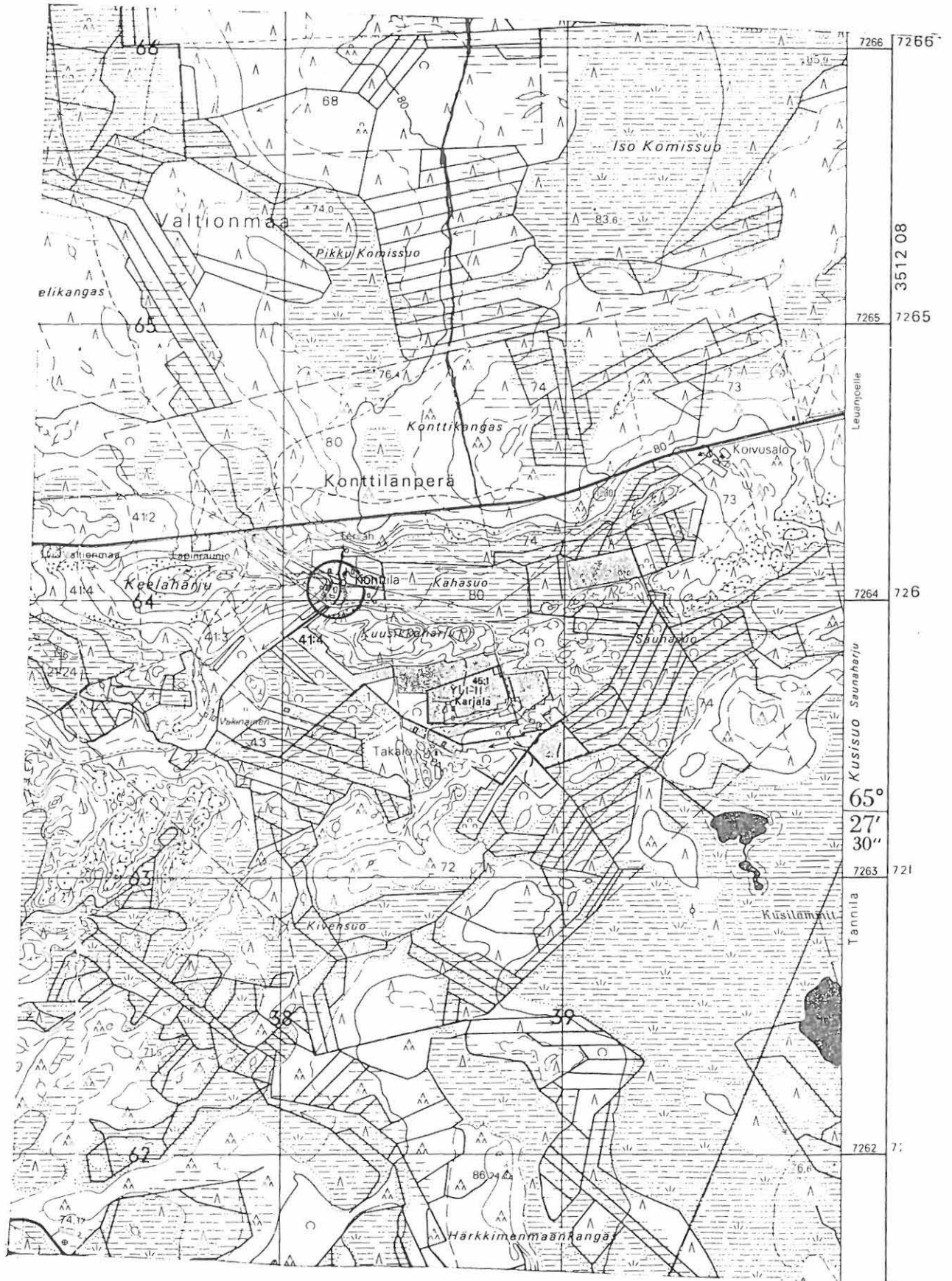
Aiemmat tutkimukset: Tark. 1908, Hj. Appelgren
Tark. 1976, L. Erä-Esko ja P. Purhonen

Aiemmat löydöt: KM 5075 kivituura

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7264 04
 y = 3438 15
 z = n. 65
 (= Konttilan talo)

II 7

Kohteen nimi: Vuosioja, sorakuoppa
Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. III.
Peruskartta: 2534 08 OLHAVA
Koordinaatit: x = n. 7267 16-24, y = n. 2568 65-76,
z = n. 30
Kylä, kylänosa: Olhava, Väli-Olhava
Tila, rek:no: 13:33
Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 19,5 km pohjoiskoilliseen, Väli-Olhavassa Maunulaan ja Havulaan johtavien teiden risteysten välillä Oijärvelle johtavan tien varrella. Paikalla olevasta sorakuopasta on löydetty kaksi tasatalttaa vuonna 1955 soraa otettaessa. Oiva Keskitalo on käynyt paikalla 1968, jolloin harju oli jo rippeitä lukuunottamatta ajettu soraksi.

Paikalla käydessä ei Keskitalon ilmoittamalta alueelta tavattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Kohde on käytännössä kokonaan tuhoutunut. Esineiden löytöpaikan korkeus on ilmeisesti ollut noin 30 m tai hieman enemmän.

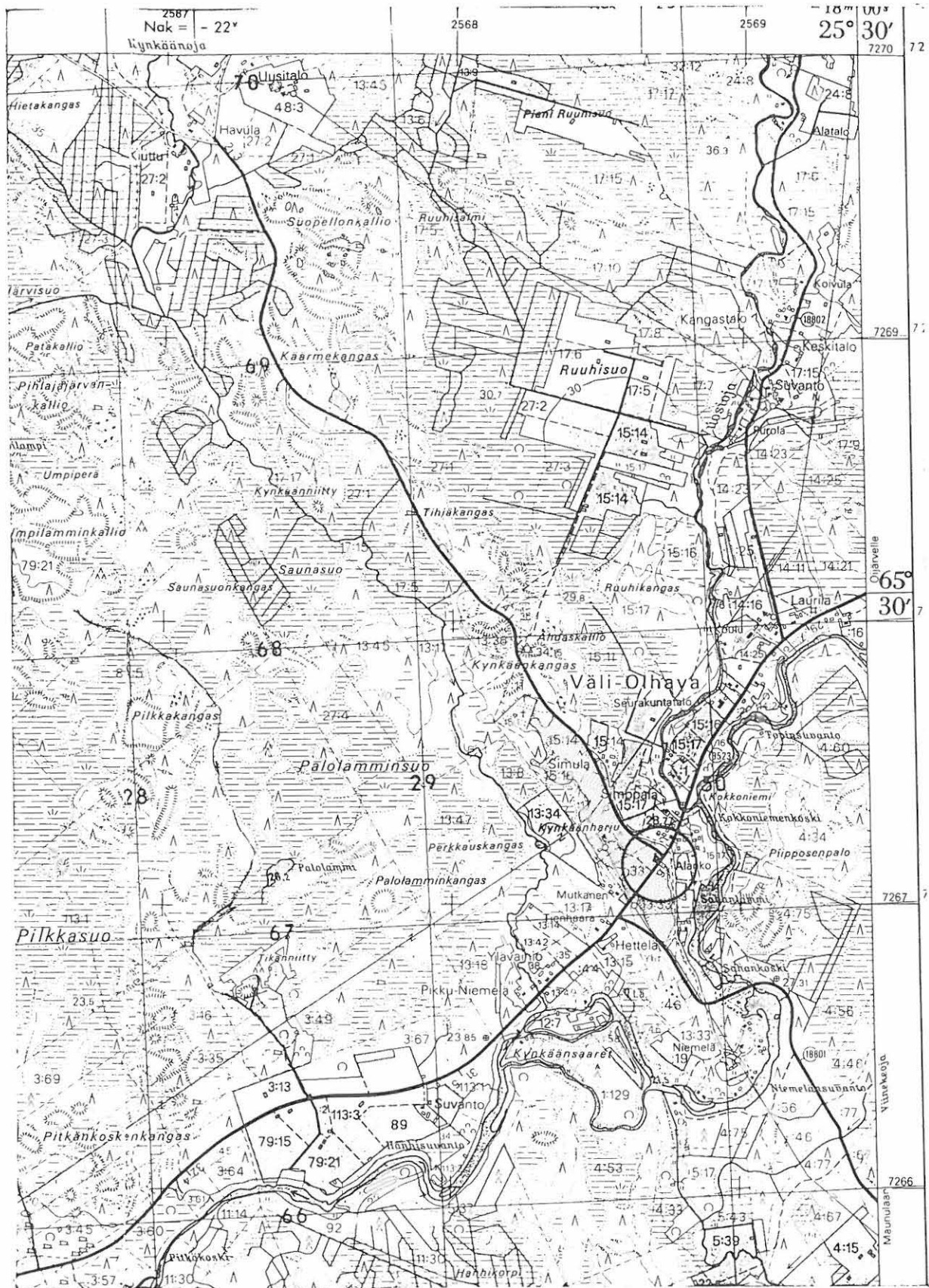
Kohde tarkastettu: 23.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1968, O. Keskitalo

Aiemmat löydöt: KM 14718:1-2 tasatalttoja molemmat

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2534 08, p. 1982.

PK 2534 08 OLHAVA
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi

x = 7267 16-24
 y = 2568 65-76
 z = n. 30

II 8

Kohteen nimi: Muho-oja (po. Konttioja?)
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II(?)
 Peruskartta: (3512 04 MUHOSUO tai)
 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: (x = 7259 11, y = 3437 02, z = n. 55 tai)
 x = 7263 74, y = 3436 74, z = n. 55
 Kylä, kylänosa: Olhava
 Tila, rek:no: Valtionmaa tai 20:6
 Maanomistaja:

Vuonna 1960 on KM:n kokoelmiin toimitettu rombimainen reikäkivi, joka on löydetty soranotossa 1958. Esineen kokoelmiin lähettänyt Gunnar Gers kirjoittaa löytötietojen osalta seuraavaa: "löydetty Muho-ojan ja Imatran Voima Oy:n pääjohdon risteyksestä noin 100 - 150 metriä etelään olevasta sorankaivauspaikasta" ja "Löytöpaikka on noin 12 - 14 m korkea kivisorahiekkaharju". Myöhemmin löytöpaikalla käynyt A. Erä-Esko on löytänyt paikalta kvartsikaapimen ja -iskoksia. Asuinpaikalle tuolloin annetut koordinaatit (suluissa) vastaavat Gersin tiedoista ensimmäistä, jälkimmäiseen ne eivät sovi.

Inventoinnin aikana (koordinaattien) osoittamalta alueelta ei tavattu minkäänlaista sorakuoppaa saati asuinpaikan merkkejä. Alue on alavaa korpien ja soiden ympäröimää metsäistä kangasta. Jälkimmäiset koordinaatit, ilman sulkuja, viittaavat tältä paikalta noin 4,7 km linjaa pohjoiseen. Tämä paikka puolestaan sopii Gersin antamiin tietoihin ojan, sorakuopan ja korkean harjun suhteen - täällä tosin on kyse Kontti- ei Muho-ojasta. Ilmeisesti Gers tai joku muu on nimen osalta erehtynyt. Paikalla olleesta sorakuopasta tai sen ympäristöstä ei tosin täälläkään asuinpaikan merkkejä onnistuttu löytämään. Huomattava on kuitenkin linjan alta rinteeseen yläreunalta tavatut kivirakenteet, kohde 57.

Kuvattu jälkimmäinen paikka sijaitsee Iin kirkosta noin 20 km koilliseen, Vuornoskankaan pohjoisreunalla, voimalinjan alla, Konttiojasta noin 150 metriä etelään lähellä Yli-Iin rajaa.

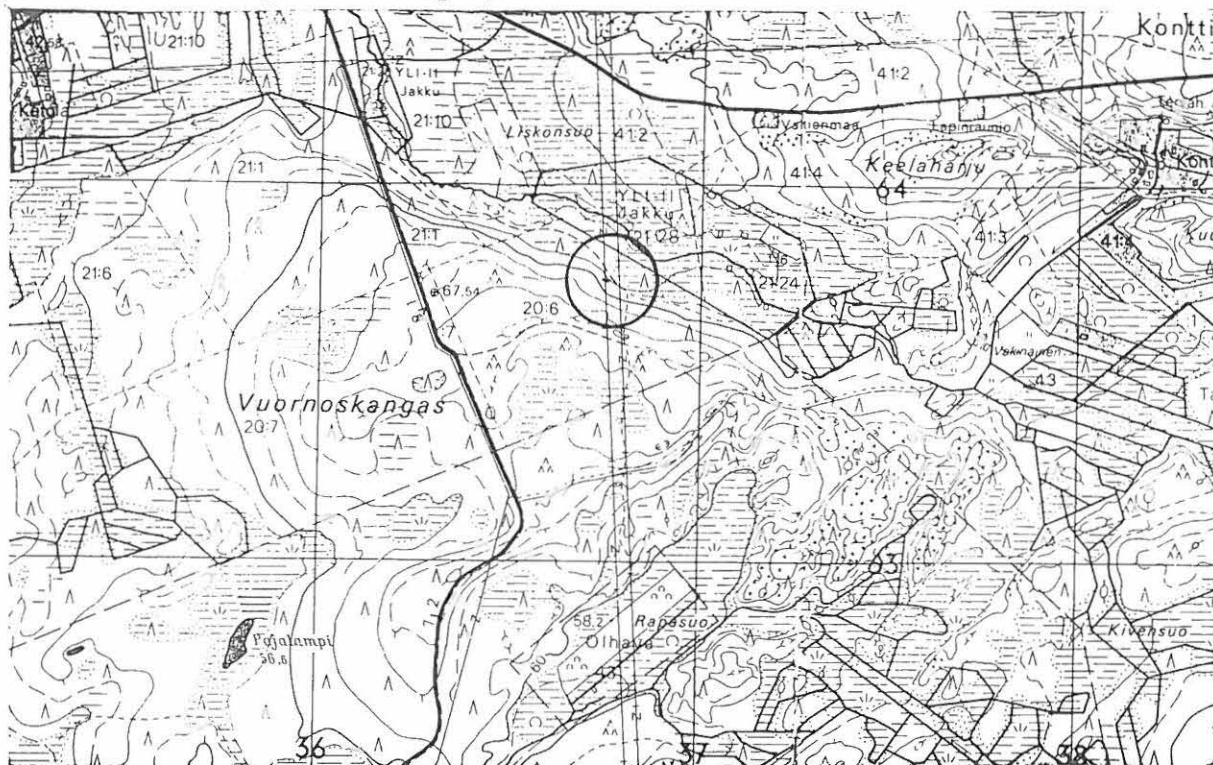
Kohteet tarkastettu: 17.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1961, A. Erä-Esko

Aiemmat löydöt: KM 15011 rombimainen reikäkivi ja
 KM 15315:1-2 kvartsikaavin ja -iskoksia

Diat: -

Kartta: Peruskarttaotteet 3512 04 + 05, p. 1981.

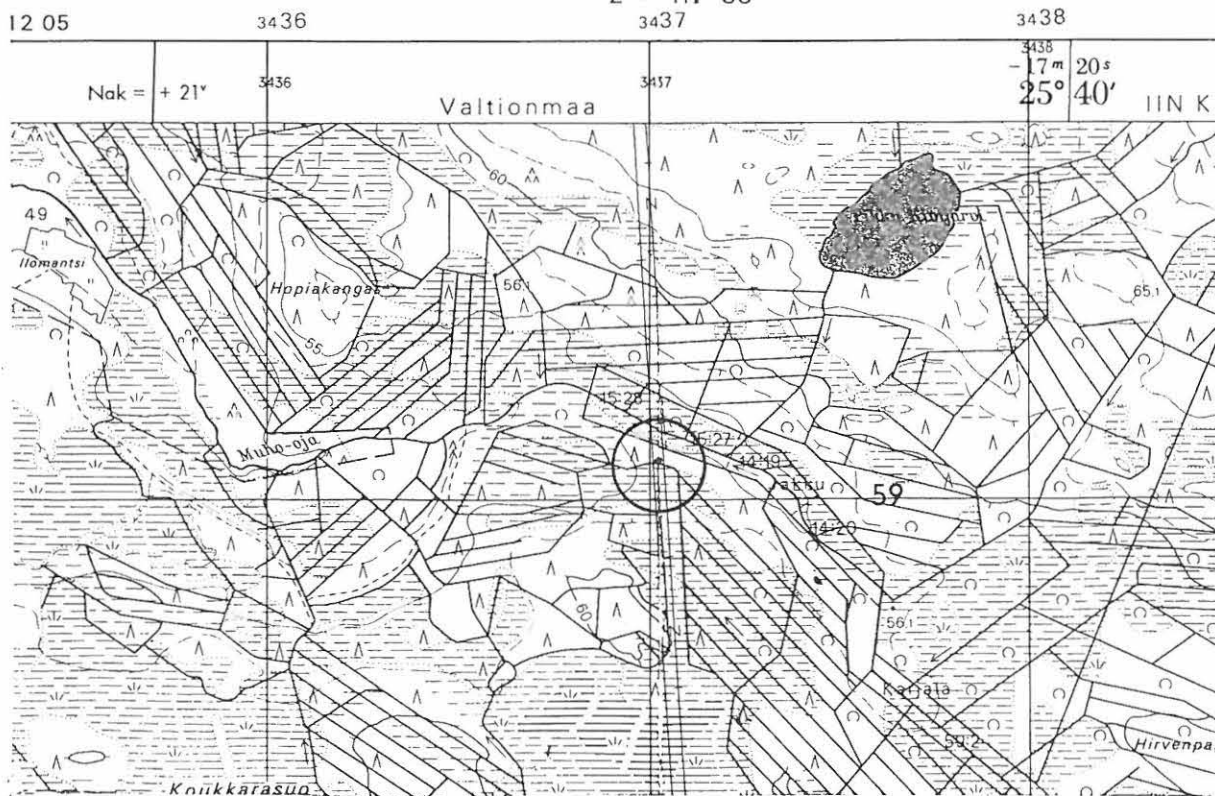

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO

x = 7263 74

y = 3436 74

z = n. 55

PK 3512 04 MUHOSUO

x = 7259 11

M. Sarkkinen,

y = 3437 02

Iin inventointi 1998

z = n. 55

II 9

Kohteen nimi: Harjula

Määrittely ja mj-luokka: "lappalaisten röykkiöitä ja kodansijoja"/tervahauta. III.

Peruskartta: 2533 09 II

Koordinaatit: x = 7245 58, y = 2565 20, z = n. 10

Kylä, kylänosa: Etelä-Ii, Sorosenperä

Tila, rek:no: Harjula 20:21

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 2,9 km eteläkaakkoon, Liesojan etelärannalla, Sorosentiestä vajaan 100 metriä länteen. Maanmittarien ilmoituksen mukaan paikalla olisi lappalaisten röykkiöitä ja kodansijoja. Kohteen vuonna 1979 tarkistaneen Paula Purhosen ja vuonna 1989 paikalla käyneen Markku Torvisen mukaan alueella ei ole esihistoriallista muinaisjäännöstä. Kyseessä on historiallisen ajan tervehauta, jona se myös on peruskartalle merkitty. Alueella on myös epämääräisiä raunioita ja kasoja, jotka liittyvät ajaltaan tervehautaan.

Kohdetta ei tarkastettu inventoinnin aikana.

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1979, P. Purhonen (ks, kohteen 11 tarkastuskertomus)
Tark. 1989, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: -

II 10

Kohteen nimi: Tukkikari 139 01 0012
 Määrittely ja mj-luokka: kiviraunioita (hist. aika)
 Peruskartta: 2534 07 POHJOIS-II
 Koordinaatit: x = 7259 22, y = 2561 86, z = n. 2,5
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii
 Tila, rek:no: 16:25 ja yhteismaa
 Maanomistaja: Paavo Kurkela
 42100 JÄMSÄ

Iin kirkosta noin 10,5 km pohjoiseen, Laitakarinlahden koillispuolisella Tukkikarin saaren korkeimmalla selänteellä on kymmenkunta kiviröykkiötä, joiden halkaisija on noin 5 metriä. Osassa on kuoppa keskellä. Kohteen tarkastuksen aikana röykkiöt ovat olleet tiheään kasvillisuuden peittämiä, lehtimetsän ja pensaikon sisässä. Tarkastuksen jälkeen alueelle on ilmeisesti rakennettu tie, eikä nykytilannetta tunneta, sillä kohdetta ei kesän 1998 inventoinnin aikana tarkastettu. Kohteen korkeuden perusteella kyseessä ei ole esihistoriallinen kohde.

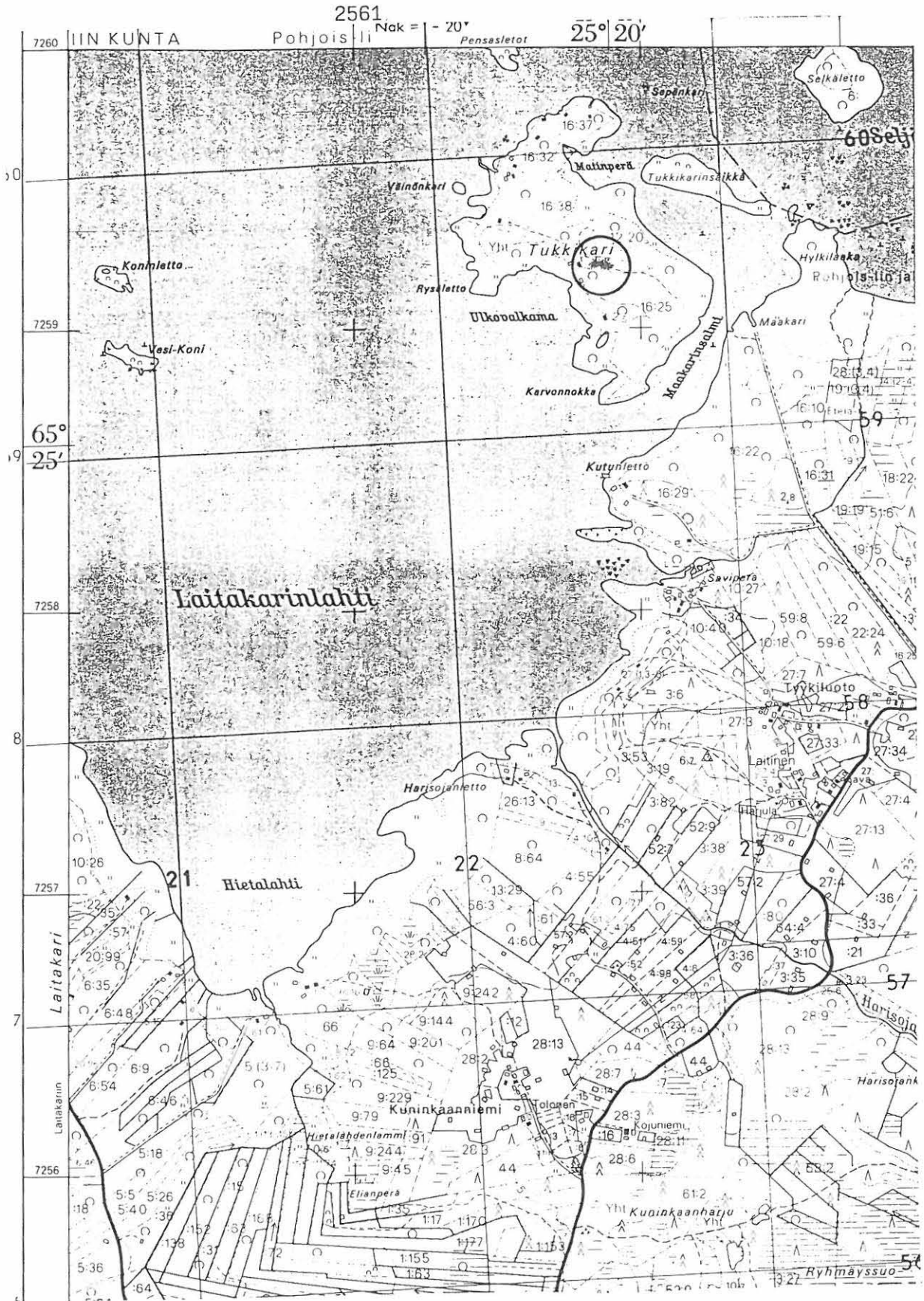
Kohdetta ei tarkastettu inventoinnin aikana.

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1975, P. Purhonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2534 07 POHJOIS-II, p. 1983.

PK 2534 07 POHJOIS-II
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7259 22
 y = 2561 86
 z = n. 2,5

II 11

Kohteen nimi: Pentinkangas 139 01 0011
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiöitä. II.
 Peruskartta: 2533 09 II
 Koordinaatit: x = 7244 94, y = 2564 92, z = 15-17,5
 Kylä, kylänosa: Etelä-Ii, Sorosenperä
 Tila, rek:no: 1:29 ja 1:35
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 3,4 km eteläkaakkoon, Ouluntien itäpuolella, tämän ja Sorosentien välisellä kankaalla, teiden risteyksestä noin 800 metriä koilliseen. Alue on kuivaa mäntykangasta. Itse Pentinkangas on suhteellisen matala moreenikangas, jonka kivikkoisella kaakkoisreunalla kohde sijaitsee. Alue on hakattu joitakin aikoja sitten.

Paikalla on viisi kivistä koottua röykkiötä. Eteläisin on
 1. Muodoltaan epämääräinen, alaltaan noin 5 x 2,5 metriä ja 40 cm korkea. Heti tämän koillispuolella
 2. Pyöreähkö, noin 4 x 3 metrinen 30 - 40 cm korkea röykkiö, voidaan tulkita koilliseen laajemmaksikin. Tästä noin 3 m koilliseen
 3. Itä- ja eteläreunaltaan maakiviä hyväksikäyttäen rakennettu röykkiö, jonka halkaisija noin 3 - 3,5 metriä. Okkosen mukaan korkeus ollut noin 60 cm, mutta on tuon jälkeen keskiosaltaan kaivettu, jolloin alkuperäinen rakenne tuhoutunut. 1-3:sta noin 35 m NNE
 4. Kahta maakiveä hyväksikäyttäen koottu, noin 20 cm korkea halkaisijaltaan parimetrinen röykkiö. Tästä 2 - 3 metriä pohjoiseen
 5. Pyöreä röykkiö, jonka halkaisija noin 3 metriä ja korkeus noin 20 - 30 cm. Röykkiön keskiosaa on joskus kaiveltu.

Kaikki röykkiöt on koottu rinteen partaalle, missä maasto alkaa laskea yllä olevaa jyrkemmin. Käytetyt kivet ovat suhteellisen pieniä, enimmäkseen ihmispään kokoa pienempiä.

Röykkiöiden lähellä olevat kuopat ovat ainakin osin kivenotossa syntyneitä ja ilmeisesti kaikki röykkiöitä nuorempia. Röykkiöiden lähellä, on suorakaiteen muotoinen vallien ympäröimä alue, jota on pidetty mahdollisena talonpohjana.

Kohde tarkastettu: 2.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1979 P. Purhonen
 Tark. 1989 J. Okkonen
 Tark. 1992 J. Alakärppä, A. Lämsä, T. Ylimaunu
 Tark. 1993 M. Mäki vuoti

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2533 09 II, p. 1981.

7244

2564

PK 2533 09 II

x = 7244 94

M. Sarkkinen,

y = 2564 92

Iin inventointi 1998

z = 15 - 17,5

II 12

Kohteen nimi: Kiviharju *139 01 0012*

Määrittäminen ja mj-luokka: keittokuoppia/"maauuneja". I

Peruskartta: 3511 06 JAKKUKYLÄ

Koordinaatit: a) $x = 7247\ 36-52$, $y = 3431\ 50-60$,
 $z = n.\ 27,5 - 30$
 b) $x = 7247\ 62$, $y = 3431\ 58$, $z = n.\ 27,5$
 c) $x = 7247\ 75$, $y = 3431\ 40$, $z = 27,5-30$
 d) $x = 7247\ 68$, $y = 3431\ 34$, $z = 27,5-30$

Kylä, kylänosa: Etelä-Ii, Raasakka

Tila, rek:no: 31:12 ja 31:11

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 7,5 km itään, Iijoen Raasakan patoaltaan eteläpuolella Jakkurantaan johtavan tien ja Raasakantien välisen korkean moreeniharjanteen itä/koillispuolisella rinteellä.

Alueella on kaikkiaan runsaat sata maakuoppaa neljässä laajassa ryhmässä, joiden sijainti jokseenkin koordinaattien mukainen. Kesällä 1998 tehdyissä kaivauksissa kuopat todettiin ns. keittokuoppien jäänteiksi. Paikalta löydettiin asuinpaikan merkkeinä myös kvartssia. Kohde ajoittuu varhaismetallikaudelle. Tätä kirjoitettaessa ei kaivausraporttia ole ollut käytössä.

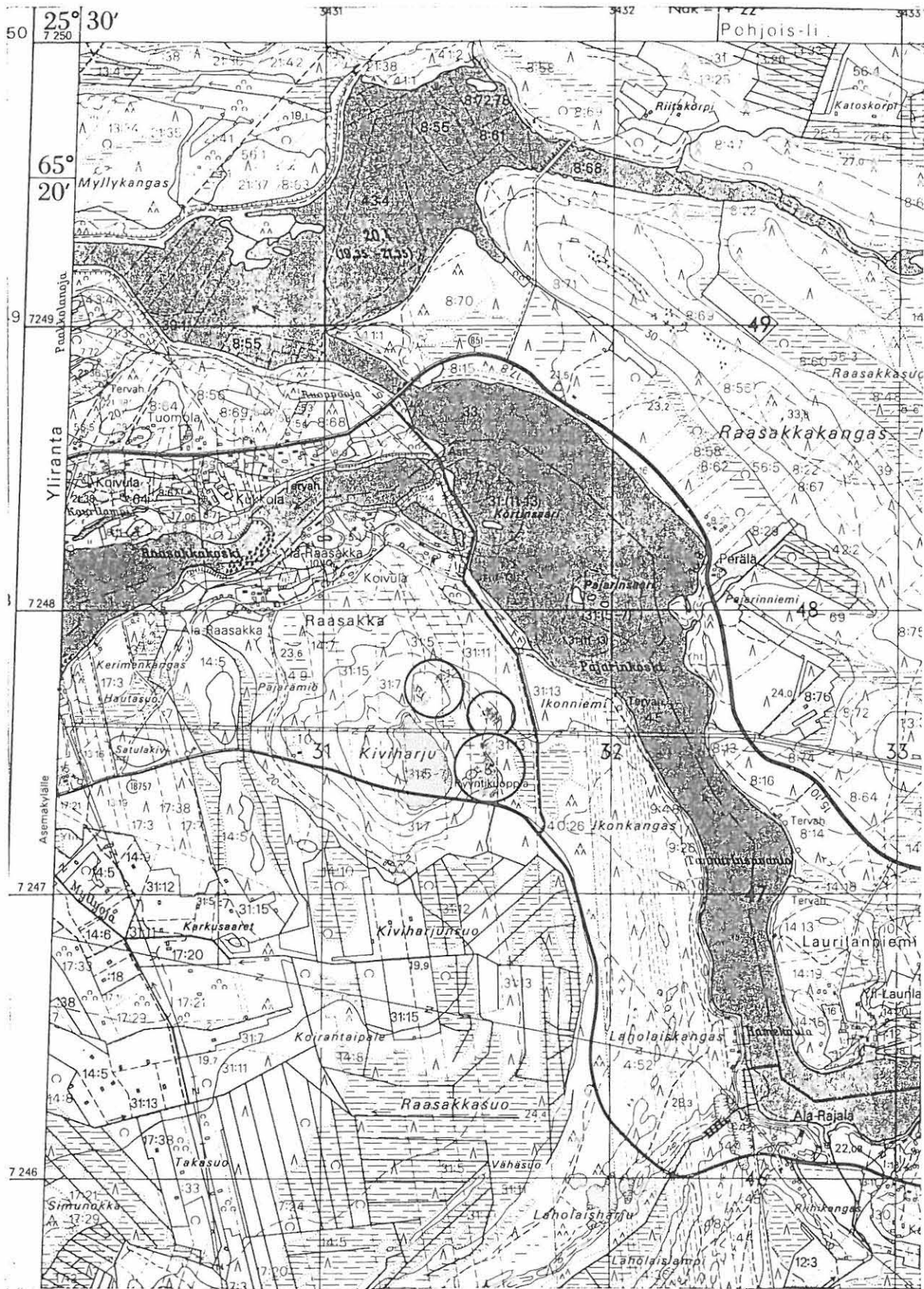
Kohde tarkastettu: 9.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1979, P. Purhonen
 Kaiv. 1998, M. Korteniemi

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 230 Keskeisimmän alueen länsiosan keittokuoppia, etelästä.

Kartta: Peruskarttaote 3511 06 JAKKUKYLÄ, p. 1981.

3511 06 JAKKUKYLÄ X = a) 7247 36-52, b) 7247 62, c) 7247 75, d) 7247 68
 M. Sarkkinen, Y = 3431 50-60 3431 58 3431 40 3431 34
 Iin inventointi -98 Z = n. 27,5-30 n. 27,5 27,5-30 27,5-30

II 13

Kohteen nimi: Lampurinkorpi
 Määrittely ja mj-luokka: viljelysraunioita. (Hist. aika)
 Peruskartta: 2534 07 POHJOIS-II
 Koordinaatit: x = 7254 16, y = 2561 32, z = n. 5
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Leistonperä
 Tila, rek:no: 4:6
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 6,5 km pohjoiskoilliseen, Hiastinlahdesta noin 900 metriä pohjoiseen, Hiukeeseen ja Laitakariin johtavien teiden välisellä kankaalla, Kantolan talosta 500 metriä luoteeseen. Alue on alavaa kuusikkokorpea.

Paikalla kymmenkunta kivistä koottu rökkiötä, joiden koko ja muoto vaihtelee. Kohde on merkitty peruskartalle ryssänuuneina. Osa rökkiöistä on jokseenkin pyöreitä, osa taas pitkänomaisia. Korkeus vaihtelee noin puolesta metrillä runsaaseen metriin.

Kuusikossa olleiden paksun sammalen peittämien rökkiöiden keskinäistä sijaintia ja alueen laajuutta oli hankala hahmottaa, mutta rökkiöiden keskeen jäävä alue oli jokseenkin kivetön. Rökkiöiden ulkopuolella maasto puolestaan oli selvästi kivikkoisempaa, joten alue vaikuttaa raivatulta. Kun rökkiöiden keskellä olleelle alueelle tehtiin lapionpisto, havaittiin siinä ohut peltokerros, jota puolestaan ei esiintynyt rökkiöalueen ulkopuolella. Kyseessä siis ovat melkoisen vanhat, mutta kuitenkin historialliselta ajalta olevat viljelysrauniot. Rökkiöiden kivet eivät vaikuttaneet pala-neilta, joten ns. ryssänuuneista ei ole kyse.

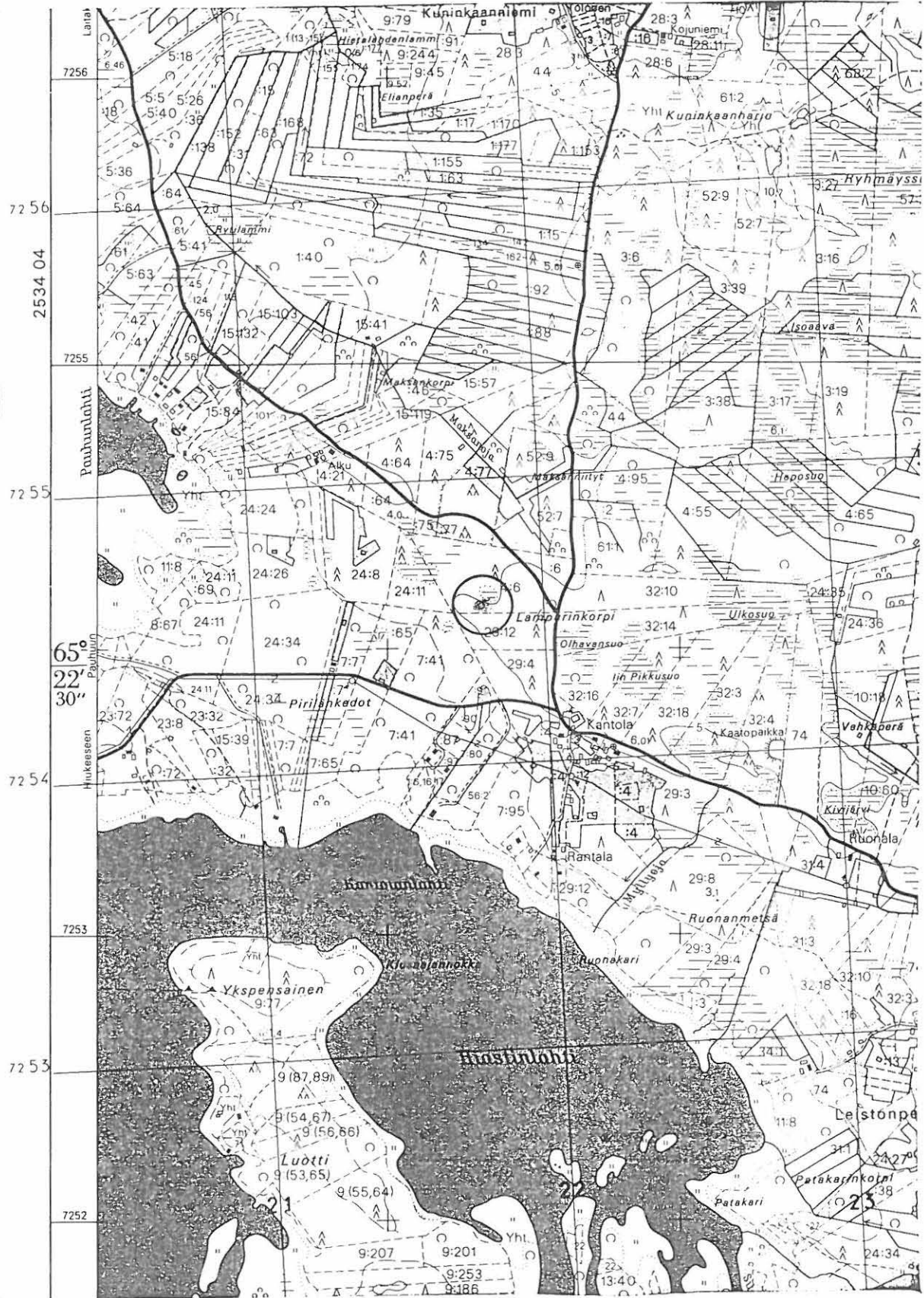
Kohde tarkastettu: 18.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1980, P. Purhonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 231 Yksi alueen viljelysrökkiöistä.

Kartta: Peruskarttaote 2534 07 POHJOIS-II, p. 1983.

2561

PK 2534 07 POHJOIS-II
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7254 16
 y = 2561 32
 z = n. 5

II 14

Kohteen nimi: Keelaharju

Määrittely ja mj-luokka: röykkiöitä, rakkakuoppia, maakuoppia, asuinpaikka. II.

Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO

Koordinaatit: x = 7264 00 - 14, y = 3437 58-88,
z = n. 75 - 82,5

Kylä, kylänosa: Olhava, Konttilanperä

Tila, rek:no: 41:3

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 20,5 km koilliseen, Väli-Olhavasta Leuanjoelle johtavasta tiestä noin 100 metriä etelään, tien ja Konttiojan välisen Keelaharjun korkeimman kohdan luona. Keelaharjun lakiharjanne ja viereiset rinteiden yläosat ovat kivikkoiset, alempana maaperä muuttuu hiekkaisemmaksi. Alue on kuivaa mäntymetsää.

Harjun laen kapeassa lakikivikossa on 5 - 6 röykkiötä. Röykkiöiden halkaisija on 3 - 7 metrin välillä, korkeutta niillä on noin 20 - 40 cm. Korkeutta tosin on kivikossa hankala määrittellä. Kolmessa röykkiössä on keskuskuoppa. Rakenteiden muoto on enimmäkseen soikeahko. Ne sijaitsevat noin 150 metrin matkalla.

Lakiharjanteen pohjoispuolisessa ja röykkiöistä länsilounaaseen olevissa kasvillisuudesta paljaissa kivikoissa on Okkosen laskujen mukaan noin 50 rakkakuoppaa. Näiden halkaisija on enimmäkseen noin 1,5 - 3 metriä ja syvyys puolisen metriä.

Korkeimman kohdan eteläpuolella, laelta laskevan jyrkän rinteiden alapuolella olevalla jokseenkin tasaisella kankaanosalla on noin 20 maakuoppaa, joiden halkaisija on noin 2,5 - 3 metriä ja syvyys alle puolimetriä. Kuoppia on arveltu pyyntikuopiksi, mutta kohteen luonteen huomioon ottaen kyse voi paremminkin olla keittokuopista. Koe-kuoppia ei niihin tehty.

Koillisesta harjun poikki kulkevalta metsätieltä tien korkeimmalta kohdalta, jo loivasti etelään viettävältä tienosalta, tavattiin kvartsiesineitä ja -iskoksia.

Kohde tarkastettu: 16.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1980, P. Purhonen
Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 31290:1-3 kvartsiesineitä ja -iskoksia

Diat: D 232 Pohjoista rakkakuoppakivikkoa, lounaasta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
M. Sarkkinen,
Iin inventointi 1998

x = 7264 00-14
y = 3437 58-88
z = n. 75 - 82,5

II 15

Kohteen nimi: Hiidenkangas

Määrittely ja mj-luokka: kivistä rökkiöitä ja kivistä kautinen asuinpaikka. II.

Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO

Koordinaatit: x = 7263 54, y = 3433 42, z = 42-44

Kylä, kylänosa: Olhava, Maunula

Tila, rek: no: 20:20

Maanomistaja: Erkki Tolosen perikunta

Iin kirkosta noin 17,5 km koilliseen, Väli-Olhavasta Leuanjoelle johtavasta tiestä noin 500 metriä etelään, Vuornoskankaalta noin 2 km länteen. Kyseessä on korkeahko moreenimäki, jonka laella on yksi latomus, yksi pyöreähkö ja yksi pitkä kivistä rökkiö sekä asuinpaikka näiden yhteydessä.

Kohdetta on tutkittu vuosina 1988 - 1990, jolloin tutkittu pyöreähkö rökkiö osoittautui löydöttömäksi. Asuinkentältä tavattiin kivistä kautista asuinpaikkamateriaalia; etupäässä kvartsi-esineitä ja -iskoksia sekä palanutta luuta. Kohde on ajoitettu noin 2100 - 1500 eKr.

Inventoinnin yhteydessä tilanteen todettiin säilyneen kaivausten jälkeen ennallaan.

Kohde tarkastettu: 23.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1980, P. Purhonen
Kaiv. 1988-90, E. Jarva ja J. Okkonen

Aiemmat löydöt: KM 25602:1-388 kaivauslöytöjä
KM 26102:1-284 kaivauslöytöjä

Diat: D 233 Kankaan lounaisreunalla oleva pitkä rökkiö, idästä.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 M. Sarkkinen
 Iin inventointi 1998

x = 7263 54
 y = 3433 42
 z = 42 - 44

II 16

Kohteen nimi: Hiidenkangas SE
 Määrittely ja mj-luokka: kivirakenteita. II.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: x = 7263 34, y = 3433 88, z = n. 45
 Kylä, kylänosa: Olhava, Maunula
 Tila, rek:no: 20:6
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 17,5 km koilliseen, Väli-Olhavasta Leuanjoelle johtavasta tiestä noin 800 metriä etelään, Vuornoskankaalta noin 2 km länteen. Kyseessä on korkeahko moreenimäki, jonka laen koillisreunan kivikossa on useita kivirakenteita.

Paikalla on ainakin kymmenkunta heikosti erottuvaa rakennetta. Kyseessä ovat rinteiden reunalla, rinteiden suuntaisissa kivikossa olevat matalat kehämäiset kiveykset ja latomukset sekä kuopat. Aluskasvillisuuden ja puuston, kuusta ja mäntyä, vuoksi vaatimattomia rakenteita on hankala hahmottaa.

Paikka paikoin kohteen läheisyydessä olevat pienet kuopat ovat jälkiä tervaskantojen räjäyttelystä vuosina 1943-44. Kyseessä tieto, jonka J. Okkonen on kirjannut.

Kohde tarkastettu: 23.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1980, P. Purhonen
 Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7263 34
 y = 3433 88
 z = n. 45

II 17

Kohteen nimi: Pitkämaa
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö. II.
 Peruskartta: 3512 04 MUHOSUO
 Koordinaatit: x = 7257 96, y = 3436 64, z = n. 65
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Muhosuo
 Tila, rek:no: Valtionmaa
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 15,5 km koilliseen, Isosta Palojärvestä noin 2,8 km pohjoiseen, Muhosuo ja Koukkarasuo välisellä suhteellisen matalalla mäntykankaalla. Kankaan luoteispäähän johtaa metsäautotie Vuornoskankaalta.

Kankaan kaakkoispäässä oleva röykkiö on halkaisijaltaan noin 2 metriä ja korkeudeltaan noin 60 cm. Se on koottu läpimitaltaan noin 20 cm olevista kivistä, joissa ei ole palamisen jälkiä. Muodoltaan röykkiö on kekomainen.

Sammalen puuttuminen kivien päältä, röykkiön sijainti suhteellisen alavalla kankaalla ja sen yleisemmistä tyypeistä poikkeava muoto pistävät epäilemään onko kyseessä mahdollisesti nuorehko raunio. Varmuudella kohteen iästä ei voida mitään sanoa.

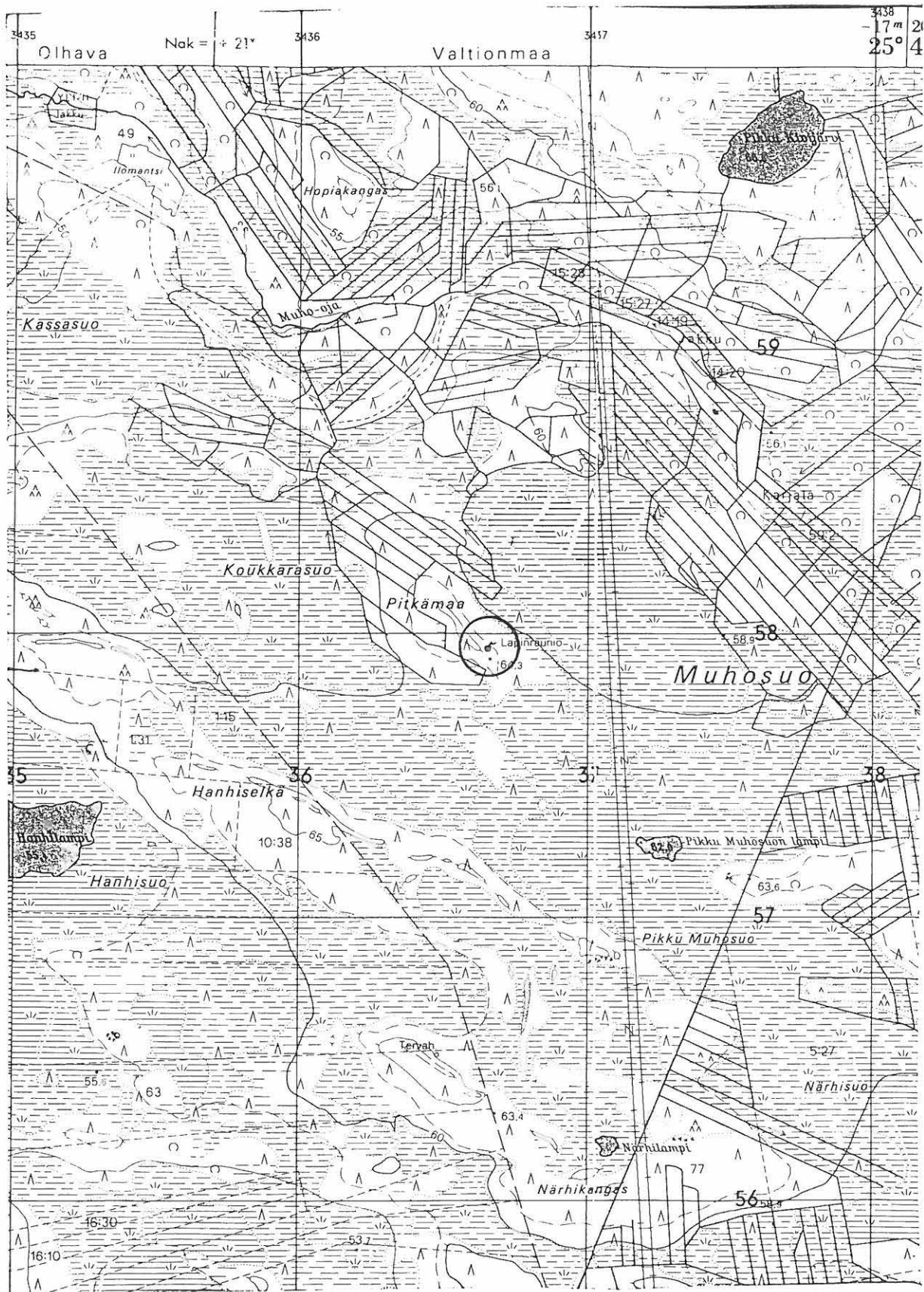
Kohde tarkastettu: 17.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 234 Röykkiö luoteesta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 04 MUHOSUO, p. 1981.

PK 3512 04 MUHOSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7257 96
 y = 3436 64
 z = n. 65

II 18

Kohteen nimi: Hankokangas
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II/III?
 Peruskartta: 3512 04 MUHOSUO
 Koordinaatit: x = 7258 32, y = 3432 57, z = n. 45-47,5
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Muhojoki
 Tila, rek:no: 9:108
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 13 km koilliseen, Muhojoesta noin 1,1 km etelään, Hanhiselkään johtavan metsäautotien eteläpuolella, Viittilammesta noin 350 metriä koilliseen. Hankokangas on laeltaa kivikkoinen moreeniharjanne, jonka korkeimman kohdan kaakkoispää on ajettu soraksi. Mainittu metsäautotie kulkee kankaan eteläosan poikki, Sorakuoppa jää tien pohjoispuolelle, tien eteläpuolella on tasainen kenttä, josta myös on otettu soraa.

Tien eteläpuolelta, kentän länsipuolelta tai kentän paikalta on löydetty reikäkivi, joka tiettävästi on löytäjensä Reijo Tolosen hallussa. Inventoinnin aikana alue tarkastettiin, mutta asuinpaikan merkkejä ei paikalta löydetty. Kentän itäpuolella nuorta määntyä kasvavan hiekkaisen suonreunan puoleisista ojista ja rikkoutuksista maankohdista ei löytöjä tehty.

Sen sijaan löytöpaikasta noin 250 metriä pohjoiskoilliseen, Hankokankaan korkeimman kohdan kivikosta tavattiin rakkakuoppia, kohde 52.

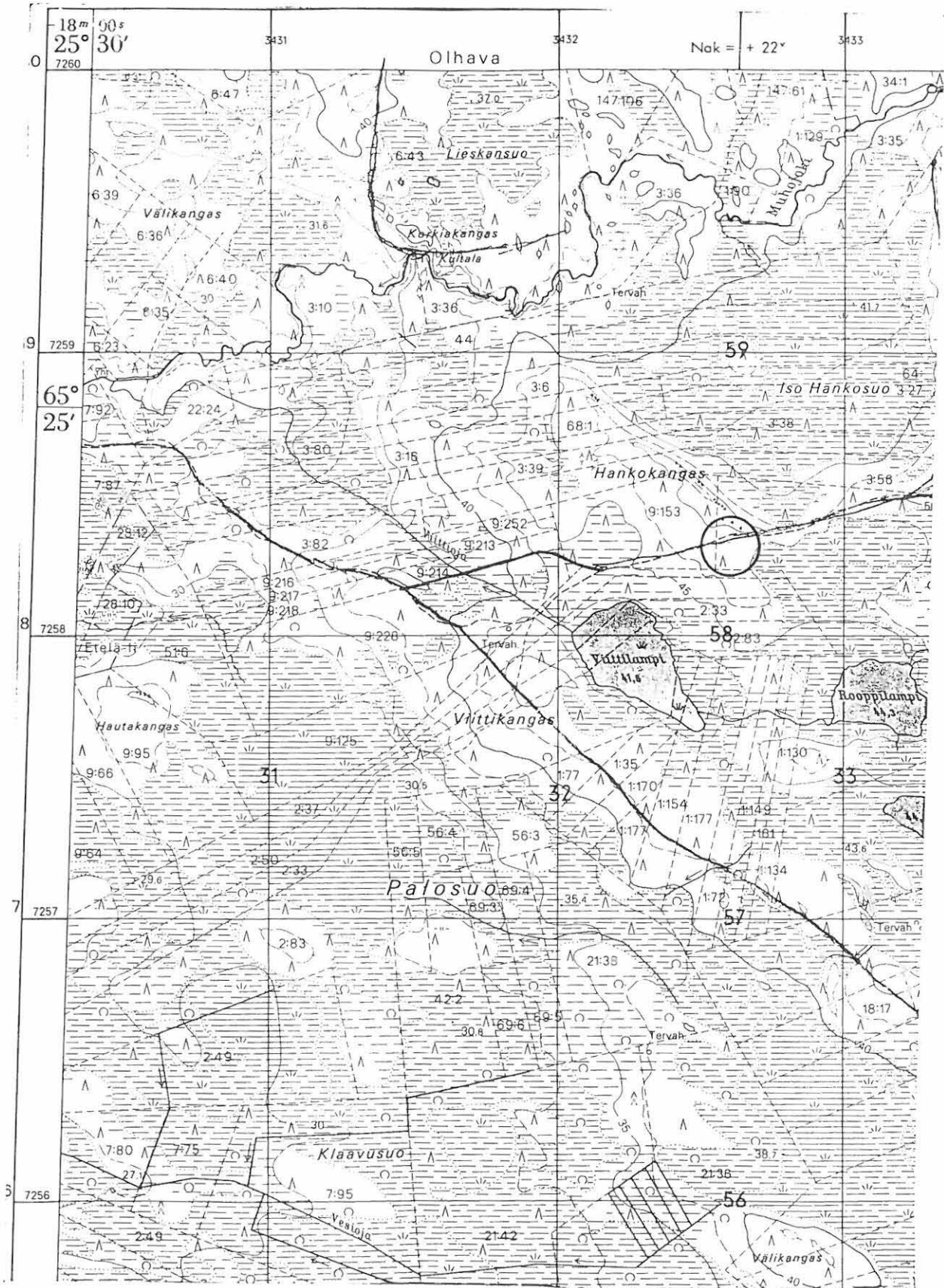
Kohde tarkastettu: 22.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: Reikäkivi, R. Tolosen hallussa

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3512 04 MUHOSUO, p. 1981.

PK 3512 04 MUHOSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7258 32
 y = 3432 57
 z = n. 45 - 47,5

II 19

Kohteen nimi: Kynkäänharju
 Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia/pyyntikuoppia? II.
 Peruskartta: 2534 08 OLHAVA
 Koordinaatit: x = 7267 58, y = 2568 28, z = n. 30
 Kylä, kylänosa: Olhava, Väli-Olhava
 Tila, rek:no: 15:11

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 19,5 km pohjoiskoilliseen, Olhavajoen ja Vuosiojan yhtymäkohdasta noin 600 metriä länsiluoteeseen, Vuosiojan hiekkakuopan pohjoispään länsipuolella, hautausmaan eteläpuolella. Alue on loivasti länteen laskevaa mäntykangasta.

Alueella on ainakin kuusi kuopannetta. Näistä osa on pyöreitä, halkaisijaltaan 2 - 4 metriä ja puolisen metriä syviä, osa taas soikeita noin 2 x 1 metrisiä kuopanteita. Kuoppiin tehtyjen koepistojen perusteella osa lienee historialliselta ajalta, sillä huuhtoutumiskerrosta ei tavattu, vaan heti turpeen alla oli sekoittunut maa. Tosin ainakin parissa oli hyvin heikko harmaan huuhtoutumiskerroksen alku, joten aivan nuoria kuopat eivät välttämättä ole. Kuoppia on voinut olla enemmänkin. Pohjoispäässä ne ovat mahdollisesti jatkuneet hautausmaan puolelle, sen pohjoispuolelta niitä ei enää tavattu. Mahdolliset etelämpänä olleet kuopat ovat tuhoutuneet hiekkaa otettaessa.

Kohde tarkastettu: 23.6.1998

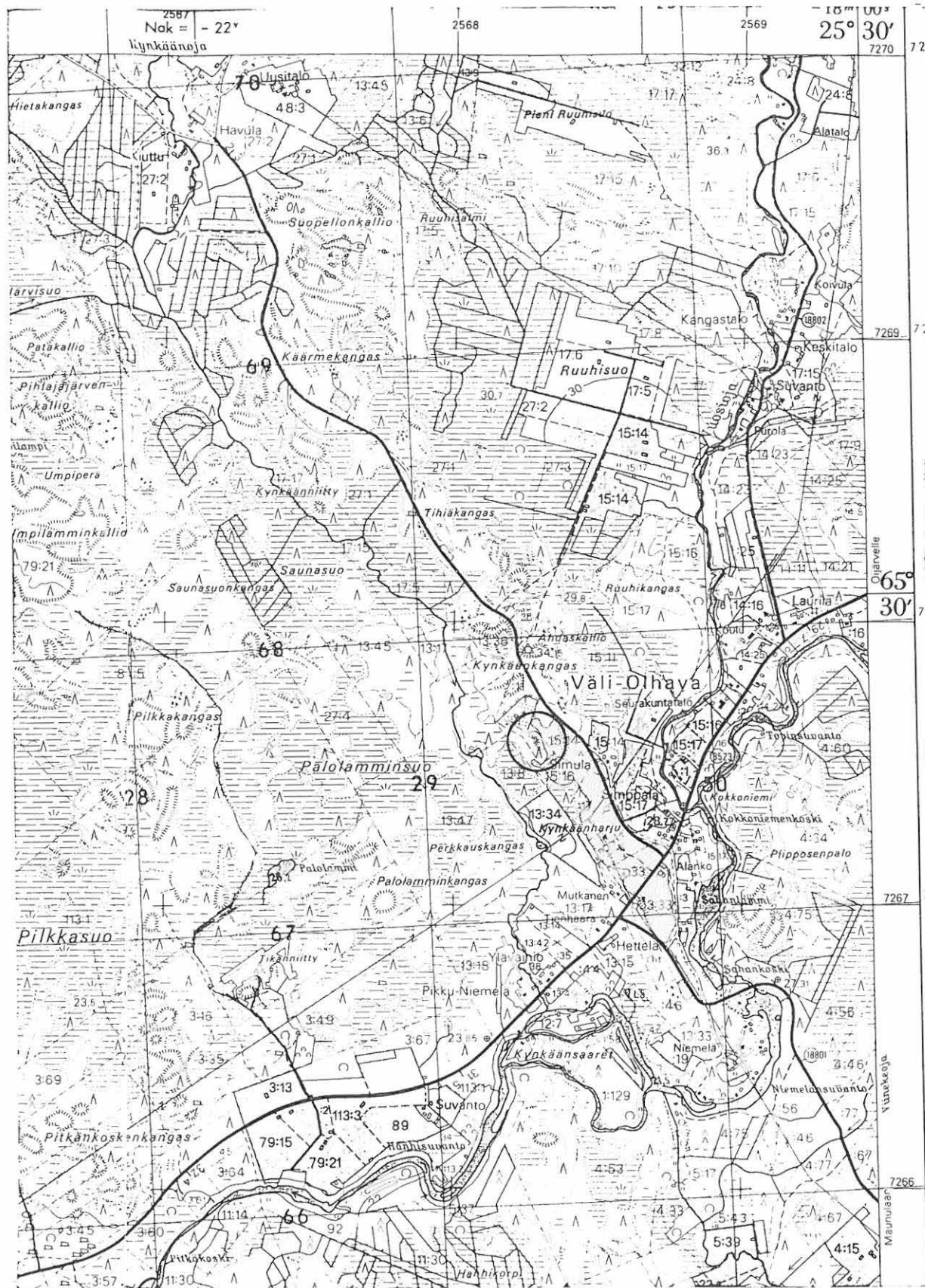
Aiemmat tutkimukset: Tark. 1988, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2534 08 OLHAVA, p. 1982.

II 19 Kynkäänharju

2534 08 OLHAVA

x = 7267 58

M. Sarkkinen,

y = 2568 28

Iin inventointi 1998

z = n. 30

II 20

Kohteen nimi: Hankopalo
 Määrittely ja mj-luokka: kehämäinen kivivalli, kuoppia. II.
 Peruskartta: 3512 04 MUHOSUO
 Koordinaatit: x = 7259 77, y = 3433 48, z = n. 47,5
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Muhojoki
 Tila, rek:no: 3:83
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 14,5 km koilliseen, Muhojoesta runsaat 100 metriä etelään ja Muholammesta noin 600 metriä länteen, Hanhiselälle joltavalta metsäautotieltä pohjoiseen erkanevan tienpiston päästä noin 200 metriä itäkoilliseen. Alue on mäntyä kasvavaa kivikkoista kangasta, jonka pohjoiseen kohti jokea laskevan rinteiden yläreunalla olevassa luonnonkivikossa kohde sijaitsee.

Paikalla on kivikkoon raivattu neliömäisen kivivallin muodostama kehä. Sen pituus luode-kaakko -suunnassa on noin 12 metriä ja leveys noin 8 metriä. Rakenne on kivikon suuntainen. Vallien leveys on 2 - 4 metriä ja korkeus puolisen metriä tai hieman vähemmän. Keskusosa on jokseenkin tasainen, mutta kivinen. Rakenteen luoteispuolella on halkaisijaltaan parimetrinen kuoppa.

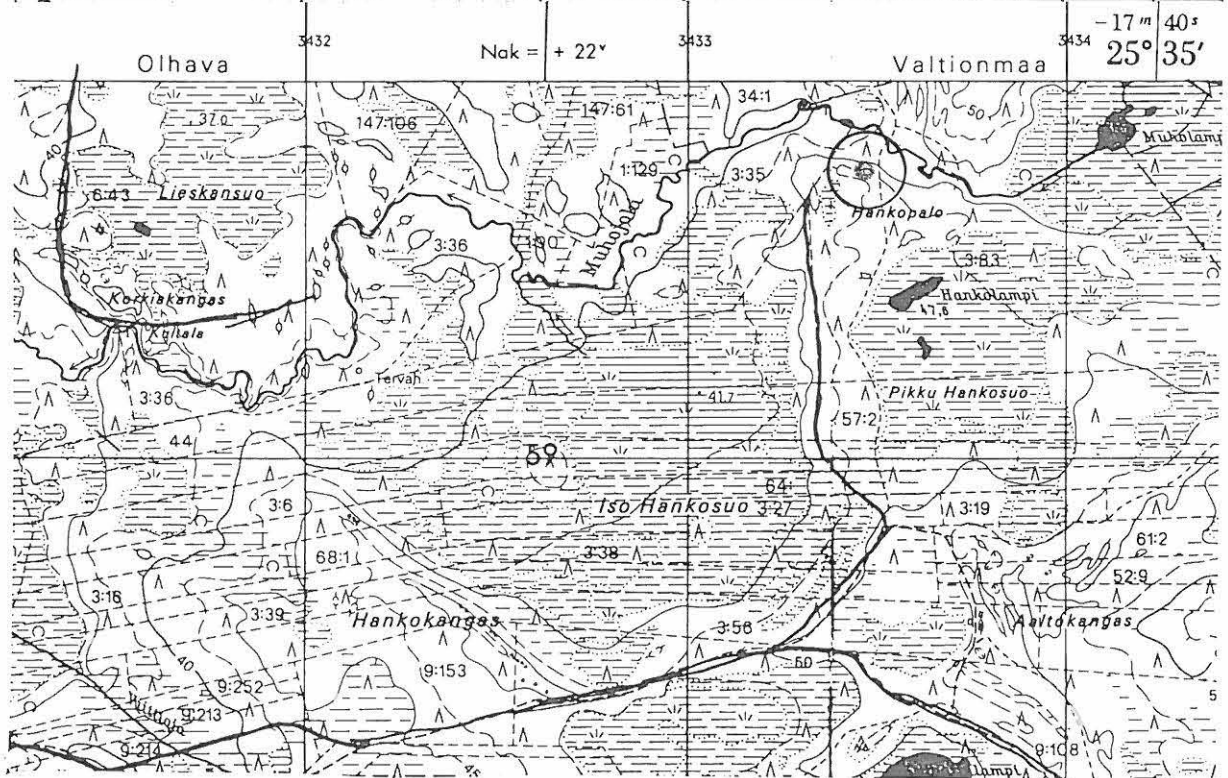
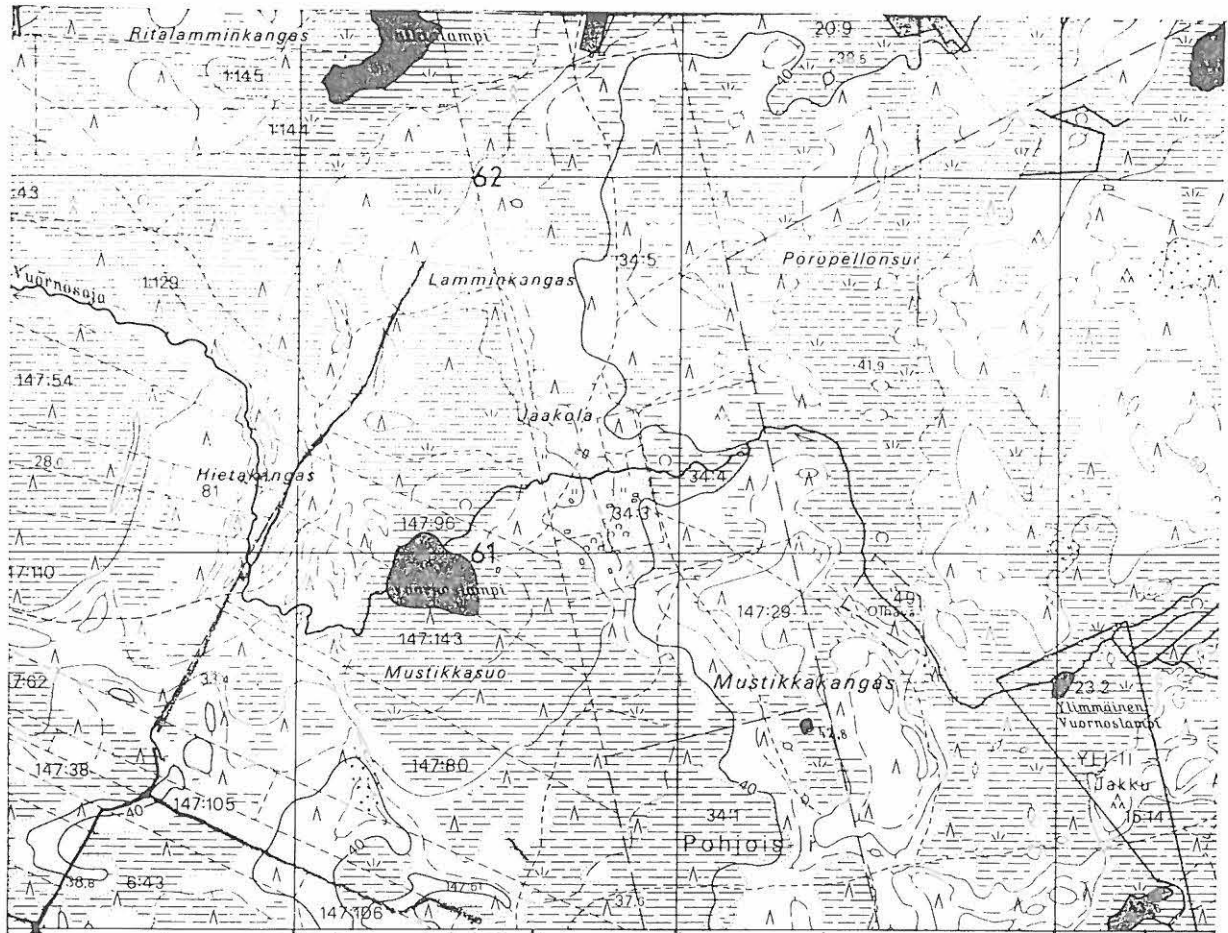
Kohde tarkastettu: 22.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 235 Kivikehä länsiluoteesta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 04 MUHOSUO, p. 1981.

PK 3512 04 MUHOSUO
 (+ 3512 05 KÄRPPÄSUO)
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7259 77
 y = 3433 48
 z = n. 47,5

II 21

Kohteen nimi: Laukkuharju
 Määrittely ja mj-luokka: rakkakuoppia. II.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: x = 7261 38, y = 3438 13, z = n. 82,5
 Kylä, kylänosa: Olhava, Vuornos kangas
 Tila, rek:no: Valtionmaa
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 19 km koilliseen, Iin ja Yli-Iin rajalla olevasta Kivijärvestä noin 1,3 km luoteeseen. Kohteesta noin 300 metriä lounaaseen kulkee Vuornoskankaalta Kivijärvelle johtava metsäautotie. Laukkuharju on soiden ympäröimä moreenikangas, jonka alavalta pohjoisosaltaan on hiekkaa. Kankaan itäreunalla oleva harjanne laskee melkoisen jyrkästi kohti itäpuolista suota, länsirinne on loiva.

Korkeimman kohdan suonpuoleisella reunalla on lähes parinsadan metrin pituinen kapea rakka. Rakan keskikohdan eteläpuolella on ainakin puolenkymmentä selvää rakkakuoppaa. Kuoppien halkaisija on noin 2 - 3 metriä ja syvyys 30 - 40 cm.

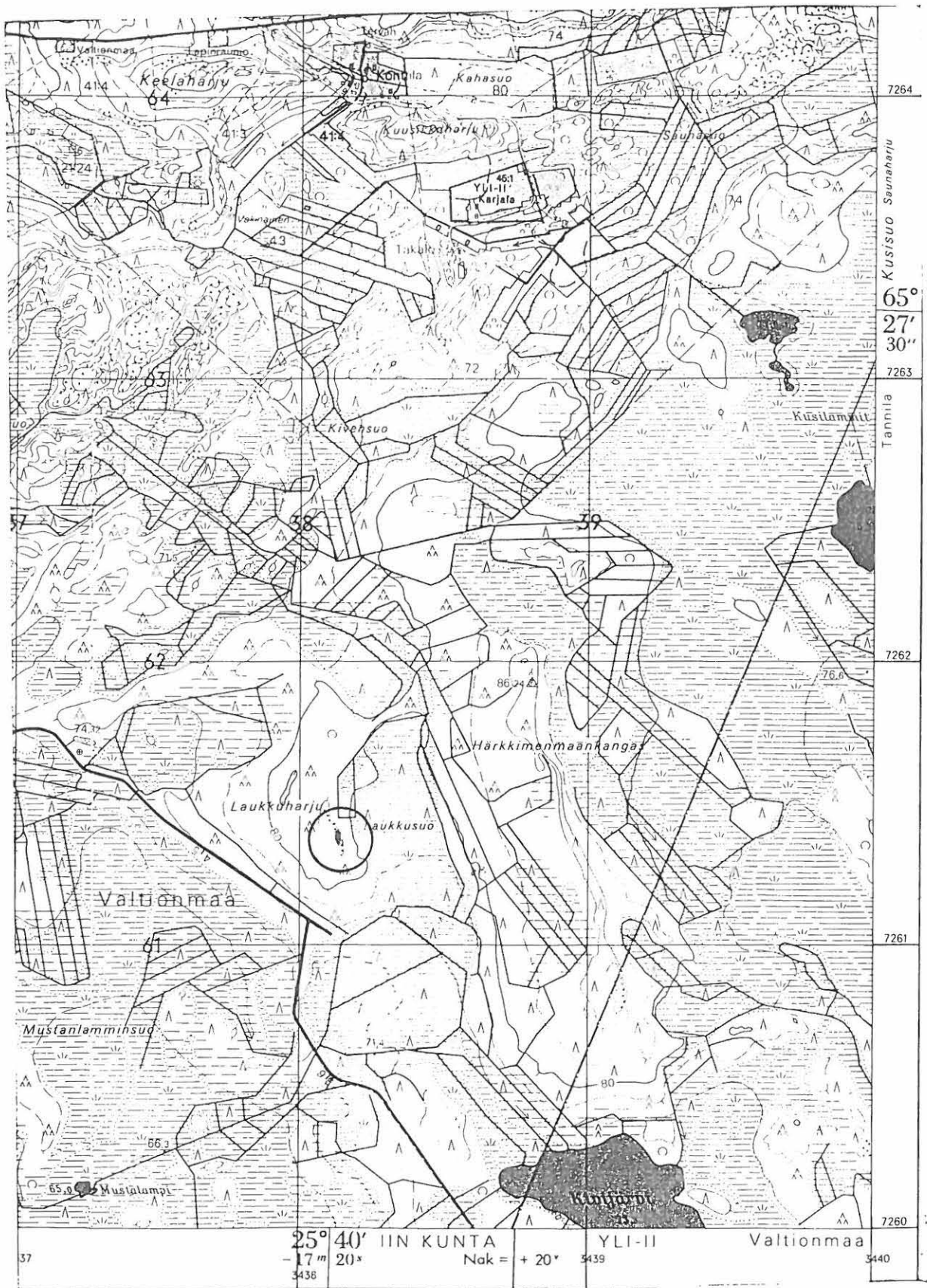
Kohde tarkastettu: 17.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1988, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 236 Yleiskuva kivikosta, etualalla yksi kuopista, kaakosta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7261 38
 y = 3438 13
 z = n. 82,5

II 22

Kohteen nimi: Raasakkakangas
 Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia/keittokuoppia? II.
 Peruskartta: 3511 06 JAKKUKYLÄ
 Koordinaatit: x = 7248 65, y = 3432 69, z = n. 32,5
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Raasakka
 Tila, rek:no: 56:5, 8:60

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 8,5 km itään, Raasakan padosta noin 1,3 km itään, Iijoesta noin 550 metriä koilliseen Raasakkakankaan pitkän keskusharjanteen keskiosassa. Raasakkakangas on pitkä luode-kaakko -suuntainen mäntyä kasvava hiekkamoreenihaaranne.

Harjanteen länsireuna nousee loivasti lounaasta, korkeimman kohdan jälkeen on pieni jyrkkä lasku koilliseen, jonka jälkeen lasku jatkuu loivempana kohti koillista Raasakkasuota. Korkeimmalla selännteellä ja heti sen länsipuolella on ainakin 11 maakuoppaa. Näistä kolme palsta 8:60 ja kahdeksan palstan 56:5 puolella. Kuoppien halkaisija on 2 - 4 metriä ja syvyys metri tai vähemmän. Hakatulla ja osin äestetyllä palstalla 56:6 tavattiin kuoppien läheisyydessä jonkin verran palanutta kiveä, mutta kvartssia tms. ei löydetty. Näistä noin 100 metriä kaakkoon kankaan korkeimmalla kohdalla tavattiin vielä yksi kuoppa.

Aiemmin ilmoitettujen koordinaattien alueelta (x = 7248 50, y = 3432 80) ei kuoppia löydetty. Kyseessä ilmeellisesti erheellinen paikannus tai sitten tiheästä vitikosta kuoppia ei löydetty. Mänttäkoon vielä maakuopista noin 800 metriä luoteeseen kankaan korkeimman kohdan nykyisin maa-aineksen oton tuhoama kivikko, jossa kerrottiin olleen rökkiöitä tai muita kivirakenteita.

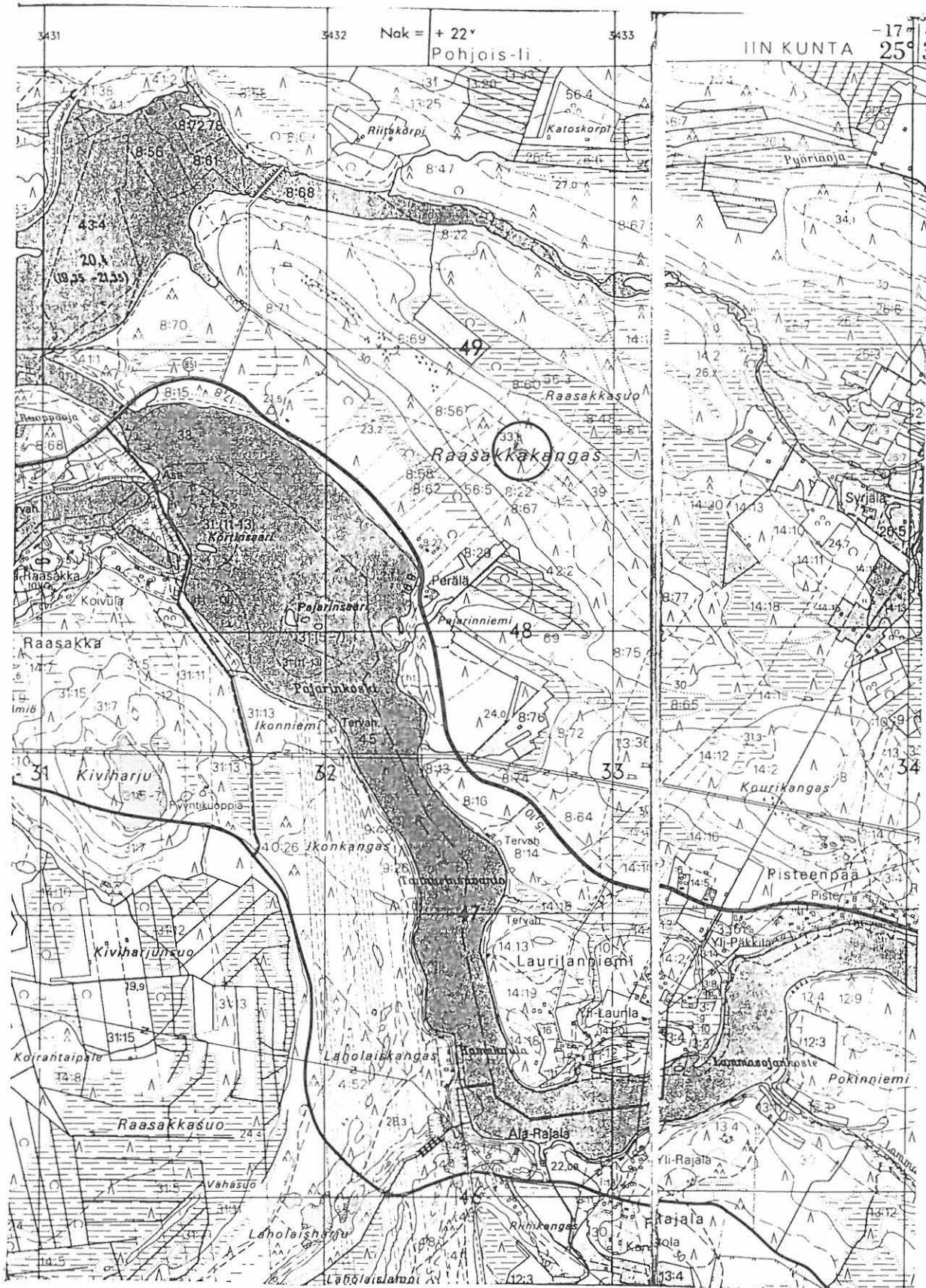
Kohde tarkastettu: 9.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 237 Yksi palstan 56:5 maakuopista, luoteesta.

Kartta: Peruskarttaote 3511 06 JAKKUKYLÄ, p. 1981.

3511 06 JAKKUKYLÄ

x = 7248 65

M. Sarkkinen,

y = 3432 69

Iin inventointi 1998

z = n. 32,5

II 23

Kohteen nimi: Tuohenkiskojoankangas
Määrittely ja mj-luokka: röykkiö. II.
Peruskartta: 2534 09 SAARIHOVI
Koordinaatit: x = 7270 25, y = 2566 05, z = n. 40
Kylä, kylänosa: Olhava, Väli-Olhava
Tila, rek:no: 2:84
Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 22 km pohjoiseen, Kuivaniemen rajalta noin 2,5 km etelään, Ylimmäisestä Pihlajajärvestä noin 750 metriä itään, Kiutun talon kautta kaakosta paikalle johtavalta metsätieltä noin 50 metriä länteen. Alue on alavaa kalliokkoista kangasta.

Kankaalla olevalla pienellä kalliotasanteella on kivistä koottu röykkiö. Ilmeisen penkomisen tuloksena röykkiö on muodoltaan epämääräinen. Kallioalusta on paikoin näkyvillä röykkiön keskellä. Kiveyksen ala on nykyisillään noin 8 - 9 x 4 - 5 metriä. Korkeutta sillä on alle puolimetriä. Kohde on säilynyt ennallaan aiempaan tarkastukseen verrattuna.

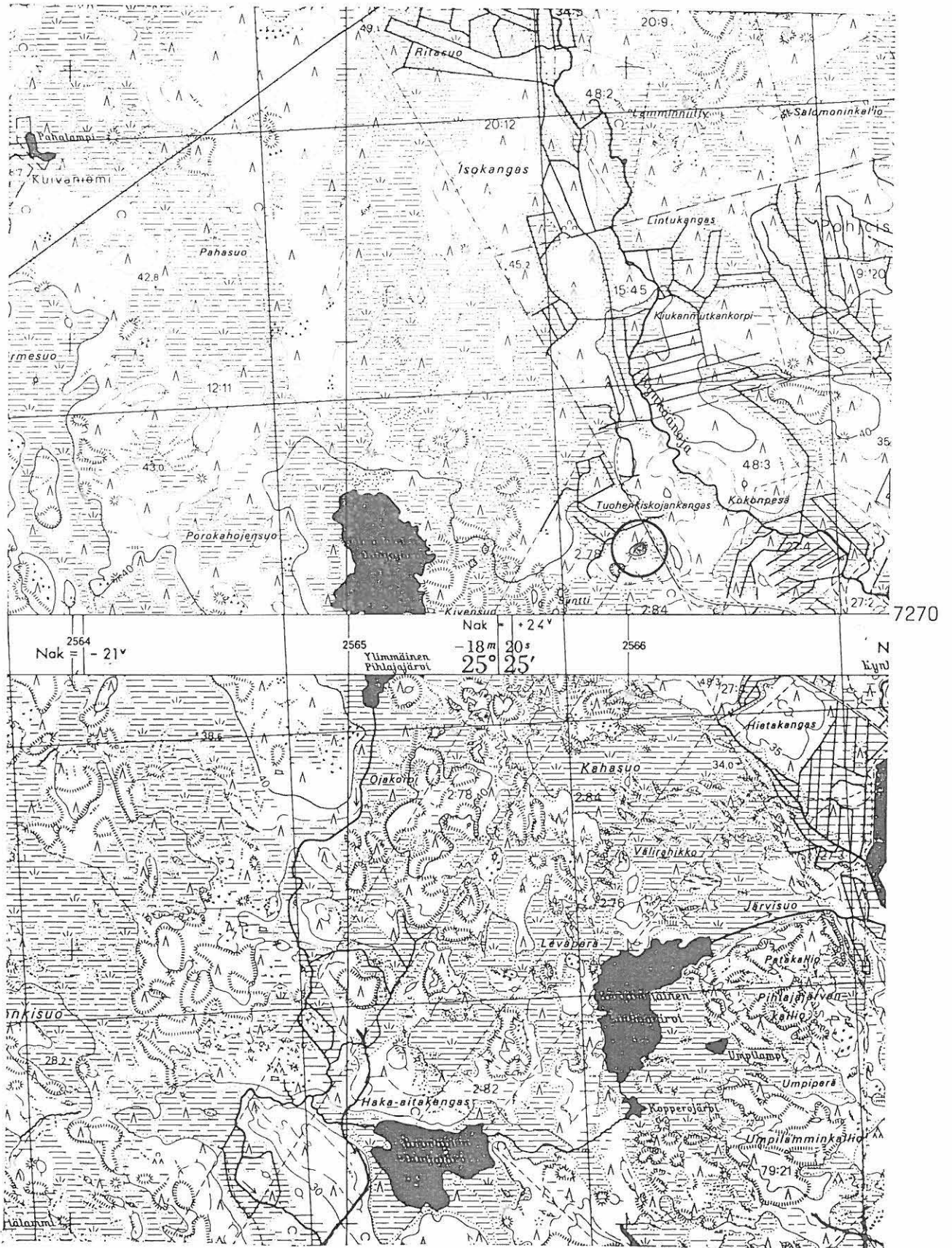
Kohde tarkastettu: 23.6.1998.

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1989, J. Okkonen ja J. Itäpalo

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 238 röykkiö kaakosta

Kartta: Peruskarttaote 2534 09 SAARIHOVI, p. 1983.

PK 2534 09 SAARIHOVI
 (+ 2534 98 OLHAVA)
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7270 25
 y = 2566 05
 z = n. 40

II 24

Kohteen nimi: Muhojoen eteläranta
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö. II.
 Peruskartta: 3512 04 MUHOSUO
 Koordinaatit: x = 7258 79, y = 3430 06, z = n. 30
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Muhojoki
 Tila, rek:no: 7:92
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 12 km luoteeseen, Hanhiselkään johtavan metsäautotien pohjoispuolella, Muhojoesta noin 100 metriä etelään Klaavunkankaan itäpuolella. Kohde sijaitsee pienen moreenikankaan itäpäässä, sen korkeimmalla kohdalla.

Paikalla on kivistä koottu pyöreähkö röykkiö, jonka halkaisija on noin 5 metriä ja korkeus enimmillään noin puoli metriä. Aiemman tarkastuksen jälkeen tilanne paikalla ei ole muuttunut.

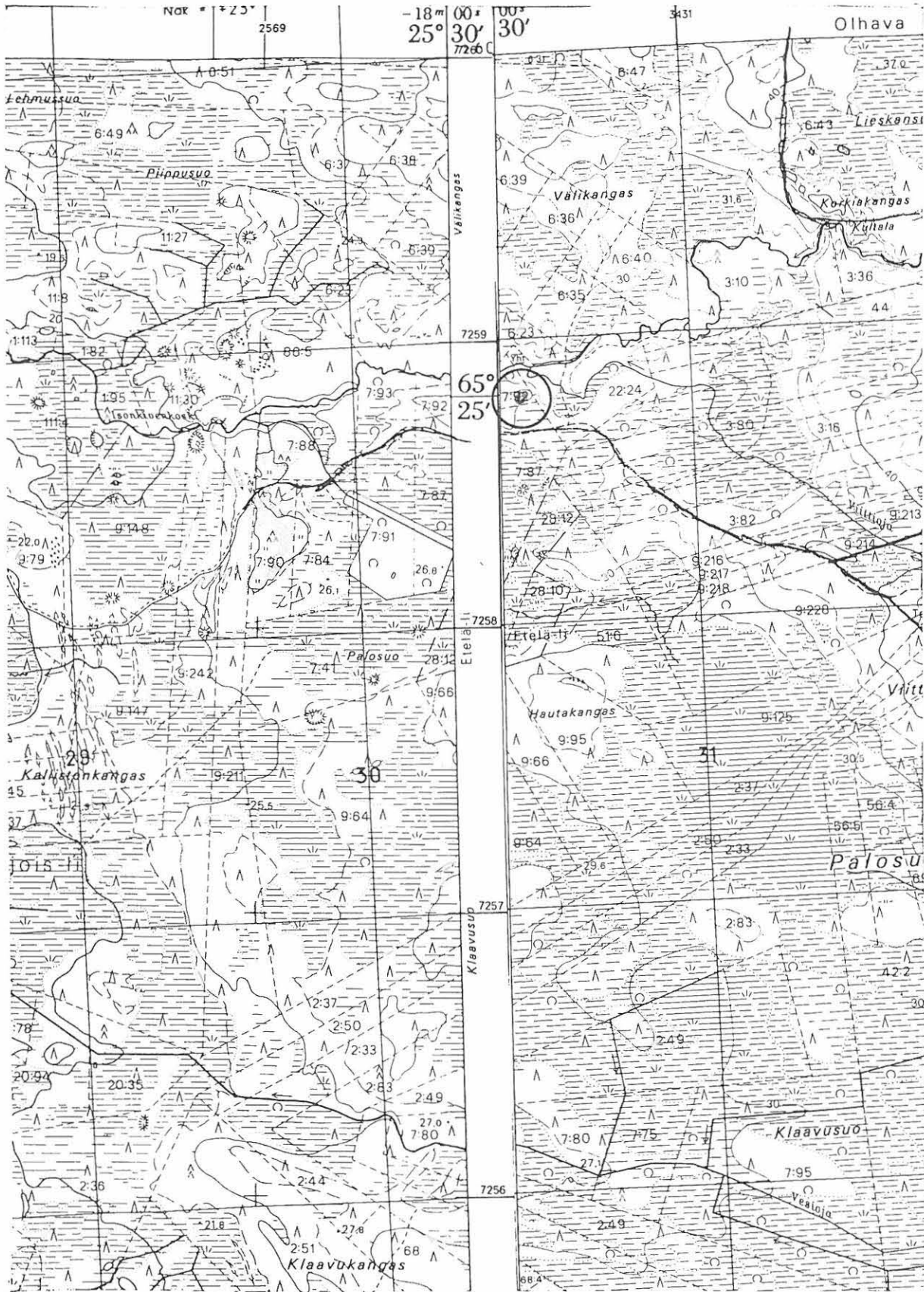
Kohde tarkastettu: 22.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 239 Röykkiö lännestä.

Kartta: Peruskarttaote 3512 04 MUHOSUO, p. 1981.

PK 3512 04 MUHOSUO
 (+ 2534 07 POHJOIS-II)

x = 7258 79
 y = 3430 06

M. Sarkkinen,

n. 30

Iin inventointi 1998

II 25

Kohteen nimi: Vuornos Kangas
 Määrittely ja mj-luokka: tuhoutuneita rökkiöitä. III.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: x = 7263 58, y = 3436 30, z = n. 70
 x = 7262 95, y = 3436 38, z = n. 75
 (molemmat noin)
 Kylä, kylänosa: Olhava
 Tila, rek:no: Valtionmaa
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 19 km koilliseen sijaitsevalla Vuornoskankaalla ilmoitettiin 1954 olevan kivirakenteita. Ne ehtivät kuitenkin tuhoutua ennen kuin niitä päästiin tarkastamaan.

Kohteesta on olemassa muutamia kuvia ja piirros, joiden pohjalta kohteiden sijaintia ja luonnetta J. Okkonen on selvittänyt. Inventoinnin aikana näiden alueelta ei löydetty mitään muinaisjäännöksiin viittaavaa. Lähialueen kohteita ovat 55, 56 ja 57.

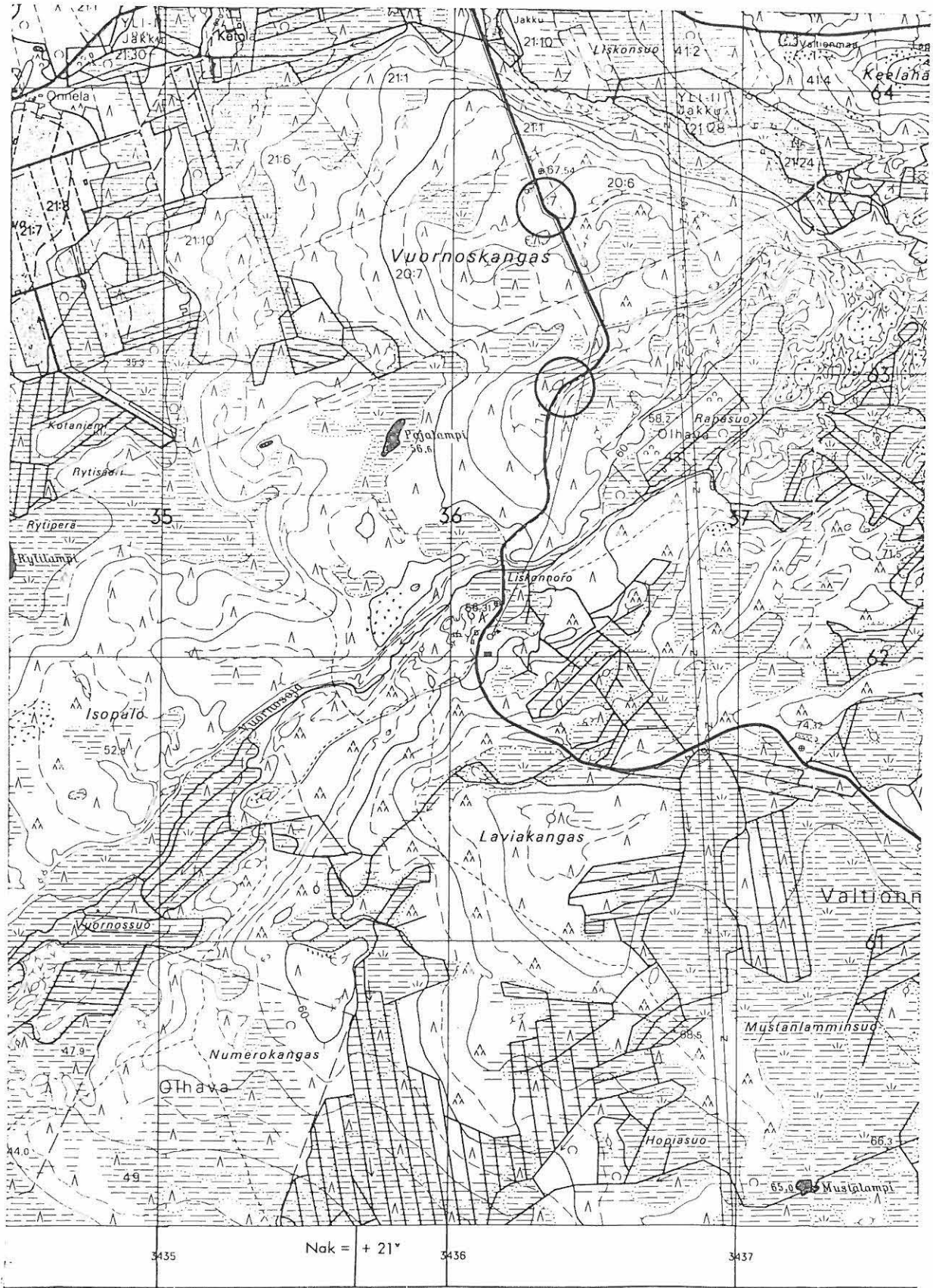
Kohde tarkastettu: (17.6.1998)

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1956, M. Huurre
 Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
M. Sarkkinen,
Iin inventointi 1998

II 26

Kohteen nimi: Konttikangas W
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö. II.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: x = 7264 18, y = 3438 28, z = n. 75
 Kylä, kylänosa: Olhava, Konttilanperä
 Tila, rek:no: Konttila 80
 Maanomistaja: Niilo Suomela

Iin kirkosta noin 21 km koilliseen, Yli-Olhavasta Leuanjoelle jhtavan tien eteläpuolella, Konttikankaan etelärinteessä, Konttilan talosta noin 180 metriä koilliseen. Alue on kuusta, mäntyä ja vähän koivuakin kasvavaa kivikkoista suhteellisen jyrkkää rinnettä, joka laskee etelään kohti Kahasuota ja Konttilan peltoja.

Paikalla on rinnekivikon alareunaan tehty "pengermäinen" röykkiö, jonka koko on noin 7 x 9 metriä. Korkeutta on hankala määrittellä, mutta kiveys on selvästi erottuva. Varsin kookkaista kivistä koottu rakenne on päältäään melko tasainen. Aiempiin tarkastuksiin verrattuna tilanne ei paikalla ole muuttunut.

Lähin löytöpaikka on Konttila pihan tienoilla, kohde 6.

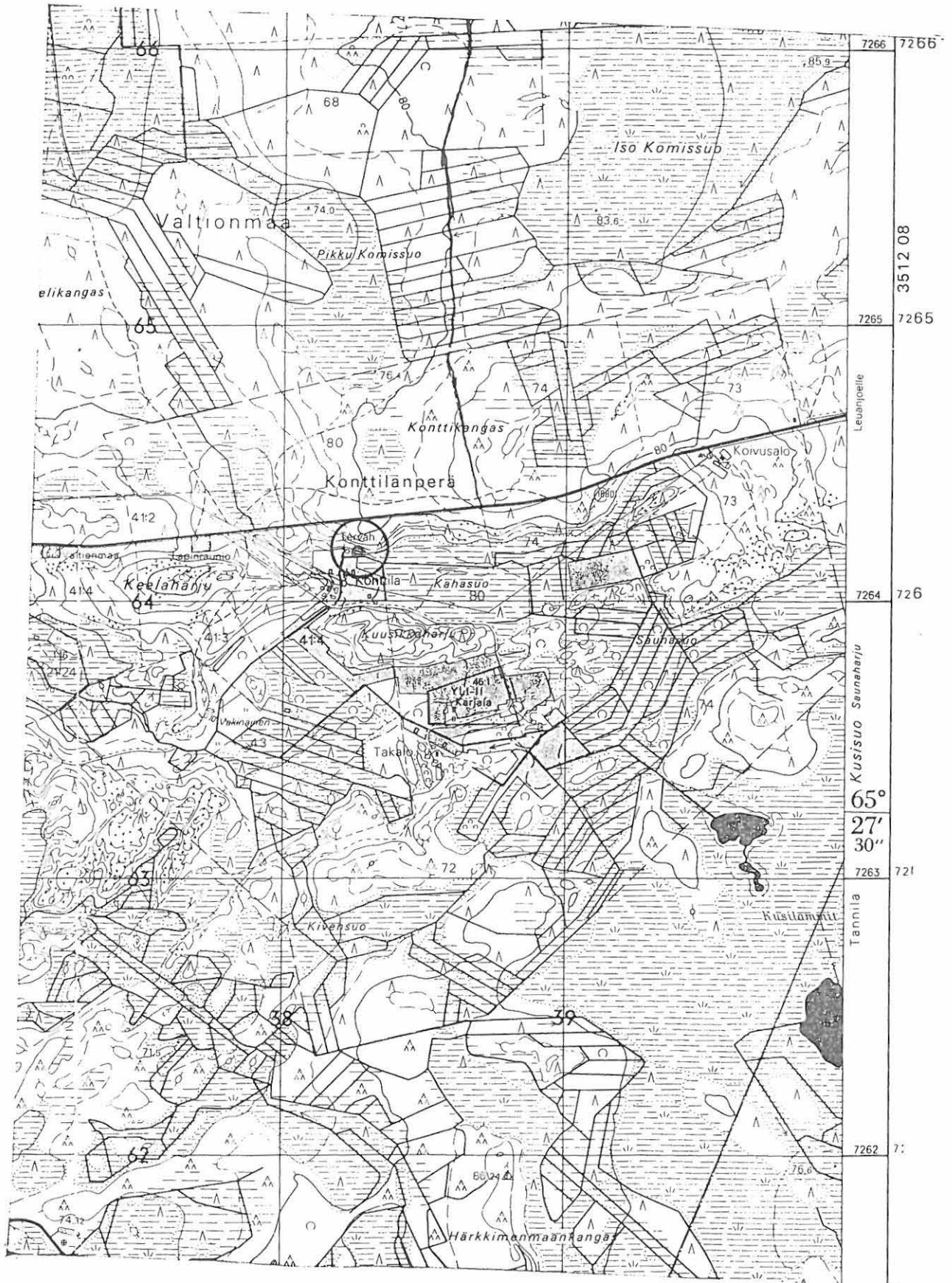
Kohde tarkastettu: 16.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1908, Hj. Appelgren
 Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7264 18
 y = 3438 28
 z = n. 75

II 27

Kohteen nimi: Mustikkakangas SW
 Määrittely ja mj-luokka: kehämäinen kivivalli. II.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: x = 7260 24, y = 3433 46, z = n. 45
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Muhojoki
 Tila, rek:no: 34:1
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 15 km koilliseen, Muhojoesta noin 300 metriä pohjoiseen ja Vuornoslamasta noin 1,15 km kaakkoon olevan Mustikkakankaan etelälaidalla. Alue on kuivan mäntyä kasvavan moreenikankaan etelään laskevaa rinnettä, jonka alapuolella on tasainen hiekkakangas. Ylempänä rinne on kivisempää.

Pohjois-Iin Olhavassa olevalla ulkopalstalla heti kylänrajan länsipuolella on jokseenkin suorakaiteenmuotoinen kehämäinen kivivalli, jonka pituus on 12 - 13 metriä ja leveys 9 -10 metriä. Kohtalaisen kookkaista kivistä kootun vallin leveys on 2 - 3 metriä ja korkeus 30 - 50 cm. Kookkaimmillaan valli on rinteiden alapuolella olevan itä-länsi -suuntaisen rakenteen eteläsivulla. Kehän sisäosa on kivien lukuunottamatta paria kolmea kookasta maakiveä. Rakenteen lähtäalueilta ei onnistuttu tapaamaan mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Kohde on säilynyt ennallaan aiempaan tarkastukseen verrattuna.

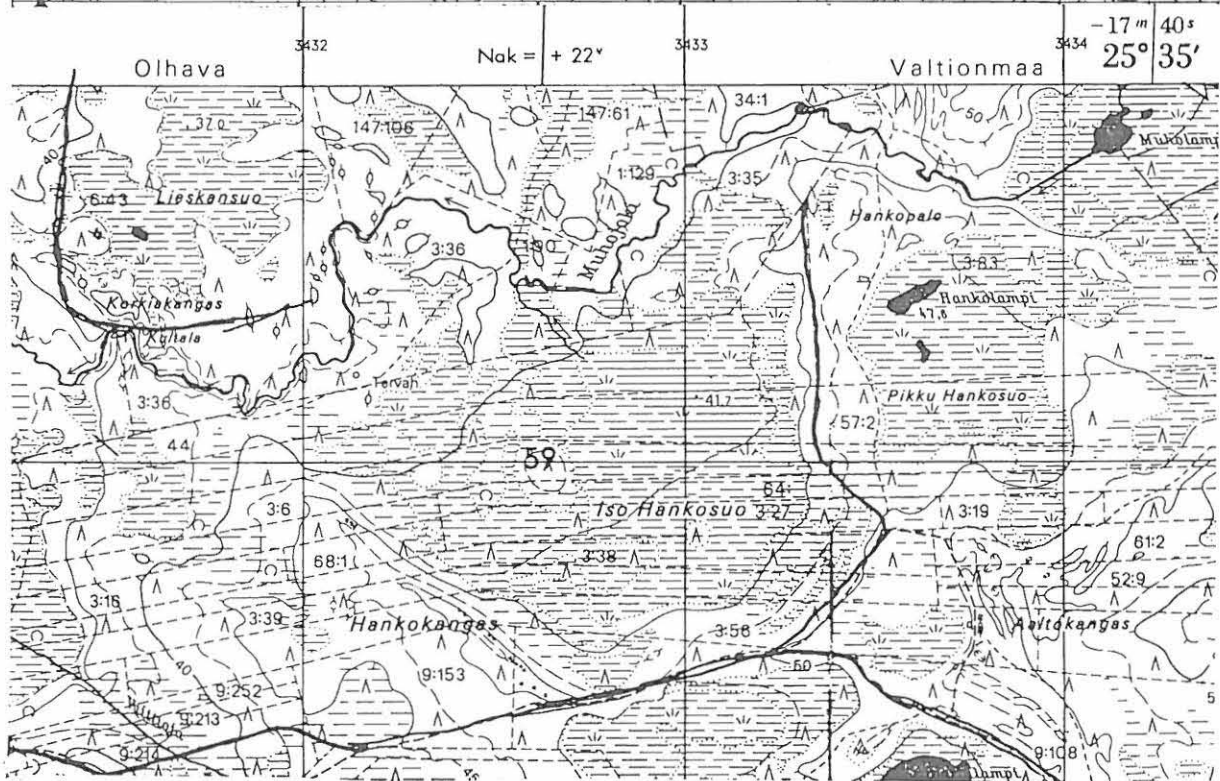
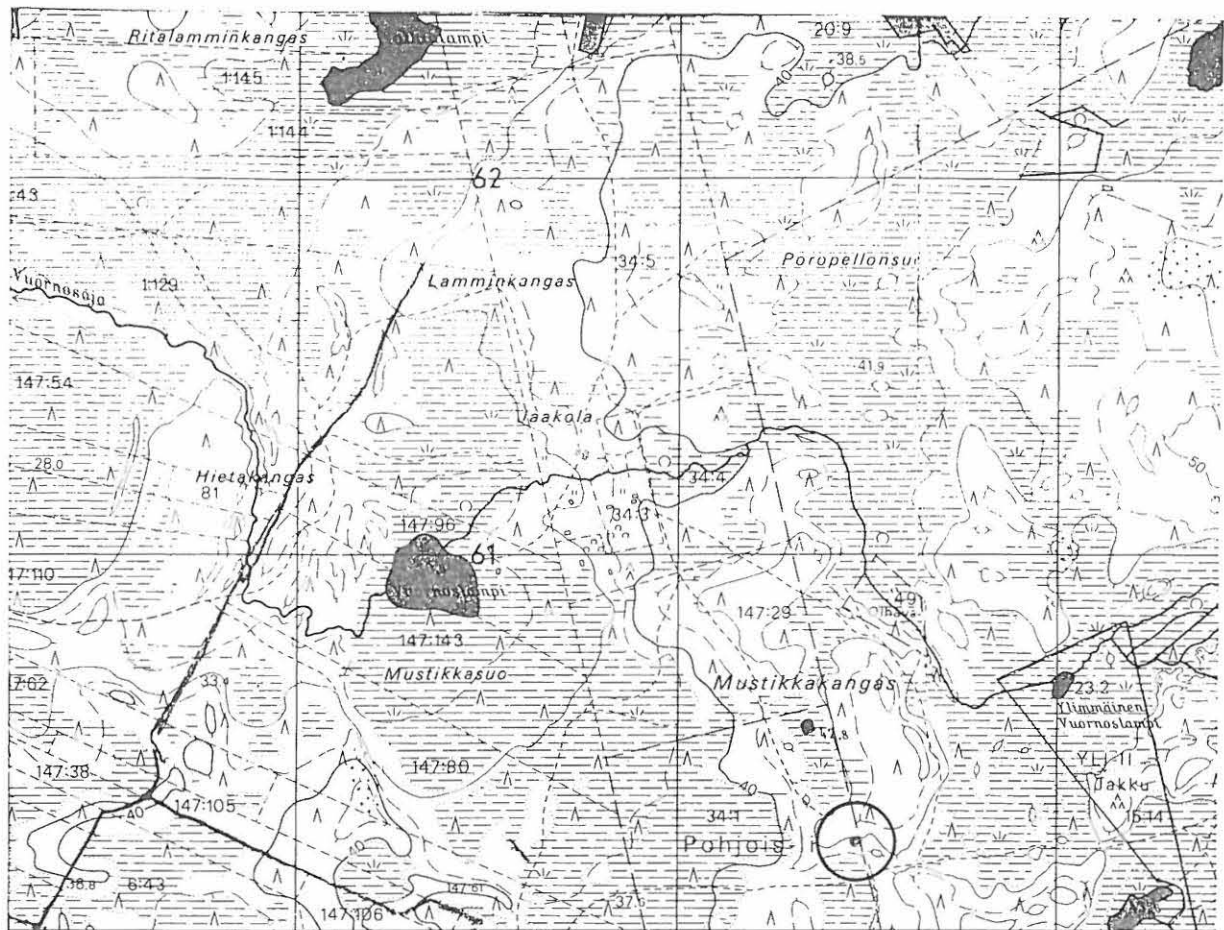
Kohde tarkastettu: 24.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 240 Kehävalli koillisesta, oikean etualan maakivet peittävät osan kehävallista.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 (+ 3512 04 MUHOSUO)
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7260 24
 y = 3433 46
 z = n. 45.

II 28

Kohteen nimi: Mustikkakangas N
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiöitä. II.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: x = 7260 66, y = 3433 54, z = n. 50
 Kylä, kylänosa: Olhava, Muhojoki
 Tila, rek:no: Valtionmaa
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 15,5 km koilliseen, Muhojoesta noin 700 metriä pohjoiseen ja Vuornoslammesta noin 1,1 km itäkaakkoon olevan Mustikkakankaan itäosassa. Alue on kuivaa mäntyä kasvavaa moreenikangasta, jonka korkeimman kohdan pohjoispäässä kohde sijaitsee. Melko jyrkästi itään kohti suota laskevan rinteen yläreunalla on pienehkö luonnonrakka, jossa on kolme kivistä koottua röykkiötä.

Röykkiöistä pohjoisin on halkaisijaltaan noin 3 - 4 metriä. Sen keskellä on parimetrinen kuopanne, jota ympäröi matala valli. Rakakuopan ja röykkiön välimuotoa olevan rakenteen korkeus on noin 20 cm. Tästä nelisen metriä etelään oleva röykkiö on kehämäinen. Sen halkaisija on noin 6 - 7 metriä. Keskuskuopan halkaisija on kolmisen metriä. Rakenteen korkeus on 20 - 30 cm, mikä on myös keskuskuopan syvyys. Heti tämän eteläpuolella olevan röykkiön halkaisija on noin 5 - 6 metriä ja sen keskuskuopan läpimitta on noin 2,5 metriä. Rakenteen korkeus on 20 - 30 cm ja keskuskuopan syvyys noin 30 cm. Rakenteet ovat siis varsin matalia ja suurelta osin sammalen peittämiä. Kivikkoon tehtyjen rakenteiden reunoja on paikoin hankala hahmottaa. Aiemman tarkastuksen jälkeen kohde on säilynyt ennallaan.

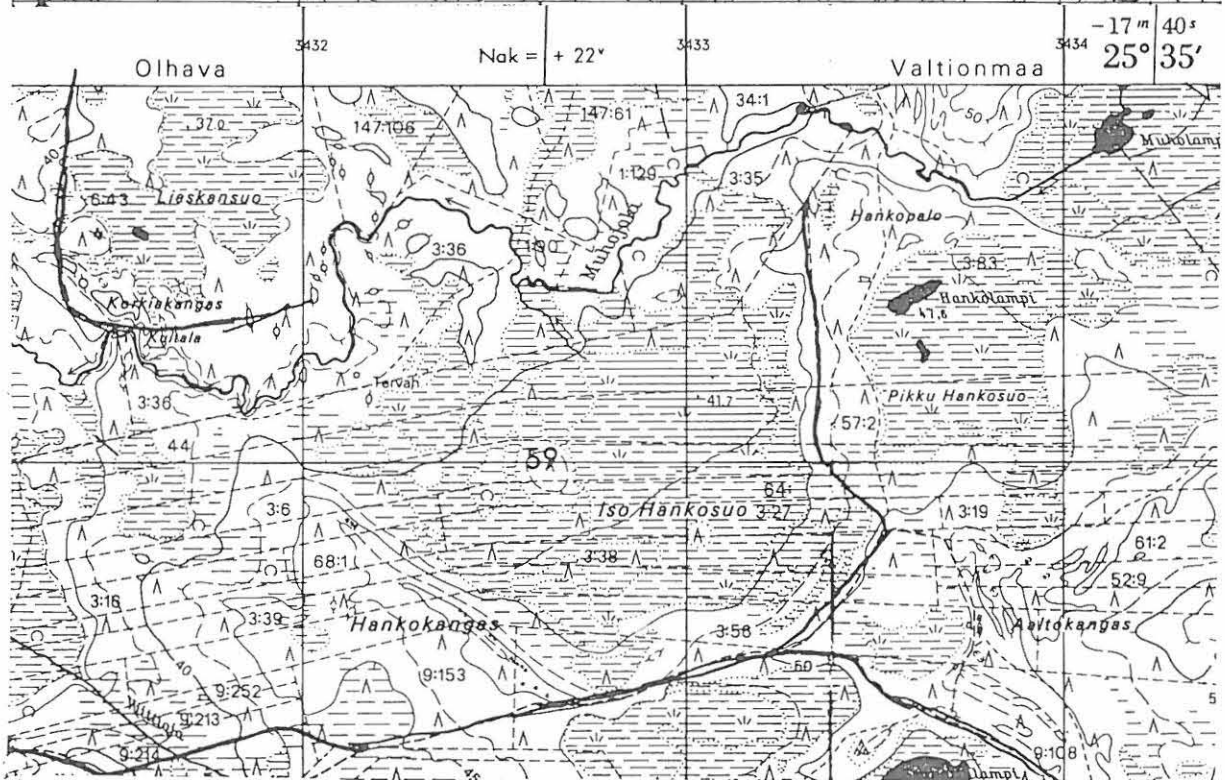
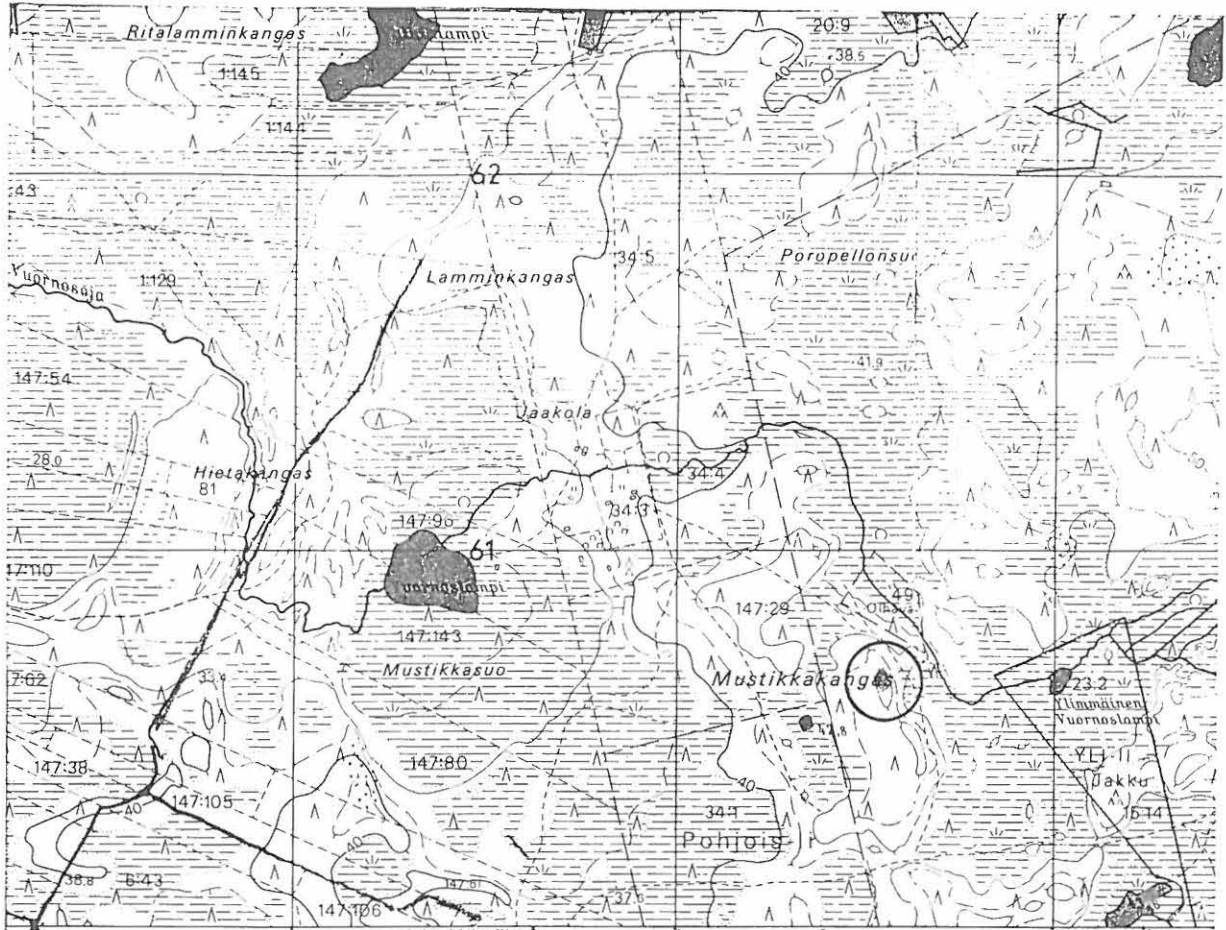
Kohde tarkastettu: 24.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 241 keskimäinen rakenne 2 luoteesta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 (+ 3512 04 MUHOSUO)
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7260 66
 y = 3433 54
 z = n. 50

II 29

Kohteen nimi: Mustikkakangas E
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö ja maakuoppa. II.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: x = 7260 48, y = 3433 63, z = n. 50
 Kylä, kylänosa: Olhava, Muhojoki
 Tila, rek:no: Valtionmaa
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 15,5 km koilliseen, Muhojoesta noin 500 metriä pohjoiseen ja Vuornoslammesta noin 1,2 km itäkaakkoon olevan Mustikkakankaan itäosassa. Alue on kuivaa, mäntyä kasvavaa moreenikangasta, jonka korkeimman kohdan eteläpäässä kohde sijaitsee. Melko jyrkästi itään kohti suota laskevan rinteeseen yläreunalla on pienehkö rinteeseen suuntainen luonnonrakka, joka koostuu varsin pienikokoisista kivistä.

Paikalla on poikittain luonnonkivikkoon nähden oleva röykkiö, jonka koko on noin 5 x 2,5 metriä ja korkeus noin 20 - 30 cm. Kyseessä on keskuskuopaton matala latomusmainen kiveys, joka erottuu kivistä matalana kohoumana. Rakenteeseen käytettyjen kivien koko vaihtelee, suurimmat ovat pääsääntöisesti kiveyksen luoteisosassa.

Röykkiöstä noin 75 m etelään on noin 4 x 6 metriä oleva rakenne, matalan vallin ympäröimä noin 2 x 3 metrinen kuoppa, jonka syvyys on puolisen metriä.

Kohde on säilynyt ennallaan aiempaan tarkastukseen verrattuna.

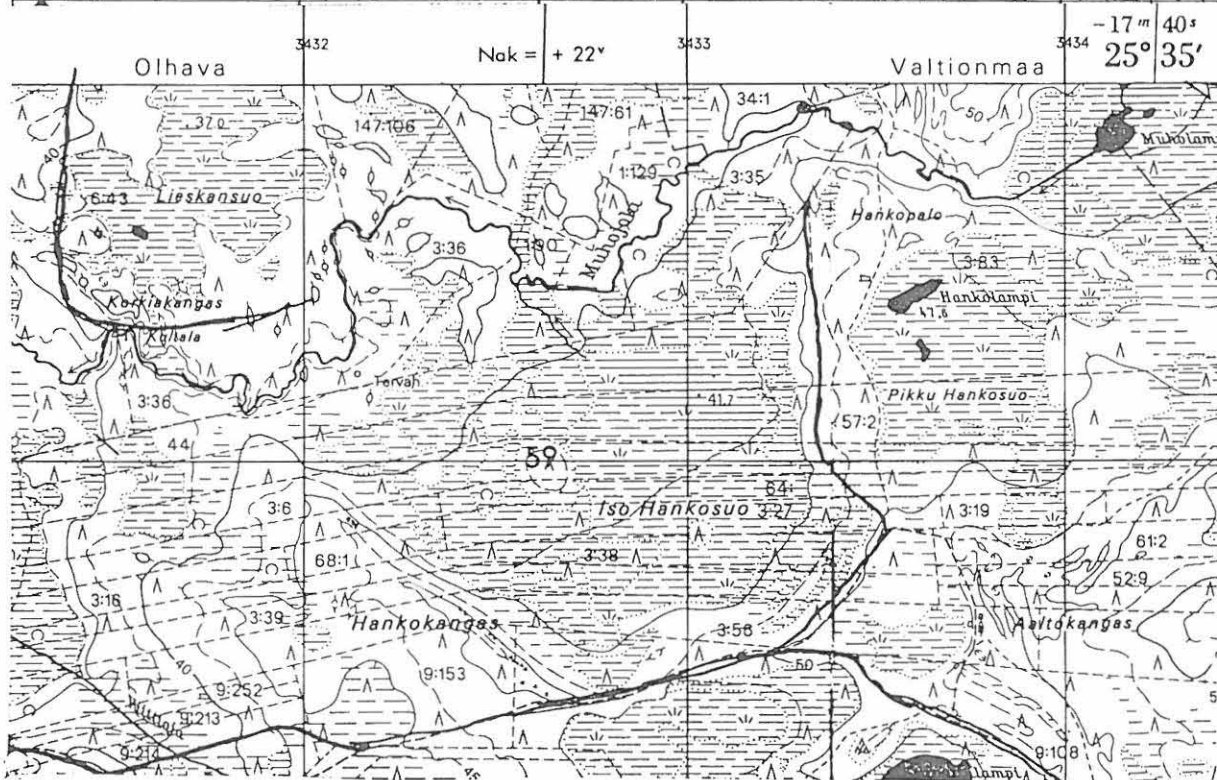
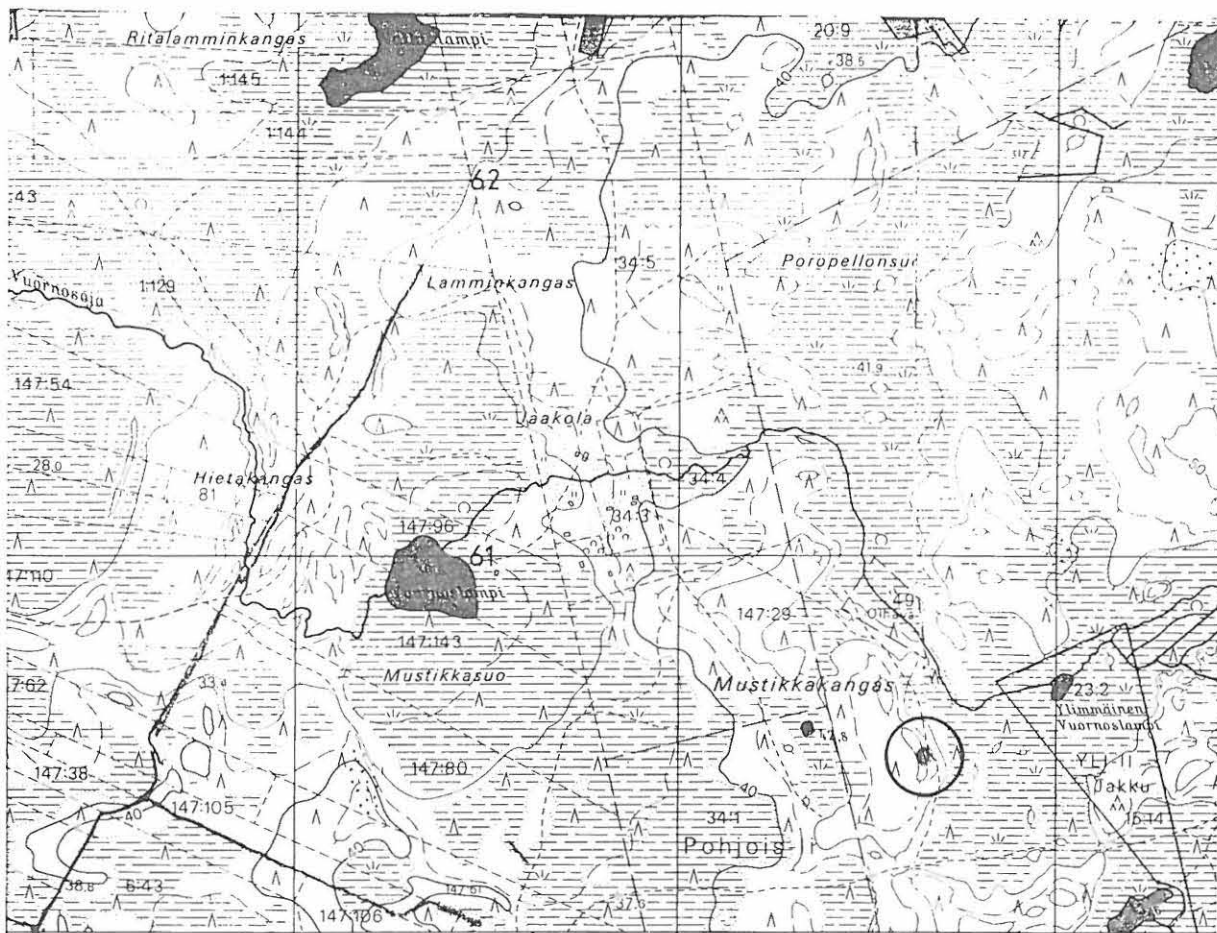
Kohde tarkastettu: 24.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 242 Röykkiö kankaan itäreunalla, etelälounaasta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 (+ 3512 04 MUHOSUO)
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7260 48
 y = 3433 63
 z = n. 50

II 30

Kohteen nimi: Kyöpelinharju
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiöitä. II.
 Peruskartta: 2534 07 POHJOIS-II
 Koordinaatit: x = 7251 38, y = 2563 65, z = n. 12
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Päkkilänkangas
 Tila, rek:no: 15:45
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 3 km pohjoiseen, Oulu-Kemi -tiestä noin 300 metriä länteen, Päkkilänkankaan asutusalueen pohjoispuolisen Kyöpelinharjun sorakuopasta noin 150 metriä pohjoiseen. Kyseessä on kapea länsiluode - itäkaakko -suuntainen moreeniharjanne, joka kasvaa mäntyä. Alueelle johtaa metsätie Leistoperälle johtavan tien ja mainitun Kemintien yhdistävältä Lemmenkujalta, numeroiden 15 ja 17 välistä.

Harjun korkeimman kohdan pohjoispuolella, koilliseen laskevassa rinteessä on kolme röykkiötä. Näistä alin on läpimitaltaan noin 3 - 4 metriä ja korkeudeltaan 40 - 50 cm. Tästä vajaan 15 metriä lounaaseen rinnettä ylöspäin on noin 5 - 6 metriä pitkä ja 3 - 4 metriä leveä rinteensuuntainen röykkiö, jonka korkeus on 60 - 70 cm. Heti tämän yläpuolella lounaassa on ehkä noin 3 x 1,5 metrinen röykkiö, jonka korkeus on noin 50 - 60 cm.

Kaikki rakenteet ovat paksun sammalen peittämiä ja koottu maakiviä hyväksikäyttäen. Siltä osin kun voitiin havaita, kivet eivät vaikuttaneet palaneilta. Korkeutensa vuoksi röykkiöt erottuvat maastossa varsin hyvin. Röykkiöistä noin 50 metriä pohjoiseen on pelto, joka on aiemmin ulottunut ilmeisesti lähemmäs röykkiöitä.

Kohteesta noin 150 metriä luoteeseen, pienen pellon lounaaiskulmalla, nykyisen metsän puolella on parikymmentä metriä pitkä peltorainio tai kiviaita.

Aiemman tarkastuksen jälkeen kohde on pysynyt ennallaan.

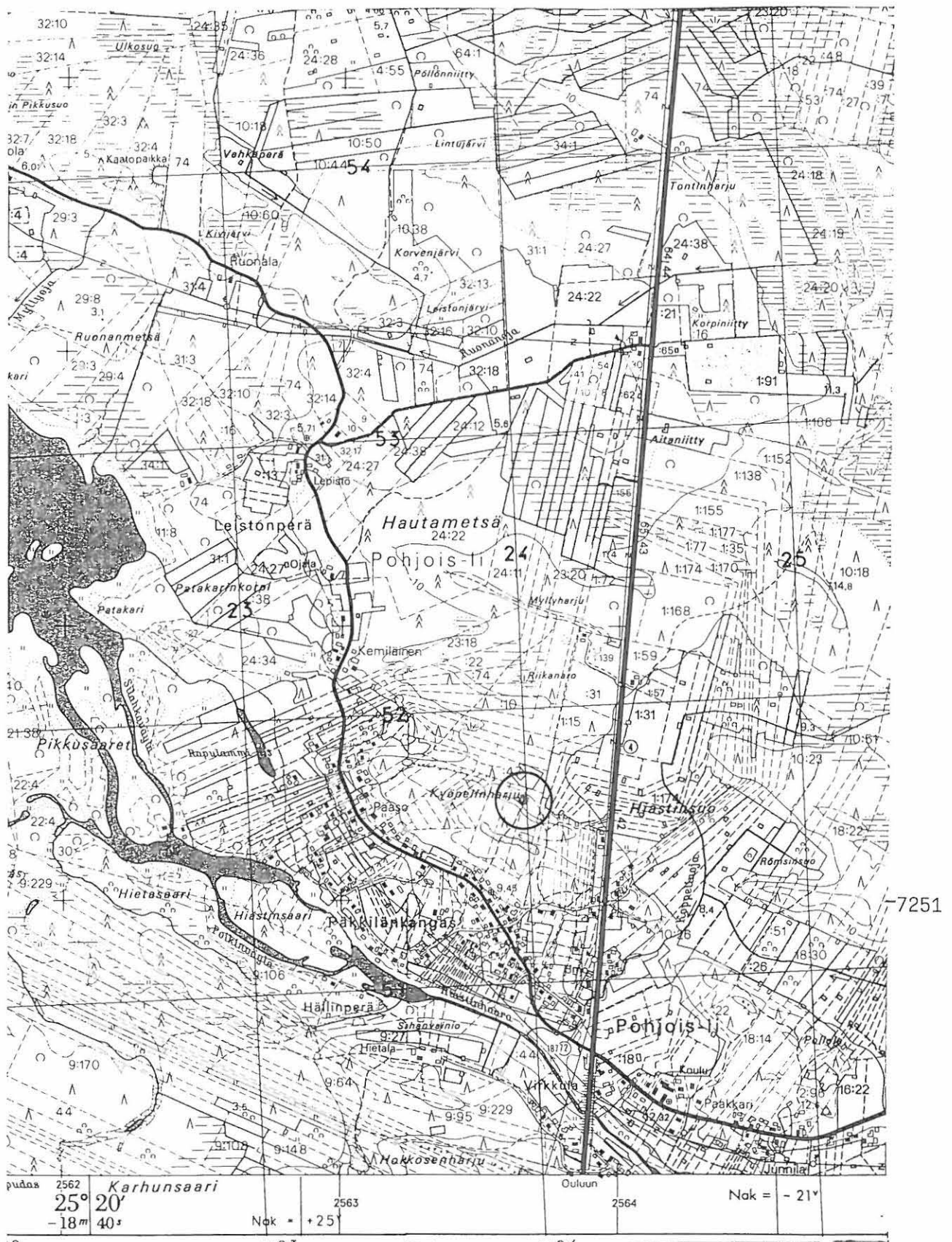
Kohde tarkastettu: 18.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1989, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 243 alempi röykkiö lounaasta,
 D 244 ylempi röykkiö kaakosta.

Kartta: Peruskarttaote 2534 07 POHJOIS-II, p. 1983

PK 2534 07 POHJOIS-II
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7251 38
 y = 2563 65
 z = n. 12

II 31

Kohteen nimi: Rautatiesilta NW
 Määrittys ja mj-luokka: palvoskivi? II.
 Peruskartta: 2533 09 II
 Koordinaatit: x = 7248 19, y = 2567 35, z = n. 10
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii
 Tila, rek:no: 22:12
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 3,4 km itään, Iijoen ylittävän rautatiesillan luoteispuolella, sillan pohjoispäästä noin 50 - 60 metriä länteen, Iijoen pohjoisrannan tien ja joen välissä. Alue on mäntyä kasvavaa hiekkaista rantakangasta, joka laskee melko loivasti kohti jokea.

Paikalla on ns. pöytäkivi, mahdollinen palvoskivi, eli neljän pienemmän jalkakiven varassa lepäävä, irti maasta lepäävä paasi. Paasin koko on noin 195 x 160 x 80 cm. Sen alla on tilaa noin 10 (15?) cm. Kiven ympärillä oleva maakenttä on noussut ja jalat ulkosyrjältää maatuneet.

Kivi sijaitsee aukiolla, jota reunustavat vanhat petäjät, joissa kahdessa on merkitön reunoiltaan puutunut pilkka. Satakunta metriä jokea alaspäin on kivikkoinen koskipaikka.

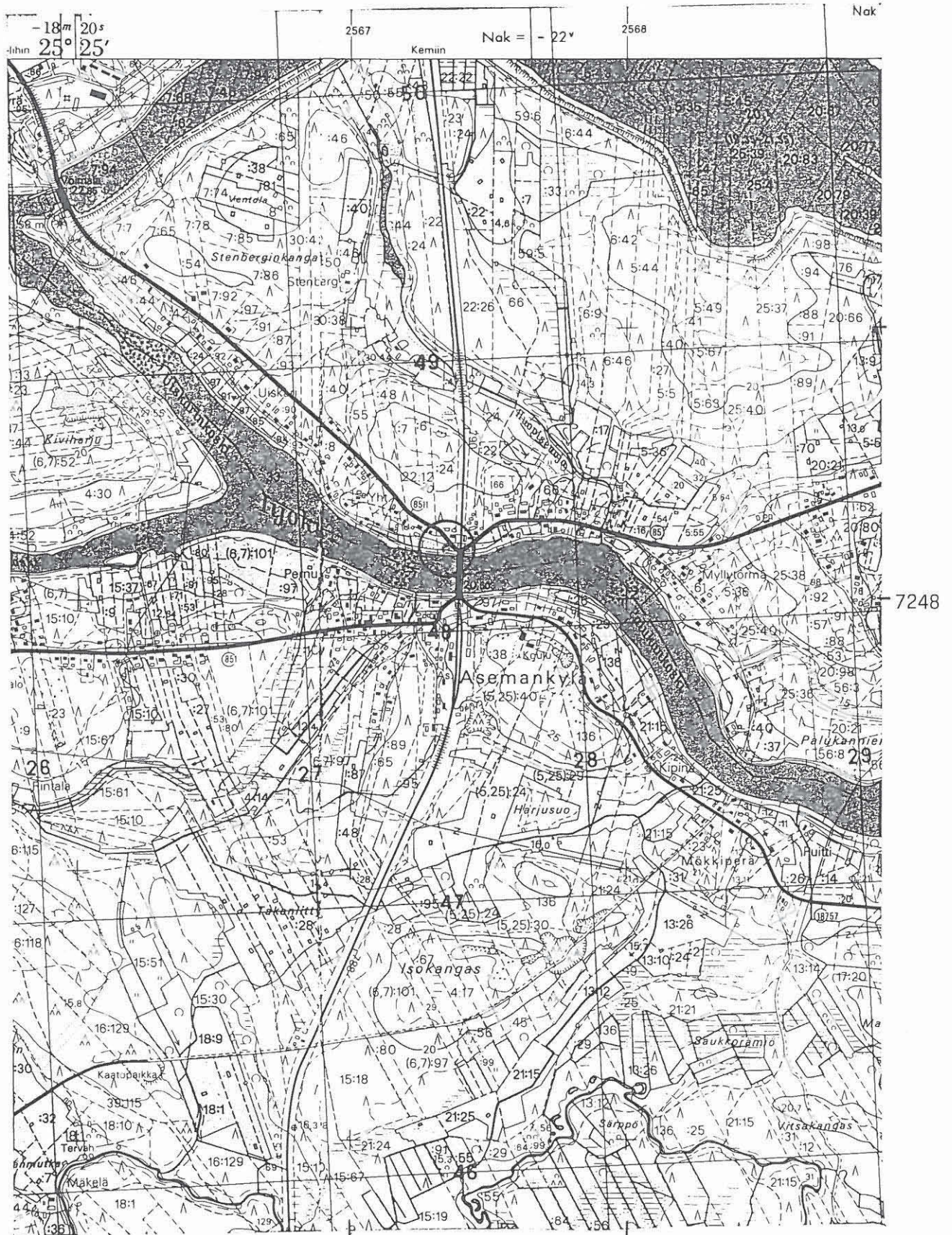
Kohde tarkastettu: 15.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. M. Torvinen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 245 pöytäkivi kaakosta,
 D 246 pöytäkivi, takana Iijoki, koillisesta.

Kartta: Peruskarttaote 2533 09, II, p. 1981.

PK 2533 09 II

M. Sarkkinen,

Iin inventointi 1998

x = 7248 19

y = 2567 35

z = n. 10

II 32

Kohteen nimi: Ritamaa S

Määrittely ja mj-luokka: asuinpainanteita ja röykkiöitä. II.

Peruskartta: 2534 09 SAARIHOVI

Koordinaatit: a) $x = 7271\ 00-27$, $y = 2564\ 92-99$,
 $z = n. 45 - 47,5$
 b) $x = 7270\ 72$, $y = 2564\ 85$, $z = 42,5-45$

Kylä, kylänosa: Olhava

Tila, rek:no: 12:11

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 28 km pohjoiseen, Ylimmäisestä Pihlajajärvestä noin 500 - 900 metriä pohjoiseen. Alue on laeltaan kivikkoista mäntyä kasvavaa moreenikangasta. Alavan kankaan eteläpäässä olevan sorakuopan koillispuolisella tasaisella kankaalla on kolme asuinpainannetta. Näistä pohjoiseen kankaan laella on neljä röykkiötä ja näiden pohjoispuolella neljäs asuinpainanne (alue a). Yksittäinen hieman epämääräinen röykkiö sijaitsee hiekkakuopan eteläpuolella suon reunassa (kohta b).

Tasaisella kankaalla olevan kolmen asuinpainanteen mitat vaihtelevat 3 - 4 x 6 - 16 metrin välillä. Kaikkien ympärillä on lisäksi matala valli jonka leveys vaihtelee 1,2 - 4 metriä välillä. painanteiden syvyys on noin 30 - 40 cm. Koepistoista on tavattu palanutta kiveä ja luuta. Kivikkoon tehty pohjoisin painanne on valleineen noin 4,5 x 7,5 metriä, keskuspainanteen koko on noin 1,5 - 2,5 metriä ja syvyys puolisen metriä. *KA 31291*

Harjanteen kivikossa olevien pääasiassa pyöreähköjen keskuskuopallisten röykkiöiden läpimitta on 5 - 8 metriä ja korkeus 40 - 70 cm. Suon reunassa oleva röykkiö on kooltaan noin 4 x 8 metriä ja korkeudeltaan noin 50 cm.

Kohteesta tarkempi kuvaus aiemman tarkastuksen kertomuksessa. Tuon jälkeen kohde säilynyt ennallaan.

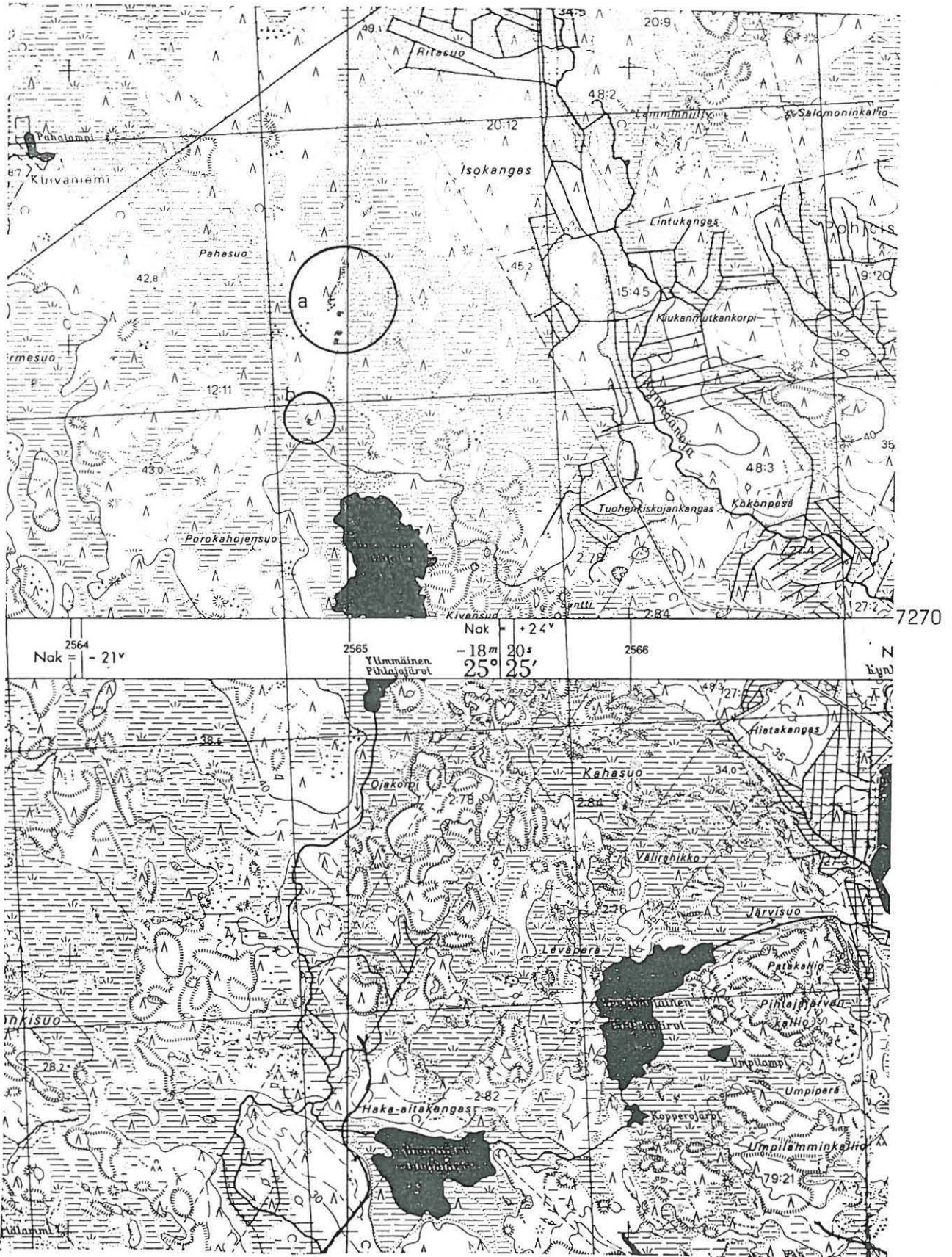
Kohde tarkastettu: 11.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1994, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 247 röykkiö 4 pohjoisesta, asuinpainanteista kolme vasemmalla olevalla alavalla kankaalla.

Kartta: Peruskarttaote 2534 09 SAARIHOVI, p. 1983.

PK 2534 09 SAARIHOVI
 (+ 2534 08 OLHAVA)
 M. Sarkkinen.
 Iin inventointi 1998

a) x = 7271 00-27   b) x = 7271 72
 y = 2564 92-99   y = 2564 85
 z = n. 45 - 47,5   z = 42,5 - 25

II 33

Kohteen nimi: Ylimmäinen Pihlajajärvi N
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö. II.
 Peruskartta: 2534 09 SAARIHOVI
 Koordinaatit: x = 7270 63, y = 2565 32,
 z = n. 42,5 - 45
 Kylä, kylänosa: Olhava
 Tila, rek:no: 12:11
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 22,5 km pohjoiseen, Ylimmäisestä Pihlajajärvestä noin 150 metriä pohjoiseen, Tuohenkiskojojenkankaan ja Ritamaan eteläosan välisellä soiden ympäröimällä kalliokankaalla. Alue on melko tasaista kalliota, jolla kasvaa kivuliasta kalliomäntyä. Kohde sijaitsee loivasti etelään laskevan kallion reunalla. Kallion ja sen länsipuolisen kankaan välitse laskee pohjoinen suo vetensä kohti järveä.

Paikalla on erikokoisista kivistä koottu röykkiö, jonka läpimitta on noin 5 - 6 metriä ja korkeus suurimmillaan noin puolimetriä. Kiveyksen keskellä on kalliopintaan ulottuva kuoppa, jonka halkaisija on noin 1,5 metriä. Rakenteen koilliskulmalla on yhden kivikerran paksuinen latomusmainen kiveys.

Kohteen pohjoispuolella puolenkymmenen metrin päässä on alle puoli metriä syvän kallioportaan rajaama pieni tasainen syvennys, jonka keskellä on muutama palanut kivi.

Aiempaan tarkastukseen verrattuna kohde on säilynyt ennallaan. Sen sijaan aiemman tarkastuksen ja inventoinnin aikana tehtyjen sijainnin määrittelyjen todettiin poikkeavan toisistaan. Aiemmat koordinaatit ovat x = 7270 58, y = 2565 09.

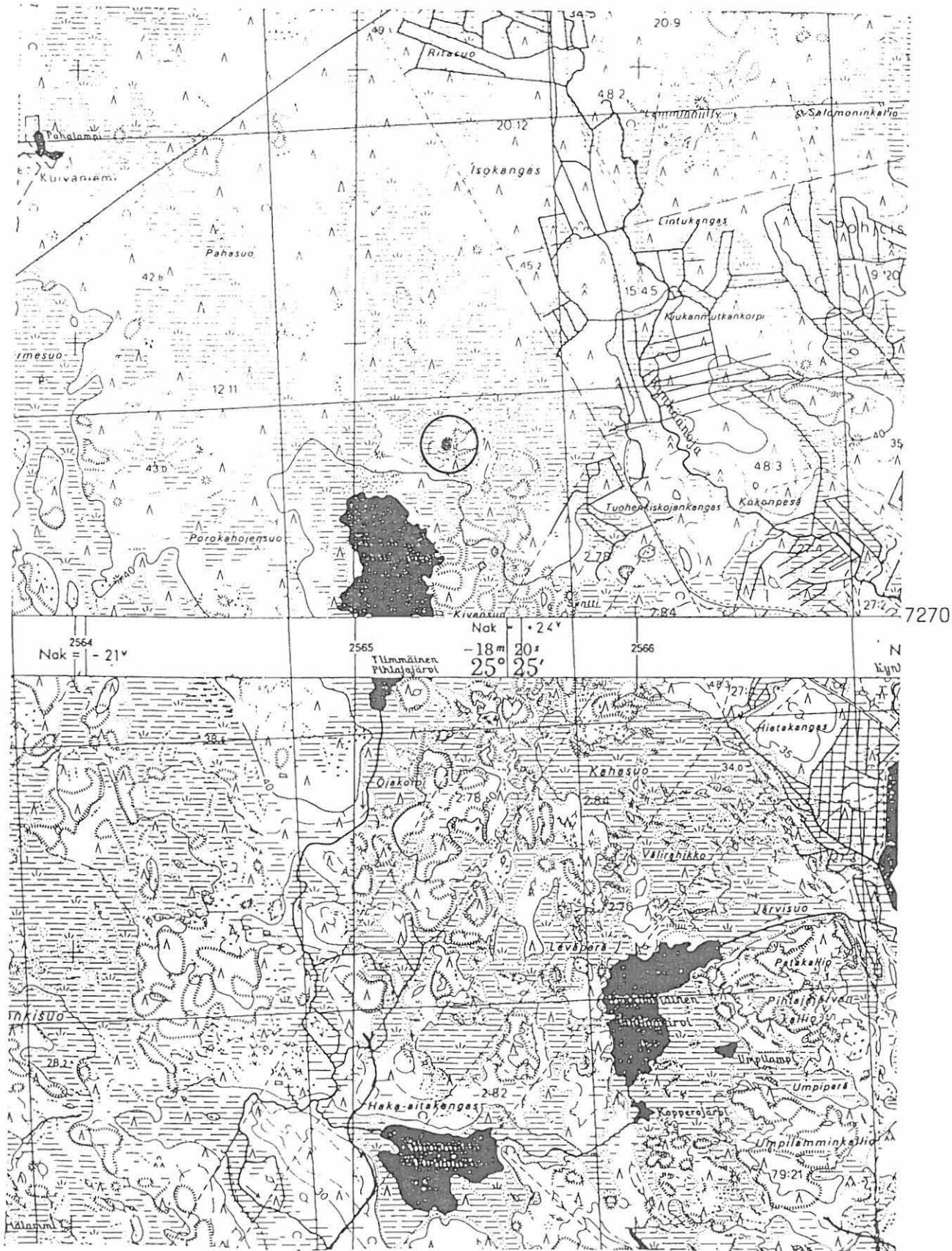
Kohde tarkastettu: 11.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1994, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 248-9 Kalliolla suon reunassa oleva röykkiö, idästä (toinen pystykuvana)

Kartta: Peruskarttaote 2534 09 SAARIHOVI, p. 1982.

PK 2534 09 SAARIHOVI
 (+ 2534 08 OLHAVA)
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7270 63
 y = 2565 32
 z = 42,5 - 45

II 34

Kohteen nimi: Aaltokangas
 Määrittely ja mj-luokka: asuinpainanteita. II.
 Peruskartta: 3512 04 MUHOSUO
 Koordinaatit: x = 7258 17, y = 3433 40 (SW-pää)
 x = 7259 02, y = 3434 80 (NE-pää),
 z = n. 50 - 52,5
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Muhojoki
 Tila, rek:no: 9:108, 52:9, 61:2, 3:17, 64, 3:6, 57:2
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 14 - 15 km koilliseen, Muhojoen ja Kuivattulammen välisen Aaltokankaan luoteisreunalla. Alue on mäntyä kasvavaa hiekkakangasta.

Paikalla on ainakin 17 asuinpainannetta noin 1,7 km matkalla. Painanteiden keskinäinen välimatka vaihtelee melkoisesti. Aaltokankaan kämpän lounaispuolella on ainakin 7 painannetta, näistä neljä Mäntyselkään johtavan metsätien pohjoispuolisella kankaalla. Loput painanteet sijaitsevat kämpältä koilliseen johtavan polun varrella. Painanteiden koko ja muoto vaihtelee. Kohteesta on tarkempi kuvaus aiemman tarkastuskertomuksen yhteydessä. Siinä mainitaan painanteiden 14 ja 15 välissä olevat kaksi mahdollista asuinpainannetta, joista toisesta, noin 200 m painanteesta 15 W ja tiestä 7 m S, tavattiin koepistosta kvartsi-iskos, joka jätettiin paikoilleen. Painanuman koko oli noin 5 x 8 m ja syvyys noin 30 - 40 cm. Nämä painanteet ovat soistumassa. Muuten tilanne alueella on edelliseen verrattuna ennallaan.

Kohde tarkastettu: 22.6. 1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1994, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 259 asuinpainanne 15, länsilounaasta,
 D 260 asuinpainanne 4, itäkoillisesta ja
 D 261 asuinpainanne 7, itäkaakosta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 04 MUHOSUO, p. 1981.

PK 3512 04 MUHOSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7258 17 - 7259 02
 y = 3433 40 - 3434 80
 z = n. 50 - 52,5

II 35

Kohteen nimi: Hangaskangas SW

Määrittely ja mj-luokka: Varhaismetallik. asuinpaikka ja keittokuoppia. II.

Peruskartta: 3511 06 JAKKUKYLÄ ja
3512 04 MUHOSUO

Koordinaatit: x = 7249 95-7250 02, y = 3431 09-47,
z = n. 22,5 - 25

Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii

Tila, rek:no: 7:73, 21,38, 41:2

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 7 km itään, Raasakan patoaltaan pohjoisrannalla. Alue on loivasti etelään viettävää mäntyä kasvavaa hiekkakangasta. Paikalla olevalta äestetyltä alueelta on tavattu kvartsiesineitä ja iskoksia sekä palanutta kiveä. Kvartsit on jätetty paikoilleen. Asuinpaikan itäpuolella olevalla kankaalla on useita maakuoppia noin 300 metrin matkalla. Kuoppien koko on noin 2,5 - 3 metriä ja syvyys 40 - 50 cm.

Kohdetta on tutkittu kaivauksin vuonna 1998, jolloin tutkittiin yksi alueen kuopista tutkittiin. Se osoittautui keittokuopaksi. Kohteen tutkineen Timo Ylimaunun mukaan kohde ajoittuu varhaiselle metallikaudelle, hiiliajoituksen mukaan noin 400 - 300 ekr. tienoil- le. Kvartsia ei keittokuopan kaivauksen yhteydessä tavattu. Kai- vauskertomus ei vielä tätä kirjoitettaessa ollut käytössä.

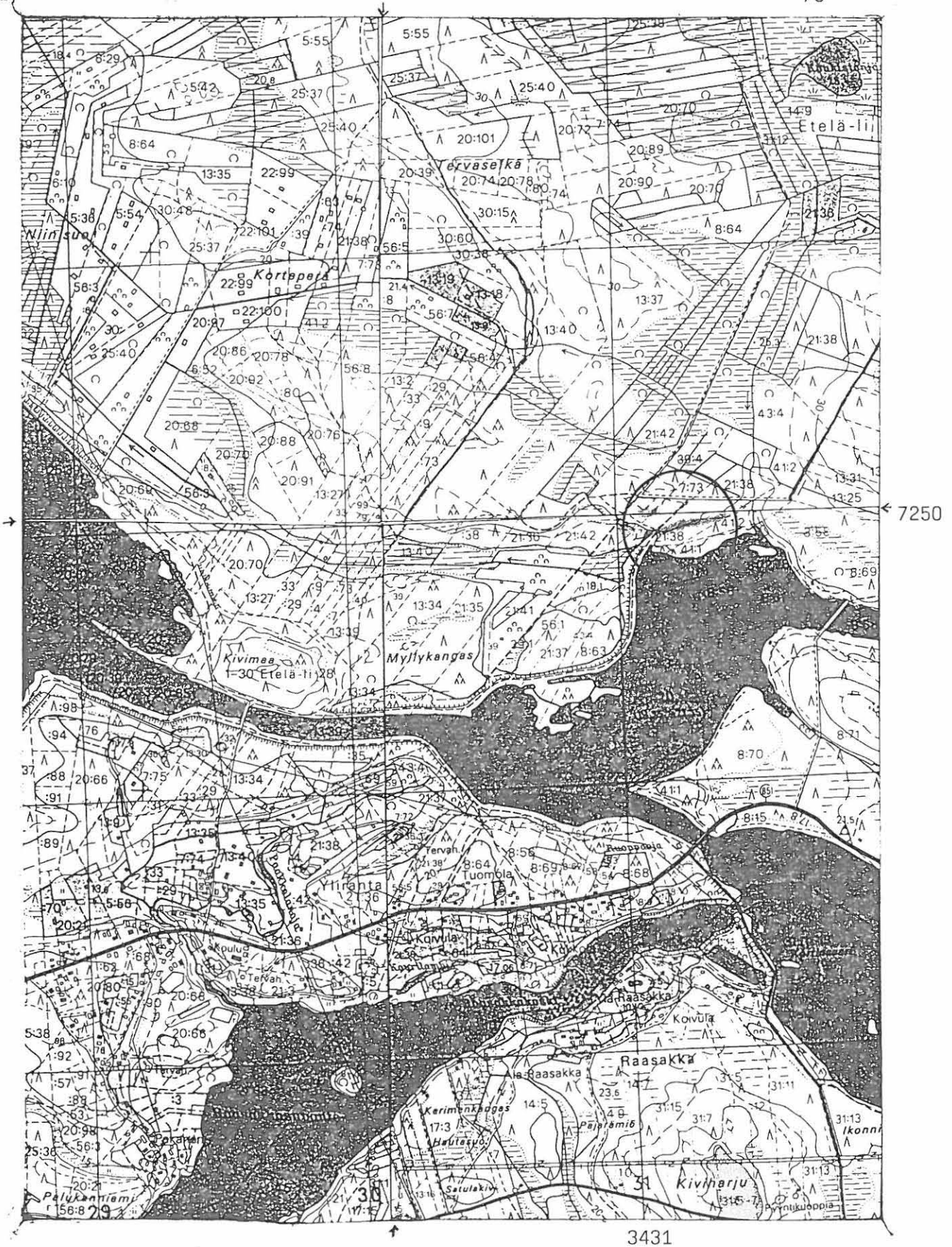
Kohde tarkastettu: 9.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1994, J. Okkonen
Kaiv. 1998, T. Ylimaunu

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3511 06 JAKKUKYLÄ + 3512 04 MUHOSUO +
2533 09 II + 2534 07 POHJOIS-II, p. 1981-3.

PK 3511 06 JAKKUKYLÄ ja

PK 3512 04 MUHOSUO

(+ 2533 09 + 2534 07)

M. Sarkkinen, Iin inventointi 1998 z = n. 22,5 - 25

x = 7249 95 - 7250 02

y = 3431 09-47

II 36

Kohteen nimi: Huhtaharju

Määrittely ja mj-luokka: asuinpainanteita ja kivikautinen asuinpaikka. II.

Peruskartta: 2534 09 SAARIHOVI

Koordinaatit: x = 7273 38-54, y = 2568 52-74,
z = n. 55

Kylä, kylänosa: Olhava, Peuralammi

Tila, rek:no: 12:7 ja 19:1

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 25,5 km pohjoiseen, noin 1,4 km Kuivaniemen rajalta kaakkoon ja Peuralammesta noin 650 metriä samaan suuntaan Vuosiojan metsäautotien varrella. Kohde sijaitsee Huhtaharjun kaakkoisreunalla. Alue on sekametsää kasvavaa hiekkamoreenikankaan laittaa. Yleensä asuinpainannekohteisiin verrattuna kohde on melkoisen rehevä ja painanteet ovat soistumassa.

Paikalla on ainakin neljä asuinpainannetta, jotka sijaitsevat metsäautotien luoteispuolella aivan tien vierellä. Painanteet ovat osin puuston peittämiä. Toiseksi läntisimpään tehty lapionpisto paljasti paikalleen jätetyn kvartsi-iskoksen. Lapionpiston pohjalle alkoi välittömästi tihkua vettä. Tieleikkauksista tavattiin inventoinnin yhteydessä paikka paikoin palanutta kiveä ja kvartsi-iskoksia yhteensä noin 300 metrin matkalta. Asuinpainanteiden lisäksi alueella on ainakin yksi maakuoppa, joka sijaitsee kohteen koillisosassa, heti tienmutkan itäpuolella. Kuopan halkaisija on noin 2 - 2,5 metriä ja syvyys noin 40 cm. Sen keskelle tehty lapionpisto paljasti likamaata ja kvartsi-iskoksen, joka tosin on voinut joutua paikalleen kuoppaa kaivettaessa, eikä näin kerro kuopasta sen enempää.

Kohde tarkastettu: 10.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1994, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 253 Asuinpainanteet tien vasemmalla puolen kasvillisuuden peitossa, asuinpaikkamerkkejä tien varrelta, kuvattu kohteen lounaispäästä, lounaasta.

Kartta: Peruskarttaote 2534 09 SAARIHOVI, p. 1982.

PK 2534 09 SAARIHOVI
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7273 38-54
 y = 2568 52-74
 z = n. 55

II 37

Kohteen nimi: Jättiläishalme *1000 00 2796*

Määrittely ja mj-luokka: röykkiöitä ja kuoppia. II.

Peruskartta: 3512 06 YLI-OLHAVA

Koordinaatit: x = 7275 30-40, y = 3433 22-32,
z = n. 72,5 - 75

Kylä, kylänosa: Olhava, Yli-Olhava

Tila, rek:no: 22:9, 116

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 28 km pohjoiskoilliseen, Kaihuanjärvestä noin 5,5 km länteen ja Olhavanjoesta noin 2,4 km luoteeseen olevan Jättiläishalme nimisen kankaan laen tuntumassa, noin 100 metriä voimalinjasta lounaaseen. Alue on korkean moreenikankaan kivikkoista laakea ja sen lähistöä. Kohteen pohjoispuolella on soranottopaikka, jonne tulee tie Vuosiojan metsäautotieltä.

Korkeimman kohdan itäreunalla on ainakin kaksi kivistä röykkiötä. Toisen halkaisija on noin 4 metriä ja sitä voisi luonnehtia maantasaisiksi keskuskuooppalliseksi röykkiöksi. Kyseessä on siis hyvin matalan vallin reunustama matala kuopanne, lähinnä rakkakuopan ja röykkiön välimuotoa. Lisäksi on muodoltaan samantapainen toinen matala, mutta edellistä jonkin verran selvempi röykkiö, jonka halkaisija on noin 6 metriä. Molemmat on tehty rinteen partaalla olevaan luonnonkivikkoon. Näiden alapuolella olevalla kivikkoisella terassilla on ainakin neljä pientä kuoppaa, joiden halkaisija on noin 1,5 metriä ja syvyys noin puoli metriä. Näistä pohjoisin on voimalinjan raivattulla reunalla. Nämä rakenteet sijaitsevat palstalla 22:9.

Yksittäinen kehäröykkiö/rakkakuoppa tavattiin vielä aivan laen halki kulkevan tien luoteispuolelta, korkeimmalta kohdalta, tienleikkauksen tasalta olevasta kivikosta. Sen halkaisija on noin neljä metriä. Tieleikkauksesta tai muualta alueelta ei tavattu asuinpaikasta kertovia merkkejä, kvartssia tms. Ensin kuvattujen rakenteiden luona kankaan laella on koneellisesti tehtyjä maaperäntarkastuskuoppia.

Kohde tarkastettu: 10.6.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1997, P. Koivunen ja A. Forss

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 254 Yksi itärinteen alemman terassin kuopista, idästä,
D 255 Tien luoteispuolella oleva röykkiömäinen rakenne, taustalla soranottopaikka, lounaasta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 06 YLI-OLHAVA, p. 1981.

PK 3512 06 YLI-OLHAVA
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7275 30-40
 y = 3433 22-32
 z = n. 72,5 - 75

II 38

Kohteen nimi: Liedes SE
 Määrittely ja mj-luokka: rökkiöitä. II.
 Peruskartta: 2533 09 II
 Koordinaatit: x = 7245 50, y = 2464 63, z = n. 15
 Kylä, kylänosa: Etelä-Ii, Sorosenperä
 Tila, rek:no: 1:34
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 2,8 km eteläkaakkoon, Ouluntiestä noin 300 metriä itään ja Liesojasta noin 300 metriä etelään, Sorosenperän länsipuolisella metsäalueella. Liedeksen talo sijaitsee kohteesta noin 700 metriä luoteeseen. Alue on mäntyä kasvavaa kangasta, jonka korkeimmalla kohdalla on pieni kivikkoisen harjanne. Kohde sijaitsee harjanteen kaakkoispäässä, hieman alempana kivistä lakea.

Paikalla on kaksi kivistä koottua pientä rökkiötä. Ne sijaitsevat metsätiestä noin 30 lounaaseen, tien lounaispuolella olevasta pienestä vanhasta maanottopaikasta noin 35 - 40 metriä länteen. Rökkiöistä eteläisempi on kooltaan noin 3 x 1-1,5 metriä ja noin 30 - 40 cm korkea. Pitkänomaisen kiveyksen reunalla on muita kiviä isommat kivet harvassa soikeahkossa kehässä. Molemmissa päissä ilmeisesti maakivet. Varsinainen kiveys muodostuu päätä pienemmistä kivistä, ilmeisesti 2 - 3 kivikerran paksuudelta. Puolisenkymmentä metriä tämän luoteispuolella on noin 2 x 1,5 metrin kokoinen, arviolta noin 20 cm korkea kiveys. Se on matala, hieman kumpumainen pienehköstä kivistä kookuva rökkiö. Molemmat rökkiöt ovat jäkälän ja sammalen peittämiä, eikä niissä ole kaivelun jälkiä.

Rakenteiden etelä/kaakkoispuolella on ainakin yksi hyvin epämääräinen kiveys. Kauempana tästä samassa suunnassa on vanhaa rantakiveystä. Alueelta ei löydetty mitään asuinpaikasta kertovia merkkejä. Pentinkankaan rökkiöille, kohde 11, on matkaa noin 650 metriä kaakkoon.

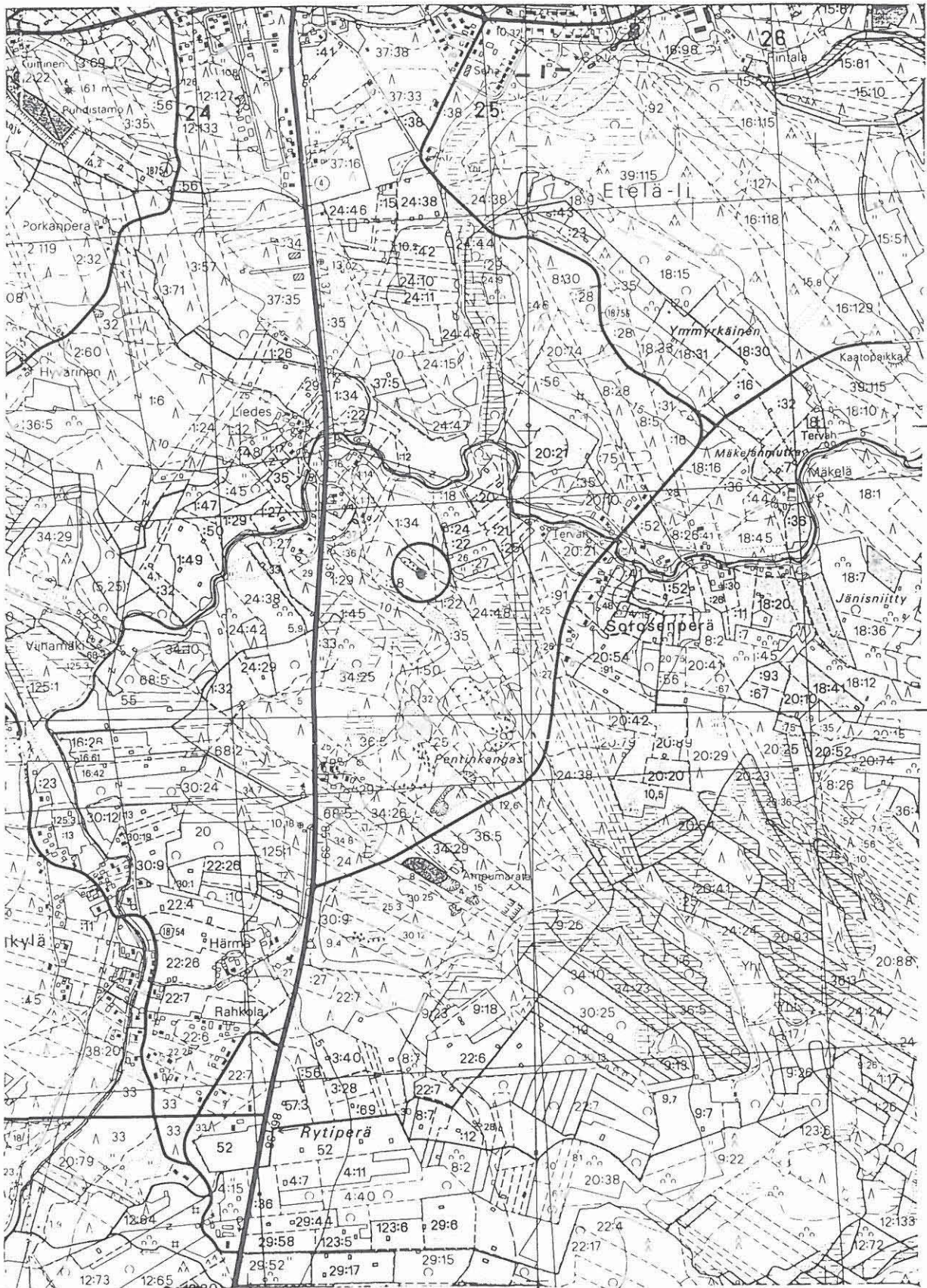
Kohde tarkastettu: 2.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2533 09 II, p. 1981

7245

2464

PK 2533 09 II

x = 7245 50

M. Sarkkinen

y = 2464 63

Iin inventointi 1998

z = n. 15

II 39

Kohteen nimi: Isokangas (NE)
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö, maakuoppia. II.
 Peruskartta: 2533 09 II
 Koordinaatit: x = 7246 94, y = 2567 72, z = n. 25
 Kylä, kylänosa: Etelä-Ii, Asemankylä
 Tila, rek:no: 136
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 4 km itäkaakkoon, rautatiesillasta noin 1,1 km eteläkaakkoon, Liesojasta noin 700 metriä pohjoiseen, rautatien itäpuolella. Kyseessä on Isokankaasta pohjoiskoilliseen oleva pieni mäntyä ja kuusta kasvava moreenikumpare, jolle johtaa ajoura etelässä olevan Isokankaan sorakuopan pohjoispäästä.

Mäen korkeimmalla kohdalla on sammalen peittämä kivistä koottu röykkiö, jonka koko on noin 2,5 x 3,5 metriä. Korkeutta sillä on noin 30 cm, 1 - 2 kivikerran verran. Se on koottu päänkokoisista ja isommista nostannaisista. Kiveys tuntuu löyhältä ja rajoittuu reunoiltaan selvästi ympäröivästä kentästä. Röykkiön kiveys on ehjä, eikä siinä ole keskuskuoppaa tai muita kaivelun jälkiä. Pohjoisreunalla kasvaa noin 1,5 metrin kuusenalku.

Röykkiöstä noin 3 metriä kaakkoon on maakuoppa, jonka halkaisija on 1,5 metriä ja syvyys noin 40 cm. Epämääräisiä kuoppia on myös lännessä ja kaakossa, sekä idässä olevan ajouran luona, palstan rajasta ja rajamerkistä noin 10 metriä länteen.

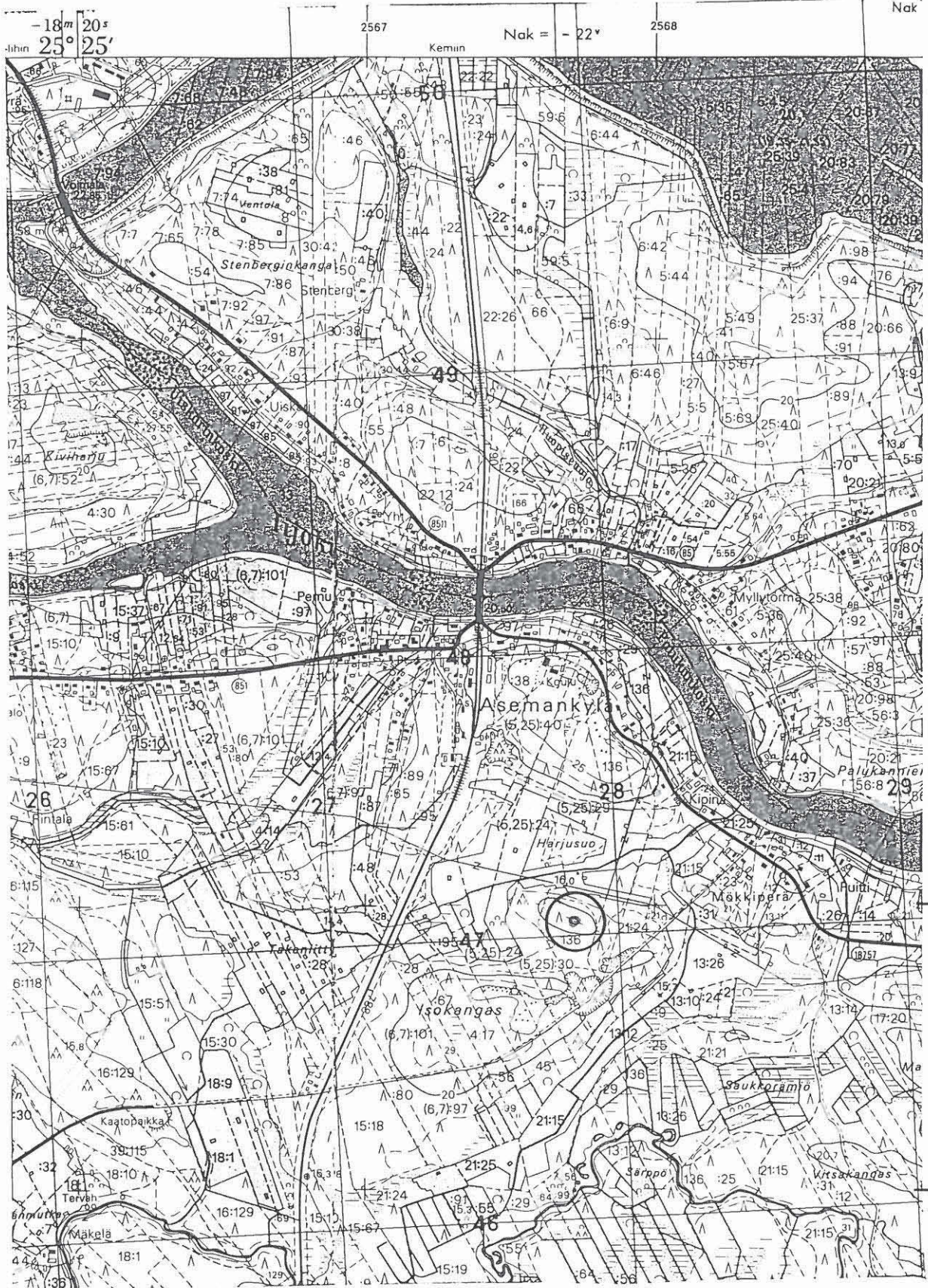
Kohde tarkastettu: 2.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2533 09 II, p. 1981.

PK 2533 09 II
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7246 94
 y = 2567 72
 z = n. 25

II 40

Kohteen nimi: Jussinkangas
 Määrittely ja mj-luokka: rökkiöitä, keittokuoppia. II.
 Peruskartta: 2533 09 II
 Koordinaatit: x = 7244 83-88, y = 2569 44-54,
 z = 25 - 27,5
 Kylä, kylänosa: Etelä-Ii
 Tila, rek:no: 21:21
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 6,5 km itäkaakkoon, Iijoen Raasakkasuvannosta noin 2,5 km etelään, Mökkiperältä Kotakankaalle johtavan metsäautotien varrella. Jussinkangas on matala, jokseenkin tasainen moreenikangas, jonka halki kulkevan metsäautotien pohjoispuolella on vanha soranottopaikka. Kangas on hakattu joitakin aikoja sitten, sorakuopan luona kasvaa nuorehkoa havupuuta. Länsi- ja pohjoispuolella on korpea, idässä maasto muuttuu hiekkakankaaksi.

Mökkiperältä tultaessa on tien oikealla (lounais) puolella aivan tien vieressä on kaksi kivistä koottua rökkiötä. Näistä ensimmäinen on noin 3 metriä tiestä. Sen koko on noin 2 x 3 metriä ja korkeus 40 - 50 cm. Parin kolmen kivikerran korkuinen rökkiö on puoleksi sammalen peittämä. Kivet pään kokoa tai suurempia, kiveys rajautuu selvästi. Tästä noin 7 metriä kaakkoon on pyöreähkö, läpimitaltaan 2 - 2,5 metriä oleva noin 40 cm korkea rökkiö. Se on osin varvun ja sammalen peittämä, osaa kivistä on liikuteltu. Rökkiöiden iästä ei voida varmuudella todeta mitään, ainakin jälkimmäinen on jossain määrin epämääräinen.

Tien pohjoispuolella jälkimmäisestä rökkiöstä noin 15 metriä koilliseen on sorakuoppien välisellä kannaksella kaksi maakuoppaa, joiden halkaisija on noin 1,5 metriä ja syvyys 40 - 50 cm. Isomman itäisen sorakuopan kaakkoispuolella olevalla kankaalla on kolme maakuoppaa, mitoiltaan kuvattujen luokkaa tai osin aavistuksen suurempia. Näistä keskimmaisesta tavattiin palanutta kiveä ja paikalleen jätetty kvartsilohelma. Kuoppia voidaan siis pitää keittokuoppina, mikä jossain määrin tukee myös rökkiöiden esihistoriallisuutta. Mitään muuta asuinpaikkaan viittaavaa paikalta ei tavattu.

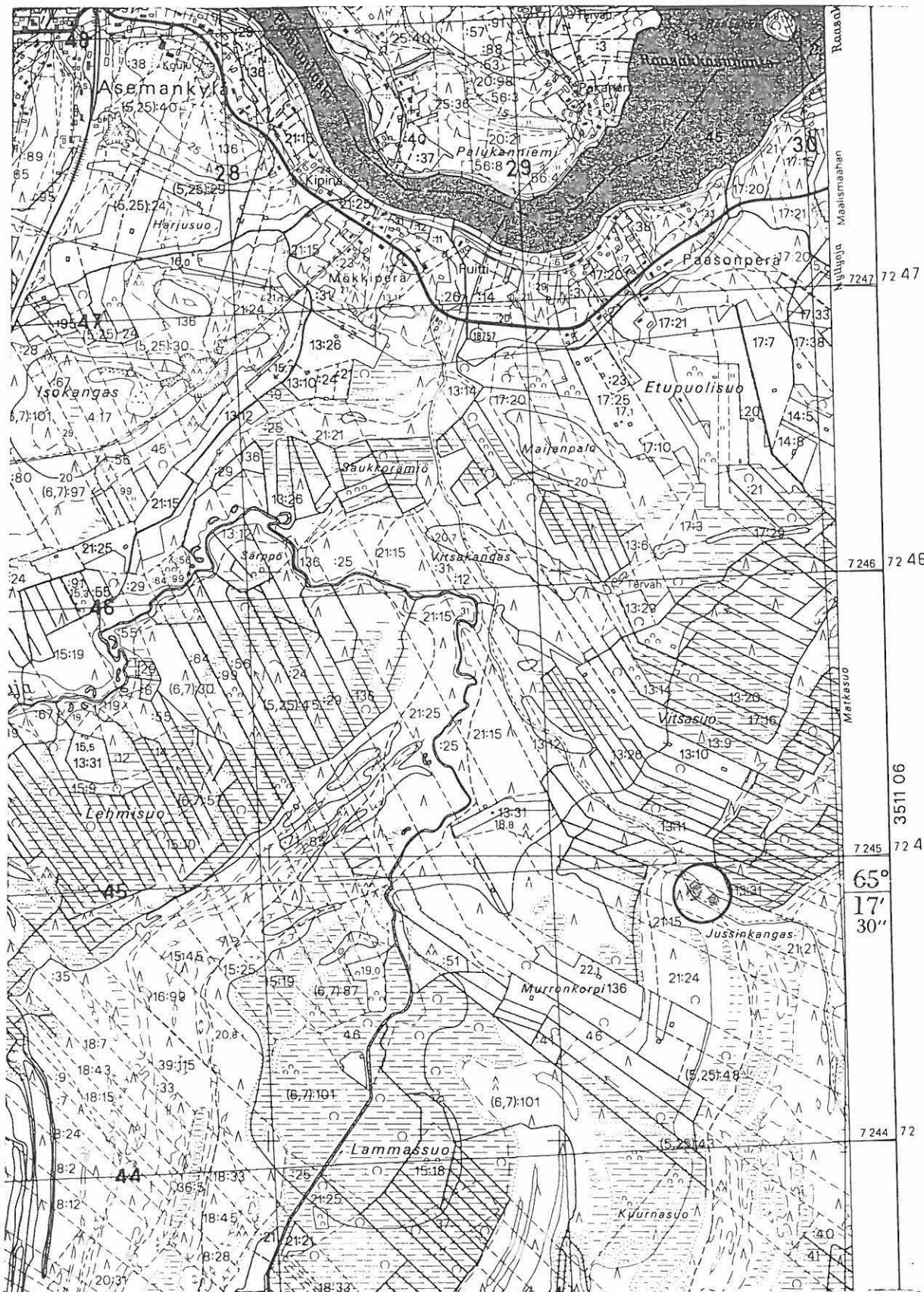
Kohde tarkastettu: 3.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2533 09 II, p. 1981.

2569

PK 2533 09 II

x = 7244 83-88

M. Sarkkinen,

y = 2569 44-54

Iin inventointi 1998

z = 25 - 27,5

II 41

Kohteen nimi: Huopisenoja SW
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö, rakkakuoppia. II.
 Peruskartta: 2533 09 II
 Koordinaatit: x = n. 7248 60, y = n. 2567 15,
 z = n. 22,5 (röykkiö)
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Asemankylä
 Tila, rek:no: 22:48, (22:7, 22:6, 22:24)
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 3,4 km itään, rautatiesillasta noin 500 metriä pohjoiseen rautatien länsipuolella. Kohde sijaitsee rautatien halkaiseman kankaan länsiosassa. Kyseessä on havupuuta kasvava kivikoinen moreenikangas, jonka korkeimman kohdan pienessä luonnonrakkassa on pari epämääräistä rakkakuoppaa ja jonka länteen laskevan rinteen yläosassa, vajaan 200 metriä rakasta länteen, on kiviröykkiö.

Röykkiö on pohjois-eteläsuuntainen, noin 3,5 - 4 metriä pitkä ja 2,5 - 3 metriä leveä löyhä kiveys, jonka korkeus on 40 - 50 cm. Röykkiö on koottu kolmea maakiveä hyväksikäyttäen varsin isoista, miehennostannaisista. Kiveys on löyhä, maata ei ole käytetty. Röykkiön keskus on hieman reunoja alempana, ehkä kerrallisen penkomisen jäljiltä. Röykkiö on osin sammalen peittämä ja osin sitä ympäröi enimmäkseen miestä hieman korkeampi nuori männikkö. Palstan raja on noin 12 metrin päässä idässä ja kankaan pohjoisreuna alkaa laskea jyrkemmin noin 10 metrin päässä pohjoisessa. Hakkuun aikana paikoin rikkoutunut maanpinta oli jo kasvanut umpeen. Asuinpaikan merkkejä ei alueelta löydetty.

Itäisen palstan puolella röykkiöstä noin 40 - 50 metriä länteen ja rajasta 10 itään oli hyvin epämääräistä kiveystä, joka saattaa olla luontaistakin.

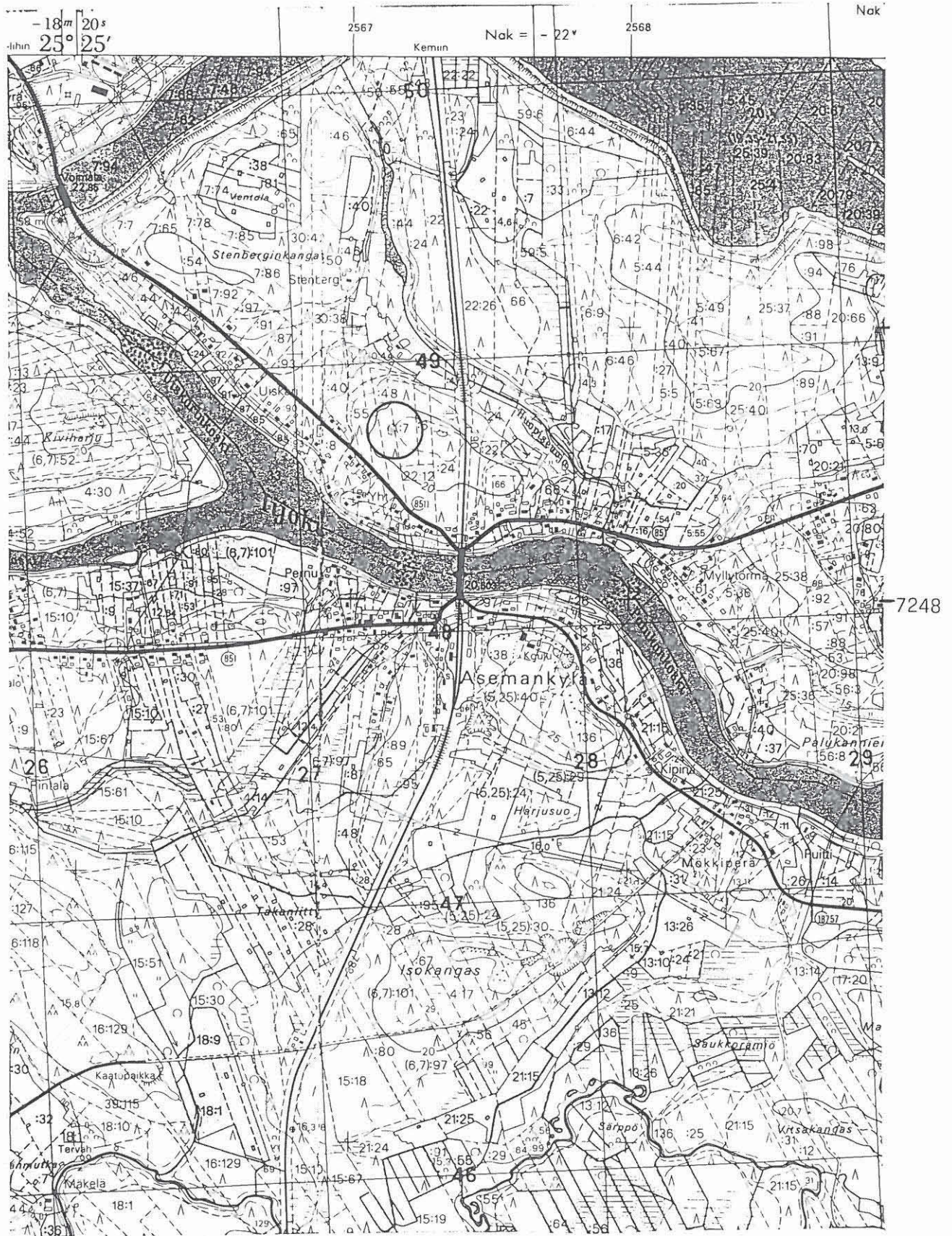
Kohde tarkastettu: 15.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 256 Röykkiö itäkaakosta.

Kartta: Peruskarttaote 2533 09 II, p. 1981.

PK 2533 09 II

M. Sarkkinen,

Iin inventointi 1998

x = n. 7248 60

y = n. 2567 15

z = n. 22,5

II 42

Kohteen nimi: Kangaslammi NE
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiöitä. II.
 Peruskartta: 2534 08 OLHAVA
 Koordinaatit: $x = 7263\ 16$, $y = 2566\ 95$, $z = n. 22,5$
 Kylä, kylänosa: Olhava
 Tila, rek:no: 1:22
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 15 km pohjoiskoilliseen, Olhavajoen suusta noin 4 km itään, Makkarakankaan metsäautotien pohjoispuolella, Kangaslammiesta noin 500 metriä koilliseen. Kyseessä on pieni havupuuta kasvava kivikkoinen moreenikangas. Kankaan koilliskulmalla oleva korkein kohta on suhteellisen tasaista isojen kivien peittämää kivikkoa. Itä- ja pohjoisrinne viettävät jyrkästi viereistä korpea kohti, etelään ja länteen kangas viettää loivasti. Kohde sijaitsee kankaan koilliskulman itärinteen partaalla, noin 70 -80 metriä palstan rajalta ja metsäautotieltä.

Paikalla on ainakin neljä röykkiötä. Tieltä paikalle tullessa jää itäpuolelle rinteen reunalle poikkeuksellisen iso lohkar, noin 2 x 3 x 1 metriä. Tästä noin 15 metriä luoteeseen on yksi röykkiö ja noin 25 metriä pohjoiseen toinen. Loput kaksi sijaitsevat viimeksi mainitun luoteispuolella noin 15 metrin matkalla. Seuraava kuvaus alkaa pohjoisimmasta röykkiöstä, joka on siis noin 40 metriä maakivestä pohjoisluoteeseen.

1. Pyöreähkö kiveys, joka on koottu seitsemän kookkaan kehässä olevan maakiven keskelle pääkokoisista tai pienemmistä kivistä. Kiveyksen korkeus on 40 - 50 cm ja sen ala noin 2 x 2,5 metriä, reunakivien mukaan hieman laajempi. Luoteisreunalla on läpimitaltaan noin metrin oleva maakivi, joka nousee selvästi kiveyksen yläpuolelle. Tästä vajaan 10 metriä kaakkoon lähempänä rinteen reunaa

2. Pitkänomainen, lähes pohjois-etelä -suuntainen (=rinteen suuntainen) maakivien ja kookkaiden reunakivien keskelle koottu kiveys. Sen pituus on noin 3, leveys noin 1,5 ja korkeus noin 0,4 - 0,5 metriä. Päältä katsoen isommat kivet muodostavat pitkänomaisen kehän, joka on täytetty pienemmistä kivistä koostuvalla kiveyksellä. Tästä noin 3 - 4 metriä kaakkoon, hieman alempana rinteen reunalla

3. Ison maakiven kupeeseen rinteen puolelle koottu kiveys, jonka pohjoisreunan maakivi muodostaa noin 1,5 metrin matkalta. Lisäksi molemmissa päissä selvästi suurempia kiviä, kuin varsinaisessa kiveyksessä, mutta rinteen puoleisella reunalla isojen kivien reunus näyttää osin puuttuvan. Reunakivien keskellä oleva kiveys on noin 2 metriä pitkä ja metrin levyinen. Rinteessä olevan rakenteen korkeutta on hankala määrittää, arviolta noin 30 - 40 cm. Rakente on

jokseenkin rinteen suuntainen eli luode-kaakko. Rakenteesta noin 25 metriä etelään on suuri maakivi. Maakivestä noin 15 metriä NW

4. Kolmen kookkaan maakiven keskeen koottu kiveys. Maakivet länsi-, koillis- ja lounaispuolella. Näiden lisäksi ehkä muuta kiveystä kookkampia reunakiviä. Varsinainen kiveys on neliömäinen noin 1,5 x 1,5 metriä. Korkeus suurimmillaan länsipäässä, noin 50 cm, mataloituu itään (20 - 30 cm).

Yleisrakenne kaikissa röykkiöissä on sama: maakivien ja kookkaiden reunakivien keskelle pienemmistä, pään koko tai pienempi, koottu kiinteä useasta kivistä koostuva kiveys. Röykkiöt ovat enimmältään sammalen peittämiä, eikä niissä ole kaivelun jälkiä.

Kuvattujen rakenteiden lisäksi paikalla saattaa olla muitakin rakenteita, lähinnä latomusmaisia epämääräisiä kiveyksiä röykkiöiden 3 ja 4 tuntumassa. Näistä tuskin saa varmuutta ilman kaivaustutkimuksia.

Kohde tarkastettu: 25.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 257 Yleiskuva alueesta röykkiön 1 itäpuolelta, pohjoisesta.
 D 258 Röykkiö 1 kaakosta.
 D 259 Röykkiö 2 etelästä, huomaa röykkiön takana vino kuusi, vrt. yleiskuva.
 D 260 Röykkiö 3 kaakosta.
 D 261 Röykkiö 4 idästä.

Kartta: Peruskarttaote 2534 08 OLHAVA, p. 1982.

7263

PK 2534 08 OLHAVA

x = 7263 16

M. Sarkkinen,

y = 2566 95

Iin inventointi 1998

z = n. 22,5

II 43

Kohteen nimi: Kärnymäki
 Määrittely ja mj-luokka: kvartsilouhos. II.
 Peruskartta: 2534 08 OLHAVA
 Koordinaatit: x = 7265 54, y = 2565 22, y = n. 25
 Kylä, kylänosa: Olhava
 Tila, rek:no: 113:2
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 17,5 km pohjoiseen, Olhavajoen suusta noin 3,5 km koilliseen, Oijärventien pohjoispuolella, joesta noin 600 metriä luoteeseen. Alimmaiselle Pihlajajärvelle johtavan metsäautotien ja voimalinjan välissä on soisen korven ympäröimä kallioalue, Kärnymäki.

Polveilevan mäntyä kasvavan kallion eteläisemmän luoteeseen pistävän niemen tyven tasalla, noin 40 metriä länsiluoteeseen paikalla olevasta rajapyykistä, tavattiin noin 2 metriä leveä kvartsijuoni. Kyseessä on jokseenkin tasaisella kalliolla oleva porrasmainen "kallioleikkaus", jolla on leveyttä noin 2 metriä ja korkeutta 20 - 30 cm. Portaana pudotus on itää kohti. Paikalla on jäkälöityneitä kvartsilohkoja ja sammalen alla niin irtoneista kvartssia kuin lohattua kvartsiluonnettakin. Suurimmat kvartsilohkot ovat noin kahden nyrkin kokoisia. Heti kvartsien itäpuolella oli kookas kivi-laatta, joka on voitu irrottaa juonta esiin otettaessa. Louhoksesta luoteeseen on pitkä ihmisen kokoa oleva irtonainen kivi, joka voi olla ihmisen siirtämä. Louhoksesta koilliseen on moderni tulipaikka, jonka viereen on nostettu yksi kookas kvartsikimpale.

Kohde tarkastettu: 25.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 262 kvartsijuoni kallioportaassa, idästä.

Kartta: Peruskarttaote 2534 08 OLHAVA, p. 1982.

7265

2565

PK 2534 08 OLHAVA

x = 7265 54

M. Sarkkinen,

y = 2565 22

Iin inventointi 1998

z = n. 25

II 44

Kohteen nimi: Sulajärvet SE
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiöitä. II.
 Peruskartta: 2534 08 OLHAVA
 Koordinaatit: x = 7265 53, y = 2564 77, z = n. 30
 Kylä, kylänosa: Olhava
 Tila, rek:no: 113:3
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 17,7 km pohjoiseen, Olhavajoen suusta noin 3 km koilliseen, Oijärventiestä ja joesta noin kilometri luoteeseen, Sulajärvien kaakkoispuolella voimalinjasta 50 metriä koilliseen. Kyseessä on Sulajärvien kaakkoispuolisen kallioalueen korkein kohta. Paikalla on luonnonrakka, jonka itä- ja eteläpuoli laskevat kohti korpisuota, lännessä ja pohjoisessa jatkuu kivikkoinen kalliokko.

Pyöreänmuotoisen lakirakan eteläpuolella olevalla alemmalla kivikkoisella tasanteella, paljaan rakan kaakkoispuolella, on koillinen-lounas -suuntaisessa rivissä kolme toisiinsa liittyvää keskuskuo-pallista kehäröykkiötä. Lounaisimman halkaisija on noin 3 metriä, keskuskuo-pan halkaisija noin 1 metri ja syvyys 40 cm. Heti tämän koillispuolella oleva keskimmäinen rakenne on halkaisijaltaan 3 - 3,5 metriä, keskuskuo-pan halkaisija on noin 1 metri ja syvyys noin 10 - 20 cm. Keskuskuo-pan on pengottu ja täytetty jälkeensä. heti tämän koillispuolella oleva rakenne on halkaisijaltaan noin 4 - 4,5 metriä. Keskuskuo-pan läpimitta on runsaan metrin ja sen syvyys noin 30 cm. Röykkiö on jo loivassa rinteessä.

Yhdessä röykkiöt muodostavat noin 11 - 12 metriä pitkän kolmiosa-isen rakenteen. Kivikossa olevien sammalen peittämien rakenteiden reunojen ja korkeuden määrittely on hankalaa. Vallien korkeus on noin 20 - 40 cm.

Lähialueelta ei tavattu mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

Kohde tarkastettu: 12.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 263 Sammalen peittämät röykkiöt etelästä. Maakairan pää koillisimman rakenteen 3 keskuskuo-panissa, taustalla rakan laki.

Kartta: Peruskarttaote 2534 08 OLHAVA, p. 1982.

7265

2564

PK 2534 08 OLHAVA

x = 7265 53

M. Sarkkinen,

y = 2564 77

Iin inventointi 1998

z = n. 30

II 45

Kohteen nimi: Parviaisenkangas W
Määrittely ja mj-luokka: rakkakuoppia. II.
Peruskartta: 2534 08 OLHAVA
Koordinaatit: x = 7266 34, y = 2563 32, z = n. 17,5
Kylä, kylänosa: Olhava
Tila, rek:no: 12:11
Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 18 km pohjoiseen, Olhavajoen suusta noin 3 km pohjoiseen, Sulajärvien pohjoispuolisen Parviaisenkankaan länsipuolella, rautatiestä noin 650 metriä koilliseen. Paikalla on reunoiltaan kalliokkoinen moreenikangas, jonka koilliskulmalla olevalla laella on pieni luonnonrakka. Kangas laskeutuu idässä suohon.

Kankaan laen rakassa on kaksi vallitonta rakkakuoppaa. Toinen sijaitsee kivikon itälaidalla ja toinen tästä noin 7 metriä länteen. Molempien halkaisija on noin 1,5 metriä ja syvyys noin 20 - 30 cm. Alueelta ei tavattu mitään muuta kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

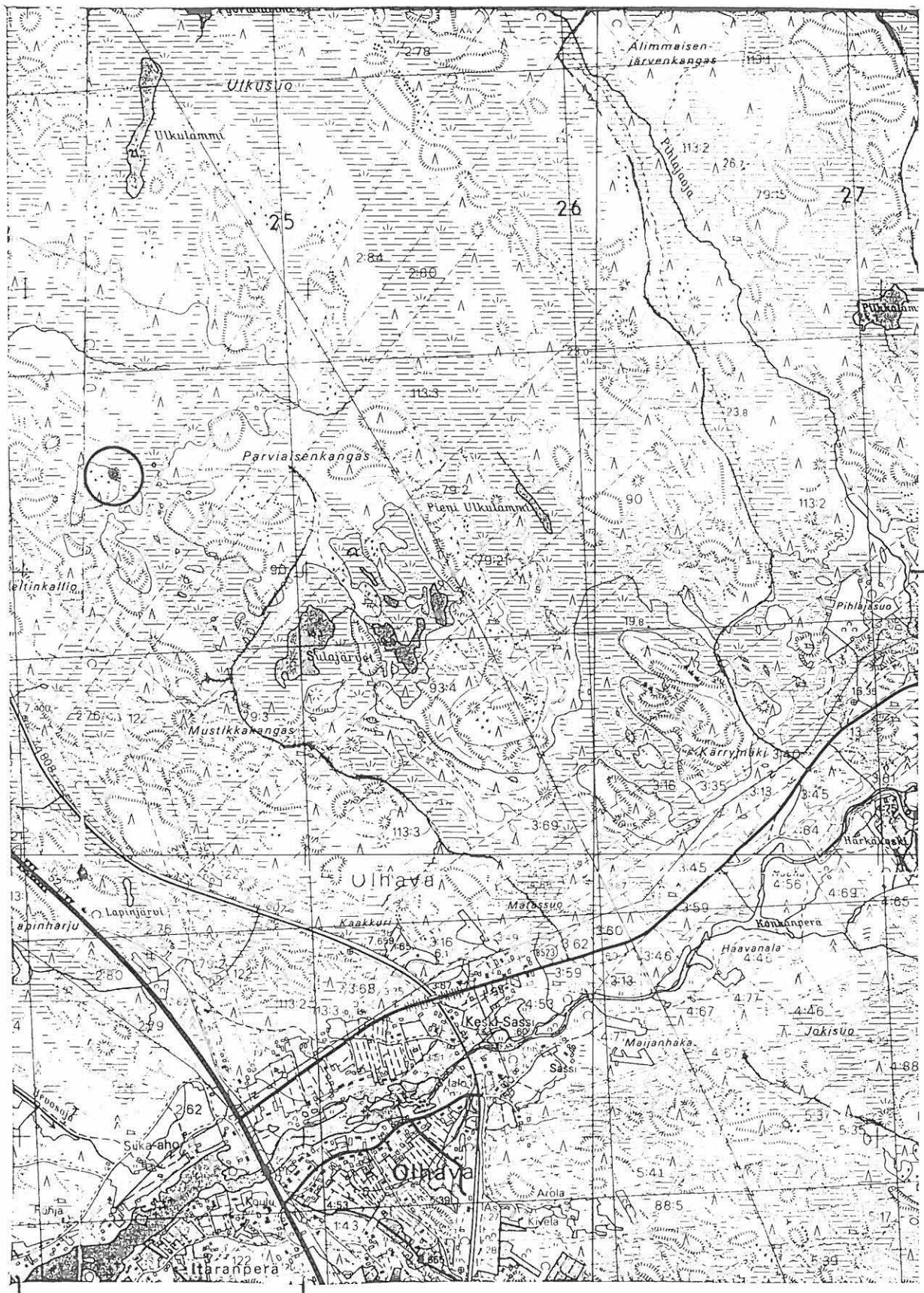
Kohde tarkastettu: 12.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 264 Toinen rakkakuopista, etelästä.

Kartta: Peruskarttaote 2534 08 OLHAVA

7266

2563

PK 2534 08 OLHAVA

x = 7266 34

M. Sarkkinen,

y = 2563 32

Iin inventointi 1998

z = n. 17,5

II 46

Kohteen nimi: Umpilammenkallio 1000 00 2770
Määrittys ja mj-luokka: kvartsilouhos? II.
Peruskartta: 2534 08 OLHAVA
Koordinaatit: x = 7268 12, y = 2566 64, z = n. 35
Kylä, kylänosa: Olhava
Tila, rek:no: 79:21
Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 20 km pohjoiseen, Väli-Olhavasta noin 2,3 km luoteeseen ja Keskimmäisestä Pihlajajärvestä noin 650 metriä kaakkoon Umpilammenkallion eteläosassa. Alue on laajahkon kitumäntyä kasvavan kallion loivasti etelään viettävä rinne. Kallion eteläpuolisen kankaan reunaan johtaa metsäautotie Suvannon talon peltoaukealta.

Metsätien päästä johtaa polku luoteeseen kalliolle, jonka suuntaa seuraten paikalle osuu. Noin 30 - 40 metriä kaakkoon isosta syrjäilleen tukeutuneesta lohkarresta on kaksi pientä vierekkäistä kvartsijuonta, jotka sijaitsevat noin 3 - 4 metrin päässä toisistaan. Juonteissa ja niiden vieressä on lohottua kvartssia. Itäisemmän juonteiden luona on kvartsilohkoja pienessä kasassa sekä näiden eteläpuolella kalliolla. Mitään muuta kiinteään muinaisjäännökseen ei lähikallioilta löydetty.

Kohde tarkastettu: 23.6.1998

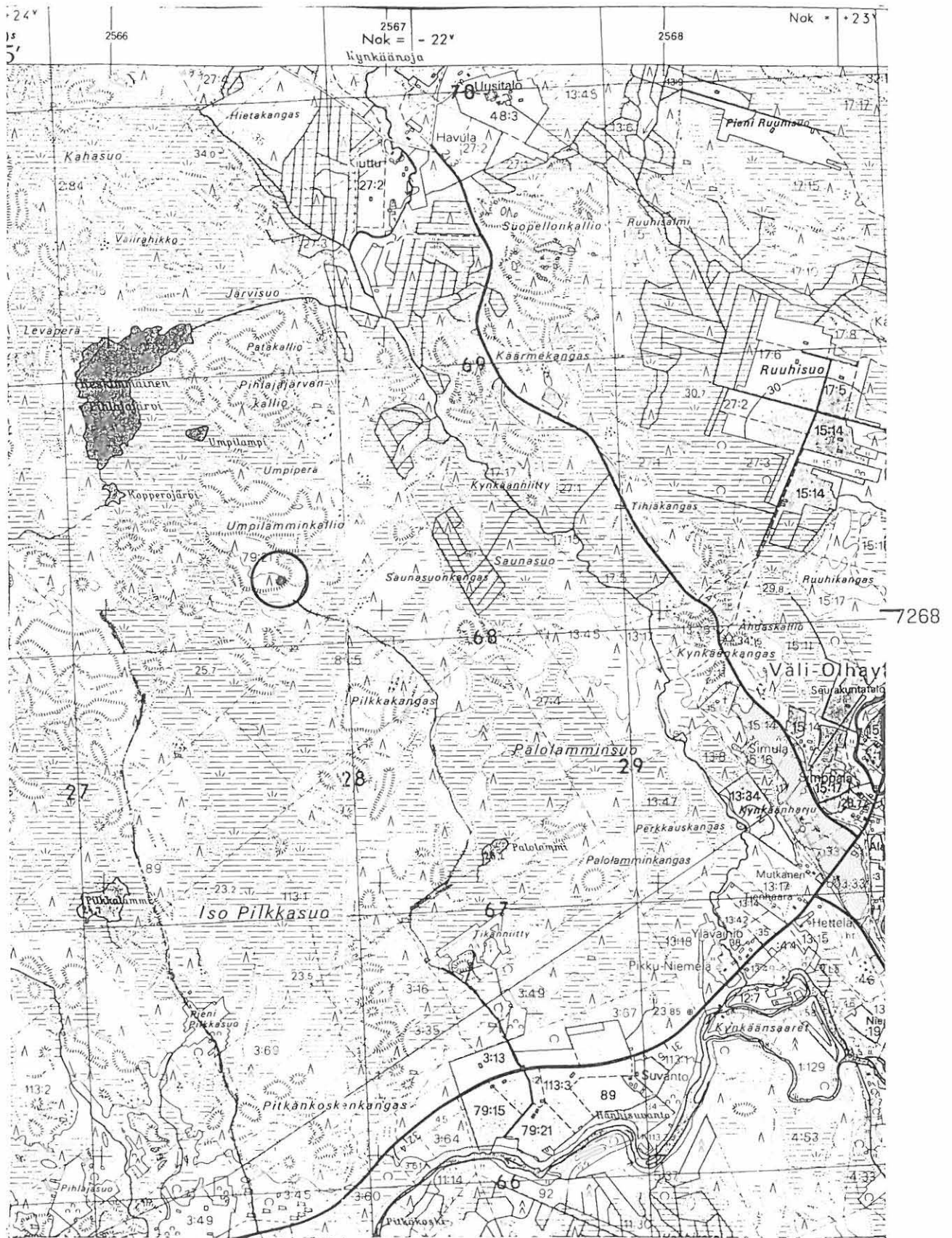
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 265 Kallion kvartsijuoni ja kvartsilohkoja, kvartsilouhos?, lännestä.

Kartta: Peruskarttaote 2534 08 OLHAVA, P. 1982.

PK 2534 08 OLHAVA
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7268 12
 y = 2566 64
 z = n. 35

II 47

Kohteen nimi: Porokahojensuo S
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö. II.
 Peruskartta: 2534 08 OLHAVA
 Koordinaatit: x = n. 7269 98, y = n. 2564 58,
 z = n. 40 - 42,5
 Kylä, kylänosa: Olhava, Pihlajajärvet
 Tila, rek:no 12:11:
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 21,5 km pohjoiseen, Olhavajoen suusta noin 7 km koilliseen, Ylimmäisen Pihlajajärven eteläpäästä noin 450 metriä länteen olevalla kalliolla. Alue on tasaista, loivasti länteen koh-
 ti Porokahojensuota viettävää kitumäntyä kasvavaa kalliota. Kallion pohjoispuolelta kulkee Ritamaan sorakuopalle johtavalta tieltä er-
 kaneva tienpisto mainitun järven eteläpuolelle. Paikalle pääsee
 kulkemalla tielle näkyvälle kalliolle ja kääntymällä loivasti va-
 sempaan eli kaakkoon.

Röykkiö sijaitsee noin 50 metrin päässä suon reunalta koilliseen. Kyseessä on ilmeisesti lähikalliolta kerätyistä lohkomaisista ki-
 vistä koottu pitkänomainen kiviröykkiö, jonka suunta on noin 5 -
 5,5 metriä ja leveys noin kaksi metriä. Kaakko-luode -suuntaisen
 röykkiön korkeus on luoteispäässä noin 30 cm ja kaakkoispäässä noin
 50 - 60 cm. Röykkiön koillispuolella on kohoavan kallion reuna ja
 lounaisreunalla maakivi? röykkiön keskiosassa. Kivet ovat kookkaita
 miehennostaisia, luoteispäässä keskimäärin pienempiä kuin kaakkois-
 päässä.

Alueelta ei tavattu mitään muita kiinteän muinaisjäännöksen merkke-
 jä.

Kohde tarkastettu: 11.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 266 Röykkiö idästä, taustalla suo,
 D 267 Röykkiö luoteesta.

Kartta: Peruskarttaote 2534 08 OLHAVA, P. 1982.

PK 2534 08 OLHAVA
 (+ 2534 09 SAARIHOVI)

x = n. 7269 98
 y = n. 2564 58

M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

z = n. 40 - 42,5

II 48

Kohteen nimi: Riitakorpi

Määrittely ja mj-luokka: esihistoriallinen/varhais-
metallikautinen? asuinpaikka. II.

Peruskartta: 3511 06 JAKKUKYLÄ

Koordinaatit: x = 7241 74, y = 3430 66, z = 30 - 32,5

Kylä, kylänosa: Etelä-Ii

Tila, rek:no: (6,7):95, 15:28

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 9,5 km kaakkoon, Raasakasta noin 7 km etelään, Iin, Yli-Iin ja Haukiputaan kunnanrajojen yhtymäkohdasta noin 2,2 km länsiluoteen, Liesojan eteläpuolisella kankaalla. Alue on korpien ympäröimää moreenikangasta, joka on hakattu ja osin äestetty joitakin aikoja sitten. Alueelle johtaa Riitakorven metsäautotie Asemankylän Mökkiperältä.

Liesojan ylitse, raunioituneen mökin vieritse, johtaa tie kaakossa olevalle kankaalle. Tien pohjoispuolisesta äestysurasta koordinaatien osoittamasta kohdasta, noin 3 metriä tiestä pohjoiseen, tien suunnassa noin 7 metrin pituiselta alueelta, tavattiin kvartsi-esineitä ja iskoksia sekä aivan pieniä palaneen luun murusia. Kvartseja laskettiin paikalla noin 20, osa otettiin talteen. Lisäksi ainakin parissa kohdassa havaittiin heikkoa likamaata. Kohta sijaitsee tien eteläpuolella olevasta levennyksestä itään, loivasti luoteeseen laskevalla kivikkoisella mutta hiekkavalla rinteellä, tien ja palstan koillisrajan välissä. Löytöpaikan välittömästä ympäristöstä ei tavattu mitään muuta asuinpaikan merkkejä, vaikka alue olikin äestetty ja havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Kyseessä on ilmeisen pienialainen asuinpaikka.

Hieman kauempaa, noin 80 metriä löytöpaikasta länsiluoteeseen, palstan lounaisrajasta noin 10 metrin päässä ja tervahaudasta noin 100 metriä eteläkaakkoon tavattiin kaksi yksittäistä paikoilleen jätettyä kvartsi-iskosta(?), jotka lienevät äestyskiven tulosta.

Kohde tarkastettu: 3.6.1998

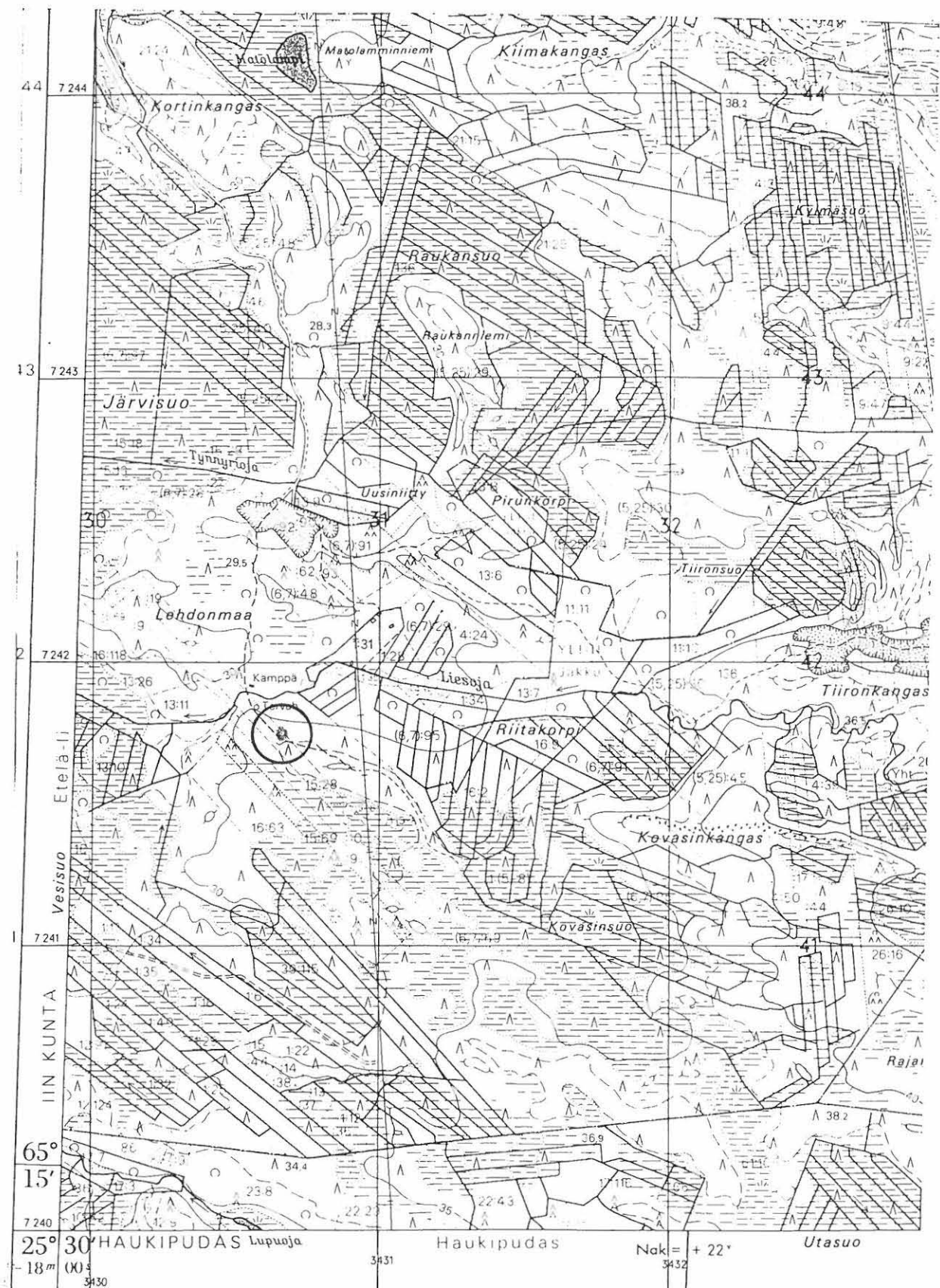
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 31291:1-4 kvartsiesineitä ja -iskoksia

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3511 06 JAKKUKYLÄ, p. 1981.

PK 3511 06 JAKKUKYLÄ
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7241 74
 y = 3430 66
 z = 30 - 32,5

II 49

Kohteen nimi: Myllykangas NE

Määrittely ja mj-luokka: maa-/keittokuoppia ja asuinpaikka? II.

Peruskartta: 3511 06 JAKKUKYLÄ

Koordinaatit: x = 7249 94, y = 3430 62, z = 22,5-25

Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Raasakka

Tila, rek:no: 21:36

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 6,5 km itään, Raasakan patoaltaan luoteispuolella ja Myllykankaasta koilliseen, Hangaskankaan metsäautotien eteläpuolella, Tervaselkään johtavan metsäautotien risteyksestä noin 550 metriä itään. Alue on matalan hiekkakankaan reunaa, jonka erottaa eteläpuolella olevasta Myllykankaasta alavana kosteikkona oleva vanha joenuoma. Mäntykangas laskee paikalla loivasti etelään.

Tien mutkan itäpuolelta, palstan itärajalla on puolentusinaa matalaa kuopannetta, joiden halkaisija on noin 2 - 3 metriä ja syvyys noin 20 - 30 cm. Kuopista länteen on tien eteläpuolella vanha pieni sorakuoppa, josta on kaivettu kuivatusoja alas etelään. Ojan yläpäästä tavattiin palanutta kiveä ja yksi paikoilleen jätetty kvartsi-iskos. Olemukseltaan paikka muistuttaa kohteesta 300 - 500 metriä itään olevaa asuinpaikka ja keittokuoppakohdetta Hangaskangas SW, kohde 35.

Kohde tarkastettu: 9.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3511 06 JAKKUKYLÄ, p. 1981.

7250

3430

PK 3511 06 JAKKUKYLÄ

x = 7249 94

(+ 2533 09 + 2534 07 + 3512 04)

y = 3430 62

M. Sarkkinen,

z = 22,5 - 25

Iin inventointi 1998

II 50

Kohteen nimi: Hangasjärvi W
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiöitä/latomuksia? II.
 Peruskartta: 3512 04 MUHOSUO
 Koordinaatit: x = 7250 48, y = 3433 04, z = 35 - 37,5
 Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii
 Tila, rek:no 8:69

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 9 km koilliseen, Yli-Iin puolella olevasta Hangasjärvestä noin 700 metriä länteen, kunnanrajan mutkan länsipuolisella kankaalla. Kyseessä on kuiva mäntyä kasvava metsittyneiden soiden ympäröimä moreenikangas, jonka korkein kohta on ajettu soraksi. Sorakuopalle on pisto Hangaskankaan metsäautotieltä.

Soranottopaikasta noin 80 metriä länsiluoteeseen ja palstan 8:69 etelärajaa kulkevalta tieltä noin 20 metriä koilliseen, harjanteen seljanteella on kaksi matalaa kivilatomusta. Maasto laskee pian latomusten pohjoispuolella kohti viereistä korpea. Latomuksista noin 6 metriä tiellepäin on pieni vanha soranottokuoppa. Latomusten suunta on koillinen-lounas ja ne sijaitsevat noin metrin välein pitkittäissuunnassa. Latomusten koko on noin 3 x 1,5 - 2 metriä. Läntisemmän korkeus on noin 30 - 40 cm ja itäisemmän noin 20 - 30 cm. Soikeiden latomusten rakenne on yhtenäinen ja ne rajautuvat kohtuullisen selvästi. Käytetyt kivet ovat pieniä, suurimmat ihmisen pään kokoisia. Kivikertoja niissä on 2 - 4. Molemmat ovat kuivan jäkälän peittämiä.

Soranoton yhteydessä pukittuja läjiä vaatimattomat latomukset eivät ole. Ne muistuttavat jossain määrin kohteen 38 röykkiöitä. Varauksellisesti niitä voi pitää metallikautisina hautaröykkiöinä. Mitään asuinpaikkaan viittaavaa alueelta ei löydetty.

Kohde tarkastettu: 9.6.1998

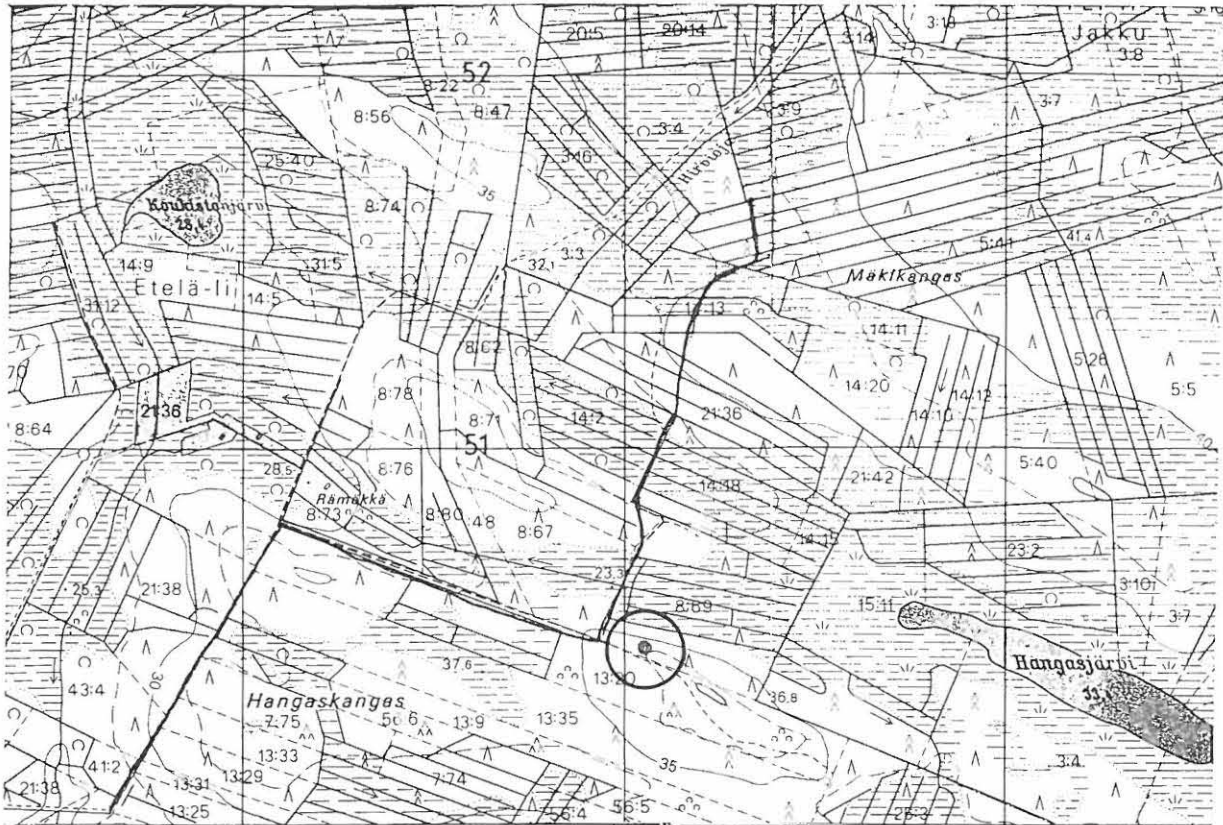
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

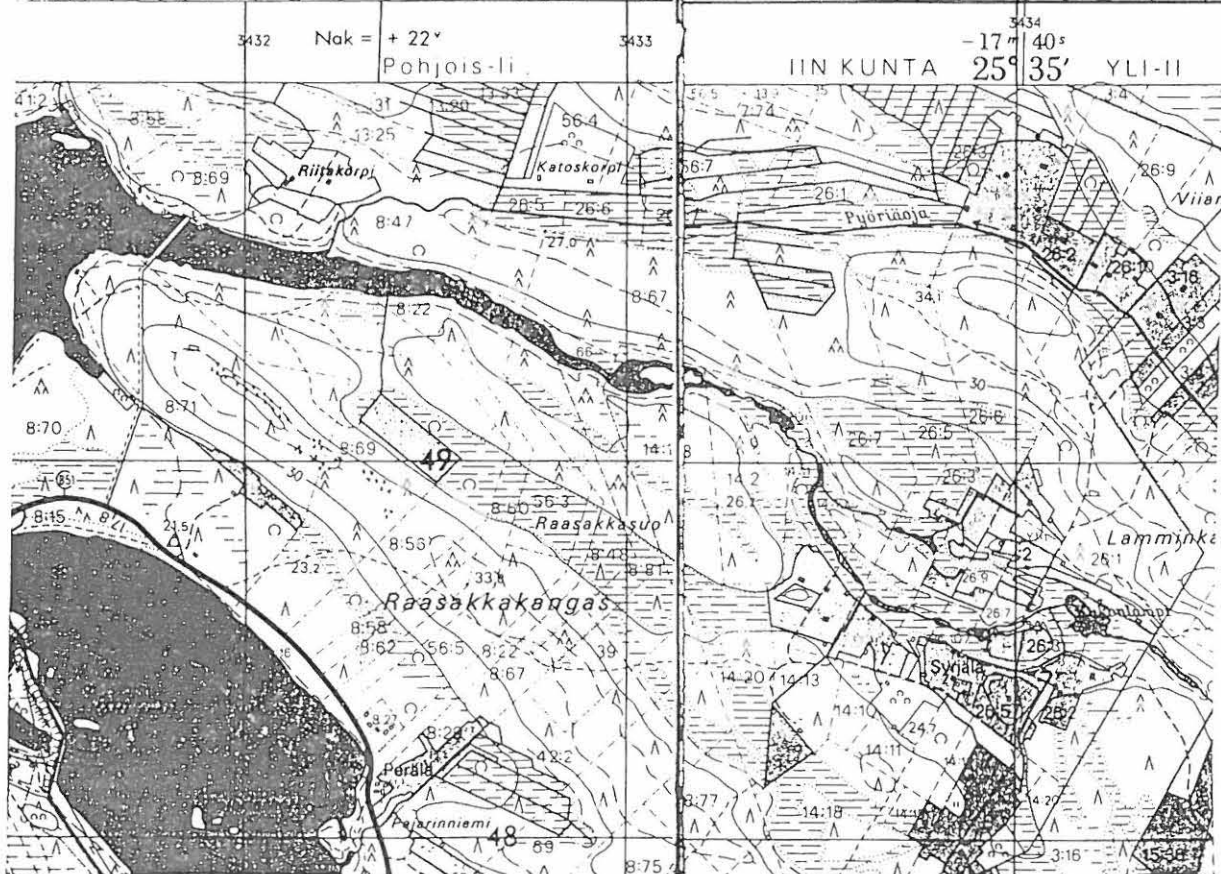
Diat: D Röykkiöt/latomukset?, idästä.

Kartta: Peruskarttaote 3512 04 MUHOSUO, p. 1981.

7250

PK 3512 04 MUHOSUO
 (+ 3511 06 JAKKUKYLÄ)
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7250 48
 y = 3433 04
 z = 35 - 37,5

II 51

Kohteen nimi: Välikangas

Määrittely ja mj-luokka: asuinpainanteita. II.

Peruskartta: 3512 04 MUHOSUO

Koordinaatit: a) x = n. 7253 52, y = n. 3436 02
 b) x = n. 7253 43, y = n. 3436 07
 z = n. 55
koordinaatit: x = 7253 40, y = 3436 012

Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Palojärvet

Tila, rek:no: 6:50

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 13 km itäkoilliseen, Mäntyselän kaakkoispuolella lähellä Yli-Iin rajaa olevien Palojärvien välisellä moreenikankaalla. Kohde sijaitsee soraksi ajetun Välikankaan korkeimman kohdan koillispuolisella reunalla, sorakuopalta länteen. Kosteaa rantalanteen erottamaan Ison Palojärven rantaan on matkaa noin 200 metriä. Kankaan halki kulkee Mäntyselän eteläpuolelta erkaneva metsätien haara.

Alueella on ainakin kaksi asuinpainannetta. Maasto on tiheää nuorta männikköä ja painanteiden tarkka paikantaminen oli hankalaa.

a) Painanteen ala on noin 4 x 8 metriä ja syvyys noin 40 cm. Noudattaa rannan suuntaa eli suunta on NW-SE. Se sijaitsee vitikossa aivan jyrkän koillisrinteen vierellä, tervahaudasta noin 50 metriä länteen/luoteeseen. Painanteeseen tehdyssä koekuopassa tavattiin palanutta kiveä ja likamaata sekä kvartsi-iskos.

b) Painanteen ala on noin 3 - 4 x 7 - 8 metriä ja syvyys 30 - 40 cm. Se noudattaa kankaan reunan eli muinaisen rannan suuntaa, joka täällä paikalla on NW-SE. Painanteeseen tehdystä koekuopasta vastaavat havainnot kuin painanteesta a). Sijaitsee noin 30 - 40 metriä tervahaudasta eteläkaakkoon. Puusto paikalla on iäkkäämpää ja harvempaa männikköä kuin edellisellä paikalla. Painanteen keskellä on kasassa muutamia lahoamassa olevia koivu- ja mäntypöllejä.

Muuta asuinpaikkaan viittaavaa ei paikalta löydetty. Alueella voi olla useampianakin painanteita, mutta etenkin painanteen a) luona ollut puusto ja kasvillisuus oli niin tiheää, että epämääräisten painanteiden hahmottaminen tuotti vaikeuksia.

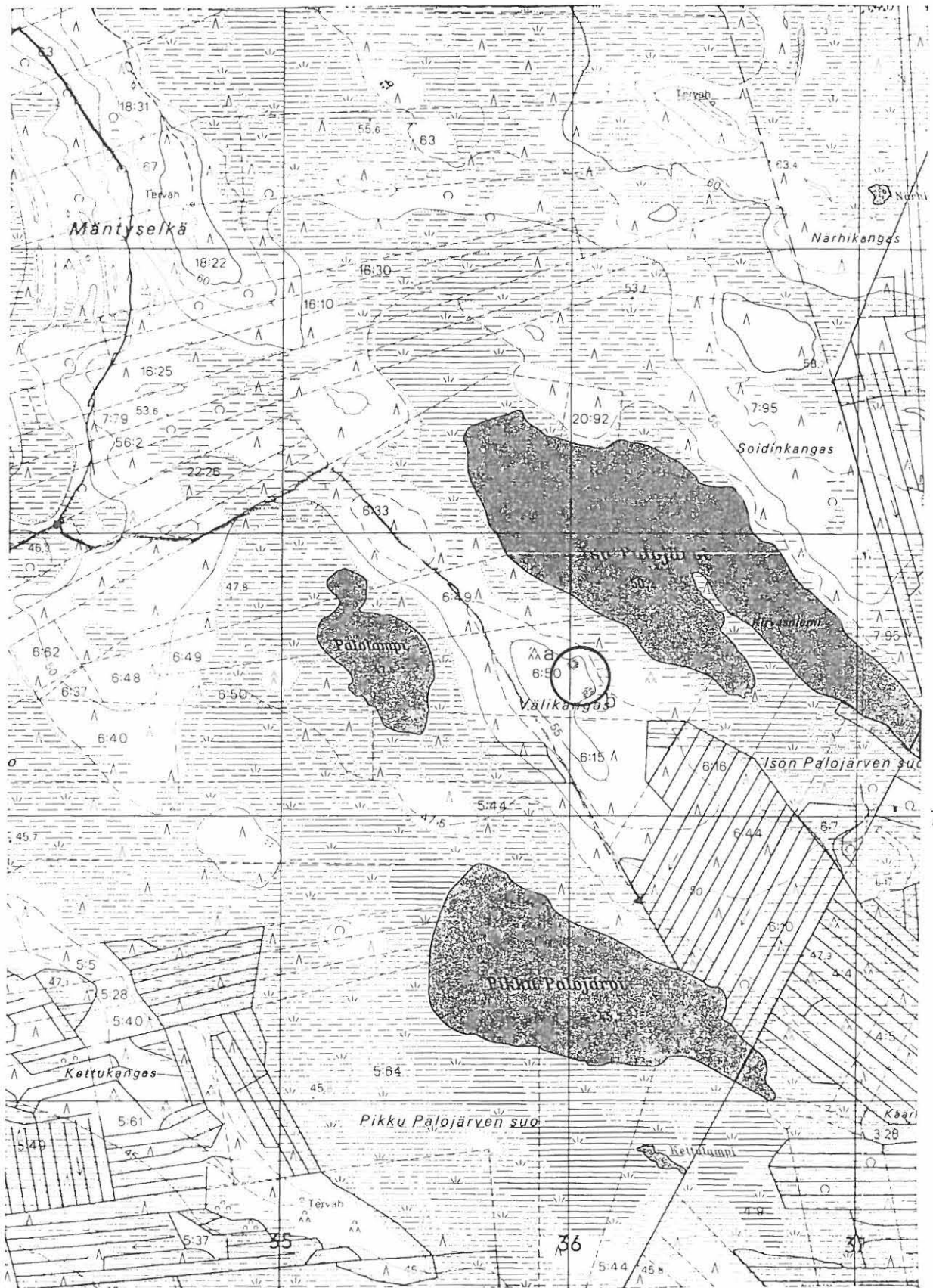
Kohde tarkastettu: 15.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 269 Asuinpainannetta a) luoteesta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 04 MUHOSUO, p. 1981.

7253

PK 3512 04 MUHOSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

a) x = n. 7253 52   b) x = 7253 43
 y = n. 3436 02   y = n. 3436 07
 z = n. 55

II 52

Kohteen nimi: Hankokankaan laki

Määrittely ja mj-luokka: rakkakuoppia. II.

Peruskartta: 3512 04 MUHOSUO

Koordinaatit: a) $x = 7258\ 50-60$, $y = 3432\ 38-52$,
 $z = n.\ 52,5$
 b) $x = 7258\ 84$, $y = 3432\ 12$, $z = n.\ 47,5$

Kylä, kylänosa: Pohjois-Ii, Muhojoki

Tila, rek:no: 9:153

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 13 km koilliseen, Muhojoesta noin 0,9 km etelään, Hanhiselkään johtavan metsäautotien pohjoispuolella, Viittilammesta noin 450 metriä koilliseen. Hankokangas on laeltaan kivikkoinen moreeniharjanne, jonka korkeimman kohdan kaakkoispää on ajettu soraksi. Mainittu metsäautotie kulkee kankaan eteläosan poikki, Sorakuoppa jää tien pohjoispuolelle. Kuopan luoteispuolella on kankaan kivikkoinen lakiharjanne, jonka koilliseen laskeva rinne on varsin jyrkkä, lounaisrinne taas selvästi loivempi.

Kankaan korkeimman kohdan kivikossa ja sen koillispuolisella, hieman alemmalla terasilla olevassa kivikossa on ainakin 10 rakkakuoppaa, joiden halkaisija vaihtelee 1,5 - 3 metrin välillä ja syvyys noin 20 - 40 cm (a).

Kankaan luoteispään koillisreunalla olevassa kivikossa on puolentusinaa rakkakuoppaa, joiden halkaisija on 1,5 - 2 metriä ja syvyys 30 - 50 cm (b).

Lähialueelta ei onnistuttu löytämään mitään asuinpaikkaan viittavaa. Kankaan eteläpäästä on löydetty reikäkivi, kohde 18.

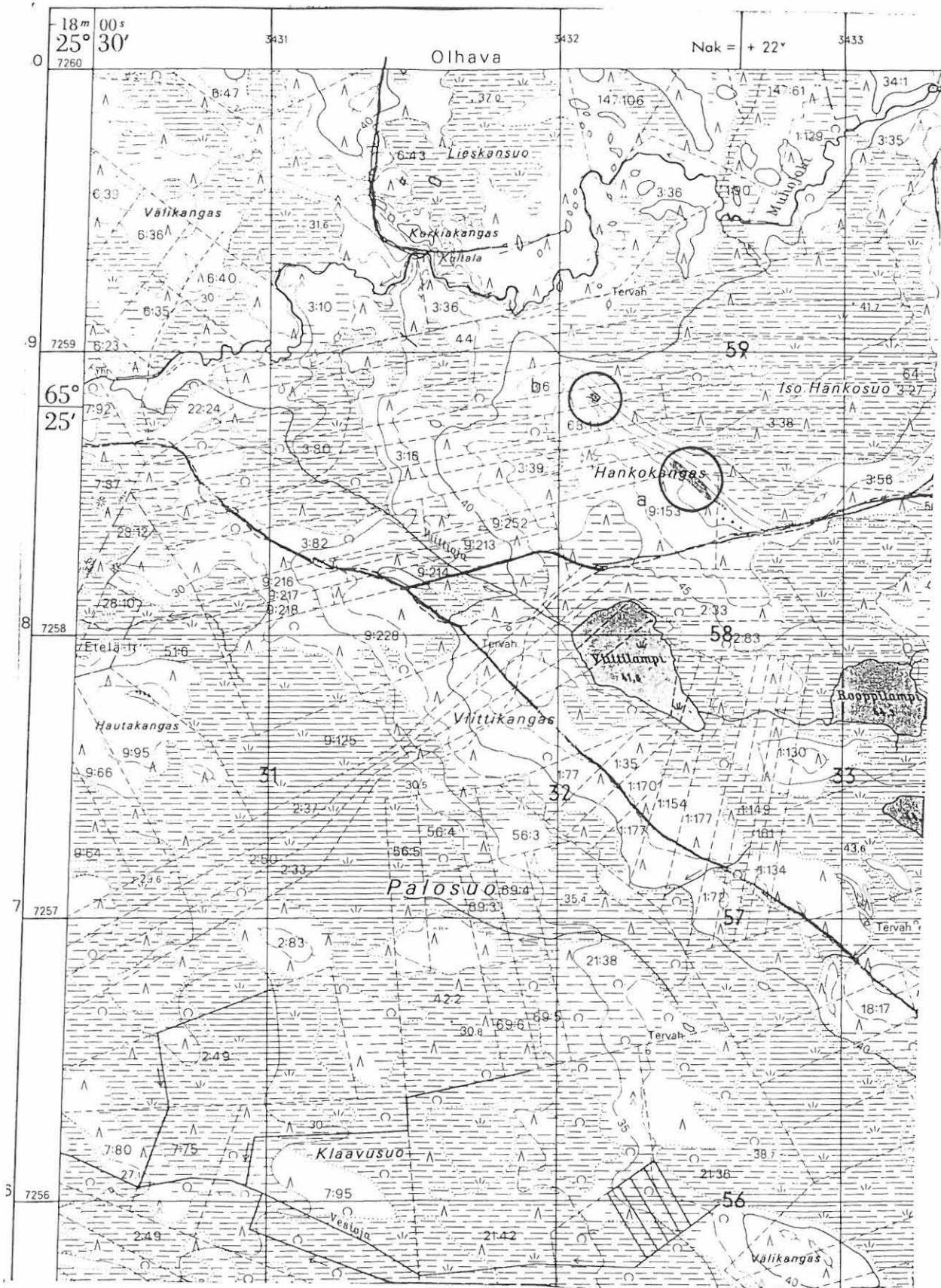
Kohde tarkastettu: 22.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3512 04 MUHOSUO, p. 1981.

PK 3512 04 MUHOSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

a) 7258 50-60	b) 7258 84
3432 38-52	3432 12
n. 52,5	47,5

II 53

Kohteen nimi: Makkarakangas
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö. II.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: x = 7260 51, y = 3431 12, z = n. 42,5
 Kylä, kylänosa: Olhava
 Tila, rek:no: 147:38
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 14 km pohjoiskoilliseen, Muhojoesta noin 1,3 km pohjoiseen, Makkarakankaan metsäautotien pohjoispuolella olevalla moreenikankaalla. Alue on mäntyä kasvavaa kivikkoista moreenikangasta, jonka pohjoisosassa on itään pistävä harjanne, kankaan korkein kohta. Harjanteen pohjois- ja eteläpuolella on metsittynyttä suota.

Kapean pääsuunnaltaan itä-länsi -suuntaisen lakiharjanteen itäpäässä on kivistä koottu pitkä röykkiö. Röykkiön pituus on noin 17 - 18 metriä ja leveys noin 4 - 5 metriä. Korkeutta sillä on 60 - 80 cm. Röykkiön suunta on harjanteen pään mukaisesti luode-kaakko. Röykkiö on koottu suhteellisen pienistä kivistä, keskimäärin päänkokoisista ja pienemmistä. Röykkiön keskikohdan kaakkoispuolella on kaiveltu kohta. Kaivelun tuloksena on syntynyt noin 1,5 x 2 metrinen kuoppa.

Kankaan itäkärki ja harjanteen rinteet röykkiön läheisyydestä tarkastettiin, mutta mitään muuta kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei alueelta löydetty.

Tieto kohteesta saatiin J. Okkoselta.

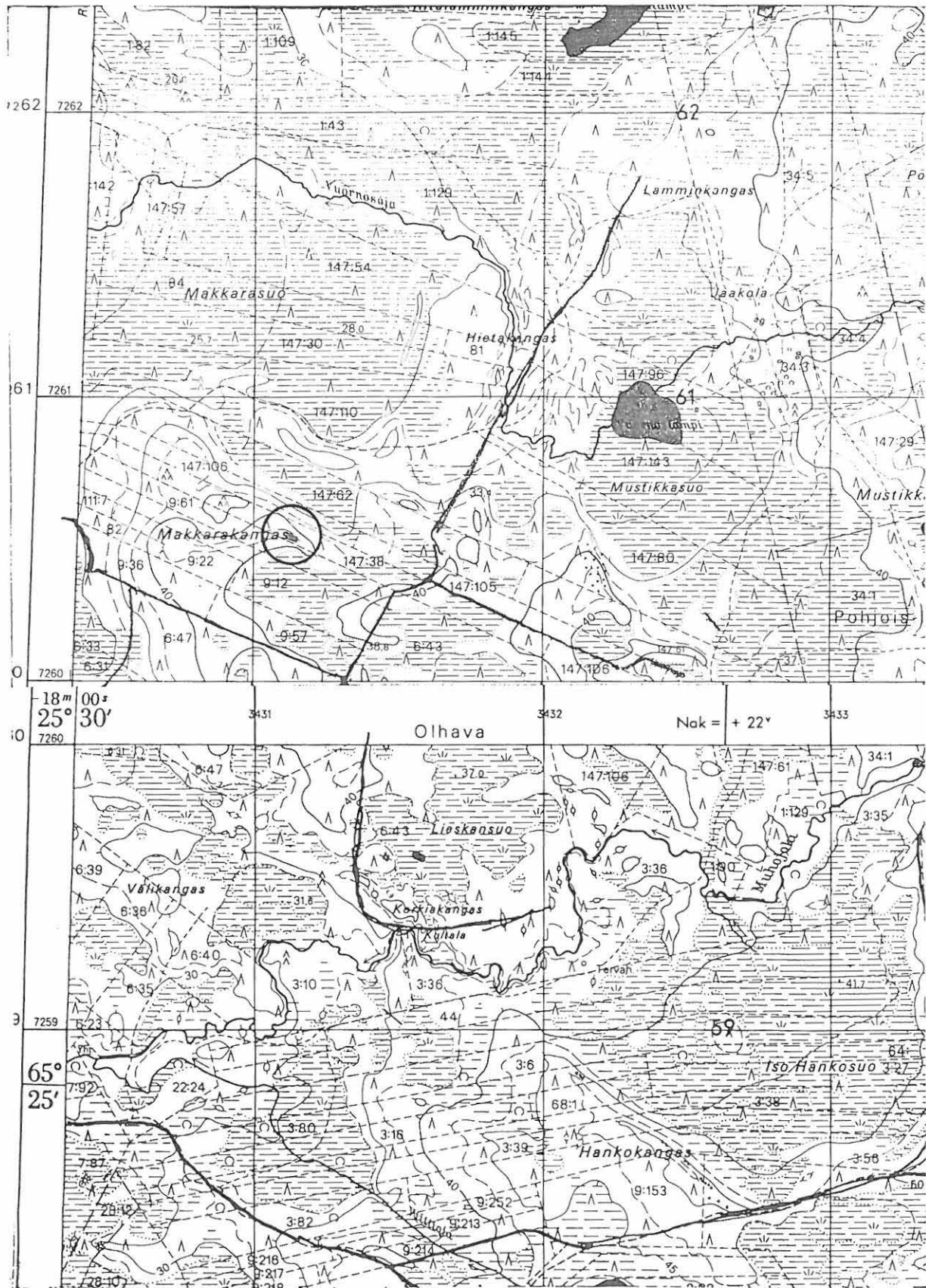
Kohde tarkastettu: 24.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 270 Pitkäröykkiö länsiluoteesta,
 D 271 Pitkäröykkiö pohjoisluoteesta ja
 D 272 Pitkäröykkiö kaakosta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 (+ 3512 04 MUHOSUO)
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7260 51
 y = 3431 12
 z = n. 42,5

II 54

Kohteen nimi: Mustikkasuo SW
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö, latomuksia(?), rakkakuoppia. II.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: x = 7260 36, y = 3432 20, z = 40-42,5
 Kylä, kylänosa: Olhava
 Tila, rek:no: 147:80
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 14,5 km pohjoiskoilliseen, Muhojoen ja Vuornoslammen puolimaissa, Makkarakankaan metsäautotien pohjoispuolisella kankaalla. Kankaan korkein kohta on koillisessa, missä rinne laskee jyrkästi kohti Mustikkasuota. Kyseessä on jokseenkin tasainen mäntyä kasvava hiekkamoreenikangas, jonka pohjoisosa on kivikkoinen ja jonka korkeimmalla kohdalla on luonnonrakka.

Rakka on ikään kuin kahdessa tasossa. Ylemmän tason kaakkoispäässä on kaksi epämääräistä matalaa latomusta. Ne vaikuttavat suorakulmaisilta ja niiden koko on noin 2 x 4- 5 metriä. Korkeutta niillä on vain noin 10 - 20 cm. Latomusten luona on myös halkaisijaltaan noin metrinen kolmisenkymmentä senttiä korkea kivikasa. Näistä noin 40 metriä luoteeseen, alemmalla terassilla, on kivistä koottu rinneensuuntainen röykkiö, jonka ala on noin 2 x 5 metriä ja korkeus 50 - 60 cm. Käytetyt kivet ovat pääkokoa ja pienempiä. Kaivelun jälkiä ei ole. Latomusten ja röykkiön välillä ja röykkiön koillispuolella on noin 10 kivikkoon kaivettua rakkakuoppaa. Niiden halkaisija on noin 1,5 - 3 metriä ja syvyys 20 - 40 cm.

Kankaan alemmilta reunoilta ei tavattu asuinpaikan tms. merkkejä.

Kohde tarkastettu: 24.6.1998

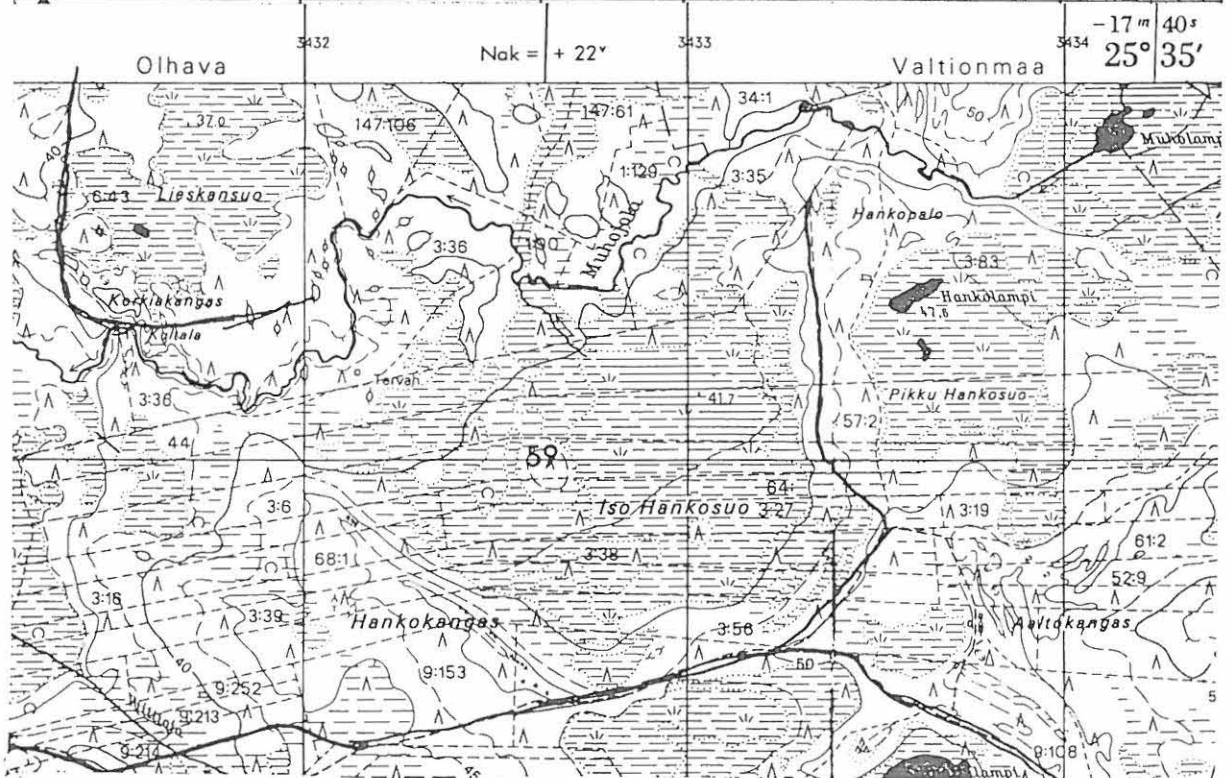
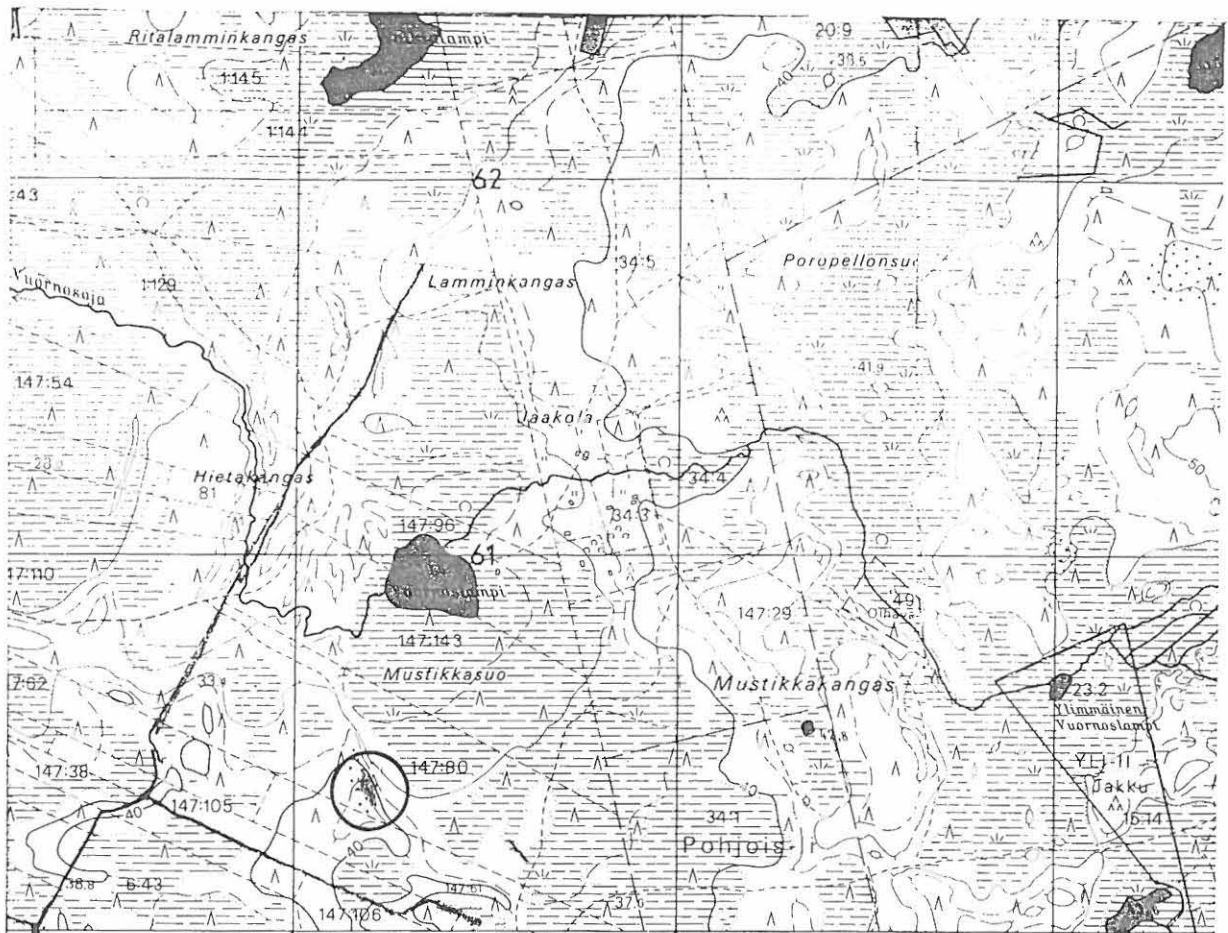
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 273 Alueen röykkiö kaakosta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 (+ 3512 04 MUHOSUO)
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7260 36
 y = 3432 20
 z = 40 - 42,5

II 55

Kohteen nimi: Liskonoron kämppä

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.

Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO

Koordinaatit: $x = 7261\ 78 - 7262\ 02$, $y = 3435\ 90 - 3436\ 12$, $z = n. 57,5 - 60$

Kylä, kylänosa: Olhava, Vuornoskangas

Tila, rek:no: Valtionmaa

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 17 km koilliseen, Vuornoskankaan eteläpuolelta virtaavan Vuornosojan eteläpuolisella kankaalla Laviakankaan pohjoispuolella. Ojan varrella kankaiden välissä on Liskonoroksi kutsuttu notkelma, jonka eteläpuolisella kankaalla on vanha tukkikämpä, joka nykyisin on leirikäytössä. Kämpän lounaispuolella metsäautotie haarautuu Pitkämäahan ja Kivijärvelle johtaviksi teiksi. Ensin mainittu on uusi tie, joka kulkee etelään Laviakankaan länsireunaa. Alue on mäntyä kasvavaa hiekkakangasta.

Pitkämäahan johtavan tien leikkauksista, luoteeseen laskevalta rinteeltä tavattiin palaneita kiviä, ainakin yksi selvä liesi, ja kvartsi-iskoksia. Nämä sijaitsivat Pitkämäahan ja sitä vanhemman Vuornosuon teiden risteyksen lounaispuolella Pitkämäahan tien länsipuolisessa leikkauksessa noin 100 metrin päässä. Viimemainitun risteyksen itäpuolella tien kaakkoisessa leikkauksessa tavattiin myös palanutta kiveä ja kvartsi-iskoksia. Havainnot jatkuvat kämpän eteläpuoliselle pihalle ja aivan Kivijärvelle johtavan tien alkupäähän. Kaikki kvartsit jätettiin paikoilleen.

Havainnot eivät olleet kovin runsaita, mutta kuitenkin selviä. Maanpinnalle näkyviä merkkejä asuinpaikasta ei ollut havaittavissa, vaan asuinpaikkamerkit tavattiin rikkoutuneista maanpinnan kohdistä.

Kohde tarkastettu: 17.6.1998

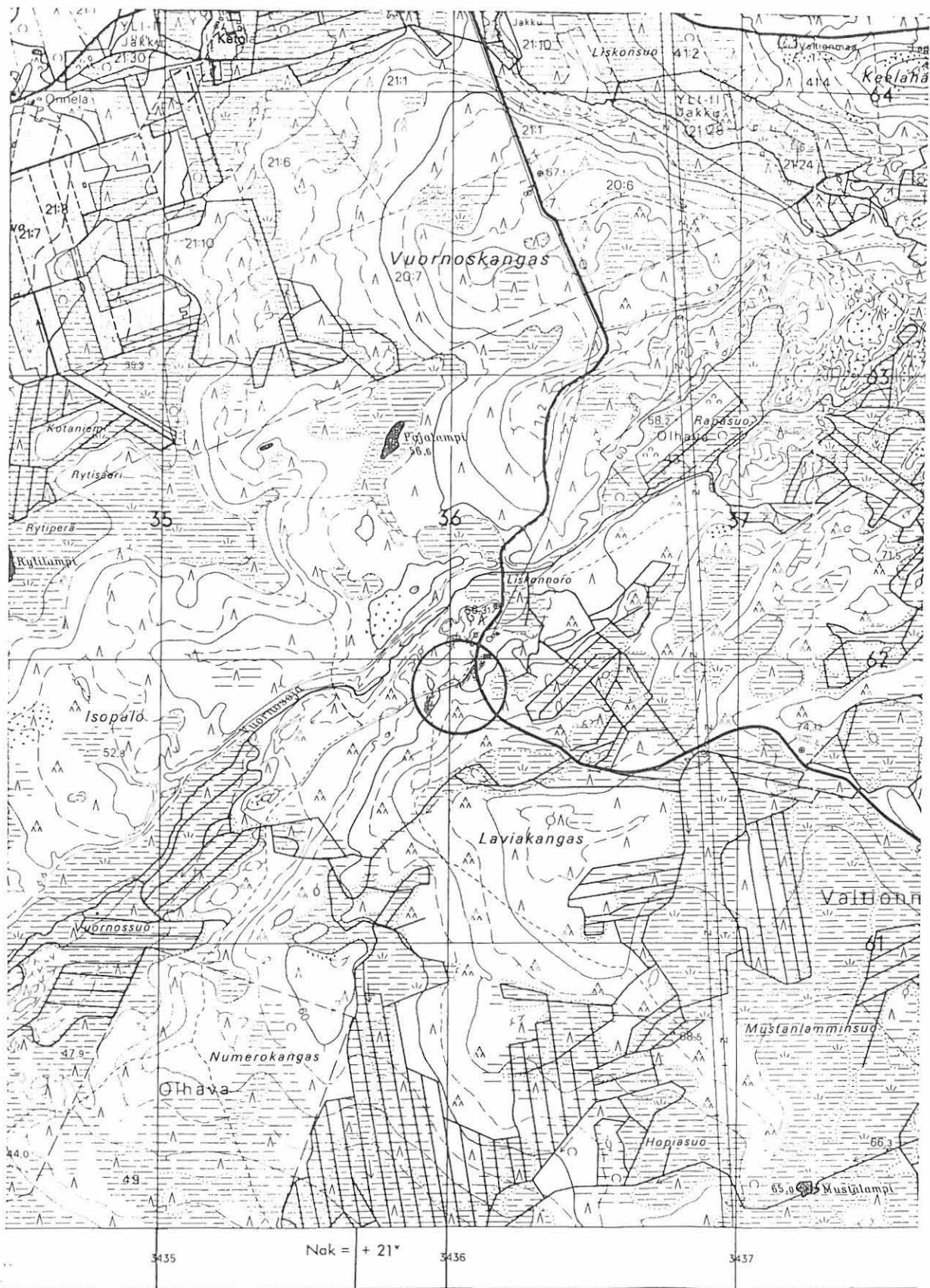
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 274 Palanutta kiveä ja kvartsi-iskoksia Pitkämäahan johtavan metsäautotien länsipuolisessa leikkauksessa alueen lounaispäässä, idästä.

D 275 Asuinpaikkahavaintoja kämpän takana olevalta pihalta ja keskellä oikealla olevan tienhaaran tuntumasta, alueen koillispäätä, pohjoisesta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7261 78 - 7262 02
 y = 3435 90 - 3436 12
 z = n. 57,6 - 60

II 56

Kohteen nimi: Liskonoro SW
 Määrittely ja mj-luokka: kivistä asuinpaikka? II.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: x = 7261 78, y = 3435 62, z = 52,5-55
 Kylä, kylänosa: Olhava, Vuornos kangas
 Tila, rek:no: Valtionmaa
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 16,5 km koilliseen, Vuornoskankaan eteläpuolelta virtaavan Vuornosojan eteläpuolisella kankaalla Laviakankaan lou-teispuolella. Ojan varrella kankaiden välissä on Liskonoroksi kut-suttu notkelma, jonka eteläpuolisella kankaalla on vanha tukkikämp-pä, joka nykyisin on leirikäytössä. Kämpän lounaispuolella metsäau-totie haarautuu Pitkämaahan ja Kivijärvelle johtaviksi teiksi. En-sin mainittu on uusi tie, joka kulkee etelään Laviakankaan länsi-reunaa. Tämä erkane vanhemmalta itään Vuornosuolle johtavalta tieltä, joka kulkee ojan suuntaisesti lounaaseen. Alue on mäntyä kasvavaa kuivaa hiekkakangasta. Aluskasvillisuus löytöpaikalla jä-kälää.

Vuornosojan kaakkoispuolella on kuivannut muinainen lahdella, jonka koillisen suupuolen poikki kulkee polku ojan yli. Notkelman ja met-sätien välisellä tasaisella kankaalla polusta länteen tavattiin in-ventoinnin aikana muutama tuulenkaatama männyn juurakko. Yhdestä löydettiin pari kvartsi-iskosta tai -lohelmaa, jotka jätettiin pai-koilleen. Palanutta kiveä tai likamaata ei havaittu. Maastoltaan kohde on asuinpaikaksi erittäin sovelias, vaikka havainnot jäivät-kin vähäisiksi.

Kohde tarkastettu: 17.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 276 Puunkaato, josta kvartssia, sen oikealla puolen kuivu-
neen lahdelman reunaa, idästä.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

II 56 Liskonoro SW

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7261 78
 y = 3435 62
 z = 52,5 - 55

II 57

Kohteen nimi: Vuornos kangas, voimalinja
 Määrittämys ja mj-luokka: kehämäinen rökkiö, rakkakuoppa. II.
 Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO
 Koordinaatit: a) x = 7263 65, y = 3436 75, z = n. 70
 b) x = 7263 61, y = 3436 79, z = n. 72,5
 Kylä, kylänosa: Olhava, Vuornos kangas
 Tila, rek: no: 20:6
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 19,5 km koilliseen, Vuornos kankaan pohjoisreunalla, Konttiojasta noin 250 metriä etelään, voimalinjan alla. Kankaan rinne täällä kulmalla on jyrkkä ja kivikkoinen, rinteän yläosassa on terassimaista kivikkoa. Korkeusero rinteän juureen on runsaat 15 metriä. Kankaan laki on kivikkoinen ja kuiva.

Alueen yli kulkee voimalinja, jonka alla rinteän yläosassa olevalla lakea alemmalla terassilla, ikään kuin kivikkoisella hyllyllä, on halkaisijaltaan noin 6 metriä oleva pyöreä 20 - 40 cm korkuinen kehämäinen rökkiö, jonka keskellä oleva kuopanne on noin 40 - 50 cm syvä (a). Tämä sijaitsee läntisen linjan alla.

Itäisen linjan alla, edellisestä noin 70 - 80 metriä kaakkoon, on halkaisijaltaan noin 3 metriä oleva kehämäinen rakenne, vallillinen rakkakuoppa, jonka keskuskuopan syvyys on noin 40 cm (b). Se sijaitsee rinteän partaalla, ei aivan korkeimmalla kohdalla.

Voimalinjan pylväiden rakentaminen on tuhonnut osan rinteän päällystän kivikkoa. Onko siinä ollut rakenteita ei käynyt selville. Mitään asuinpaikkaan viittaavaa paikalta ei löydetty. Kuitenkin on huomattava, että kohde 8 Muho-oja, on ilmeisesti aiemmin väärin paikannettu ja että todennäköisempi paikka on juuri täällä rinteän alla, ks. kohde 8.

Kohde tarkastettu: 17.6.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 277 Kankaan pohjoisrinteän yläosassa oleva kehärakenne a), ylhäältä etelästä.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

a) x = 7263 65   b) x = 7263 61
 y = 3436 75   y = 3436 79
 z = n. 70   z = n. 72,5

II 58

Kohteen nimi: Härkkimenmaankangas E 972 011072 (Yli-Ii)

Määrittely ja mj-luokka: röykkiö, rakkakuoppia. II.

Peruskartta: 3512 05 KÄRPPÄSUO

Koordinaatit: x = 7260 94, y = 3439 10, z = 87,5

Kylä, kylänosa: Olhava, Kivijärvi

Tila, rek:no: Valtionmaa

Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 19,5 km koilliseen, Vuornoskankaasta kaakkoon, Iin ja Yli-Iin rajalla olevan Kivijärven pohjoispuolisella kankaalla. Kohteesta noin kilometri länteen kulkee Vuornoskankaalta Kivijärvelle johtava metsäautotie. Härkkimenmaankangas on pitkä ja kaapea pohjois-etelä -suuntainen moreeniharjanne, jonka eteläpäässä kankaan korkeimmalla kohdalla on luonnonrakka. Kankaan itäreuna laskee melko jyrkästi kohti viereistä metsittynyttä suota, länsi- ja eteläreuna ovat loivemmat. Iin ja Yli-Iin raja kulkee rakan poikki ja muinaisjäännöksiä sijaitsee molempien kuntien alueella. Kohde sijaitsee harjanteen laella ja sen itäpuolisen rinteen yläosan kivikossa.

Iin puolella olevassa rakassa, noin 50 - 60 metriä rajasta, on halkaisijaltaan noin 2 metrinen kekomainen röykkiö, jonka korkeus on noin 40 - 50 cm. Se on koottu keskimäärin pään kokoa olevista kivistä. Lisäksi alueella on ainakin toistakymmentä rakkakuoppaa, joiden koko vaihtelee noin 1,5 - 3 metrin välillä ja syvyys 20 - 40 cm välillä. Rakkakuopista puolenkymmentä sijaitsee Iin puolella ja loput Yli-Iin puolella. Yli-Iin puolella rakkakuoppien läheisyydessä olevassa kivikossa oli muutamia kvartsilohkoja.

Ks. myös Yli-Ii kohde 72.

Kohde tarkastettu: 17.6.1998

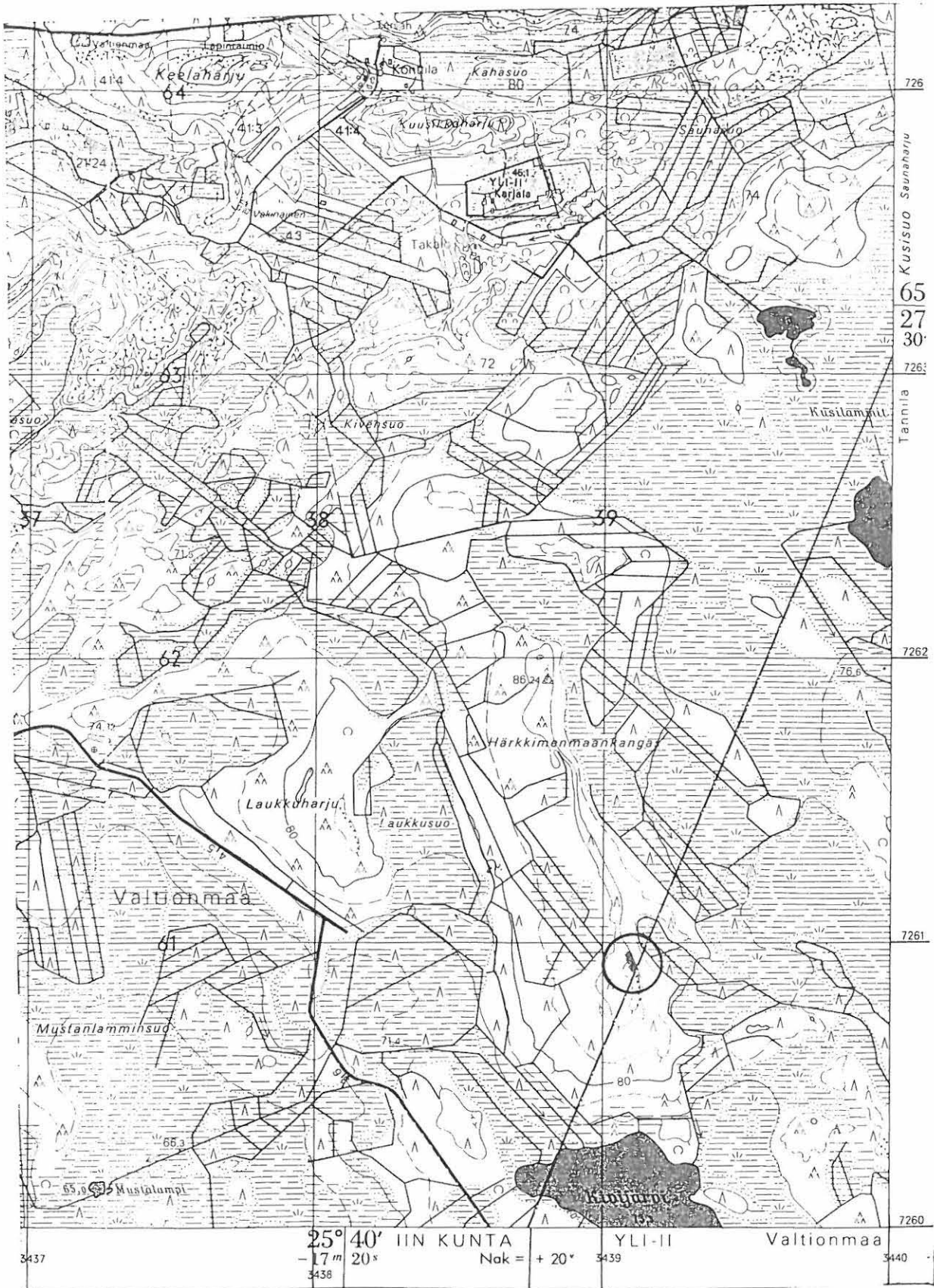
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 278 Rakassa Iin puolella oleva röykkiö rajalta päin kuvattu, kaakosta.

Kartta: Peruskarttaote 3512 05 KÄRPPÄSUO, p. 1981.

PK 3512 05 KÄRPPÄSUO
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7260 94
 y = 3439 10
 z = n. 87,5

II 59

Kohteen nimi: Kumpeleenharju
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö. II.
 Peruskartta: 2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI
 Koordinaatit: x = 7257 64, y = 2546 24, z = n. 5
 Kylä, kylänosa: Etelä-Ii, Maakrunni, luonnonsuojelualue
 Tila, rek:no: 10:24
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 19,5 km luoteeseen olevalla Maakrunni nimisellä saarella. Maakrunni on noin 2 km pitkä ja enimmillään vajaan kilometrin levyinen saari, jonka korkeimmat sijaitsevat saaren lounaisosan länsirannan niemissä sekä saaren itäosassa. Ne kohoavat yli 5 metrin korkeuteen yli vedenpinnan. Saaren muinaisjäännökset sijaitsevat länsirannan korkeiden harjanteiden kivikoissa.

Pohjoisemman harjanteen nimi on Kumpeleenharju. Sen korkeimmalla kohdalla on halkaisijaltaan noin 4 - 5 metrin ja noin 1,5 metriä korkea kumpumainen kivistä koottu röykkiö. Kyseessä on merimerkkinä käytetty korkealle paikalle rakennettu kivikummeli.

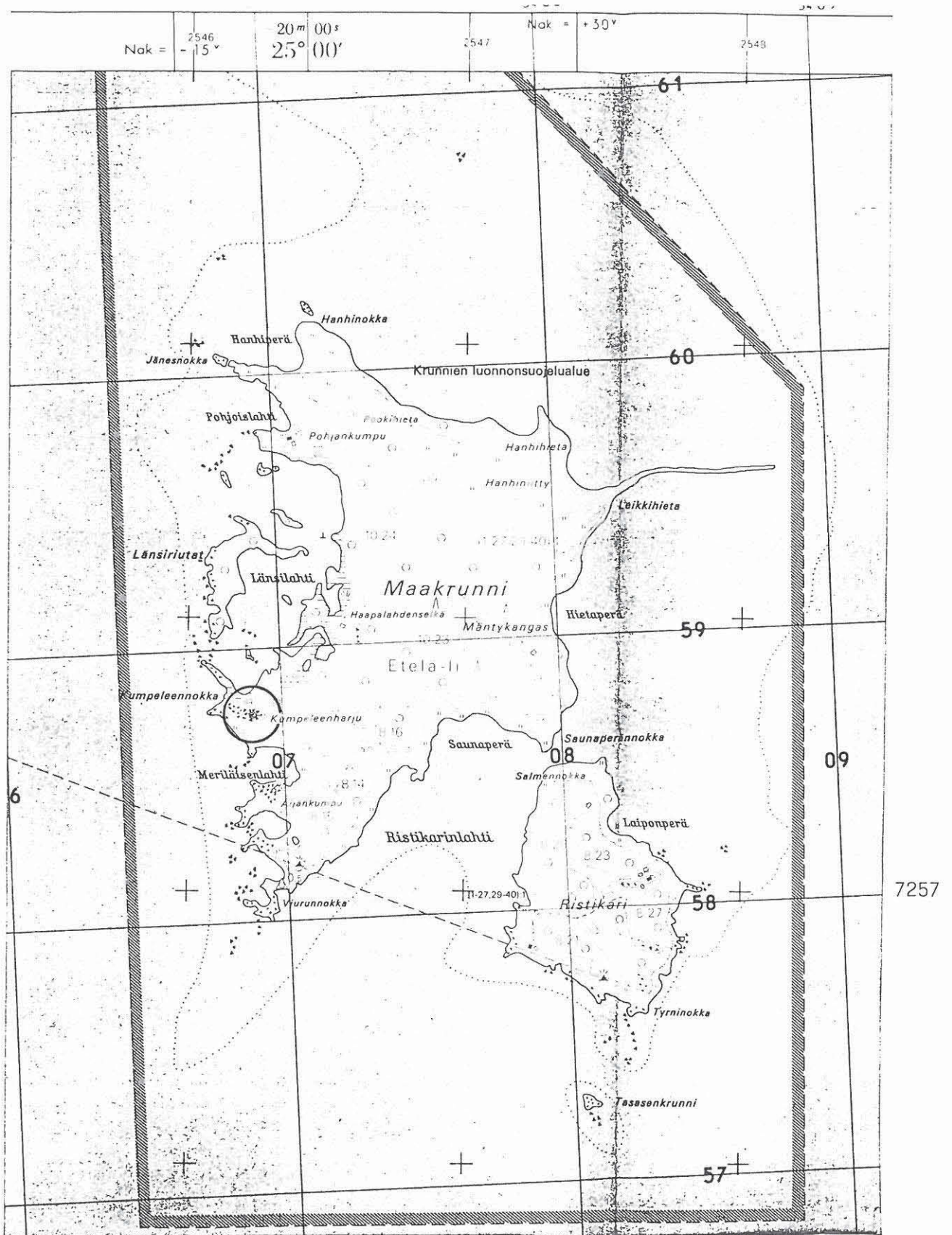
Kohdetta ei tarkastettu inventoinnin aikana. Pääosa tiedoista sekä kohteen sijainti saatu suullisesti J. Okkoselta, joka on julkaissut osan Krunnien kohteista. Kummelinharjun röykkiön hän esittelee artikkelissaan "Röykkiöiden inventointikokemuksia Pohjois-Suomessa" teoksessa "Lapinraunioita ja hiidenkiukaita", Museovirasto, Arkeologian osaston julkaisu N:o 3 (1993, s. 93 - 108; kirj. E. Jarva ja J. Okkonen). Ks. myös Snellman (SMYA 1887, s. 54 - 55).

Aiemmat tutkimukset: (Okkonen 1987, muistiinpanot)

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI, p. 1983.

PK 2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI
 M. Sarkkinen,
 Iin inventointi 1998

x = 7257 64
 y = 2546 24
 z = n. 5

II 60

Kohteen nimi: Äijänkumpu
 Määrittely ja mj-luokka: palvoskivi. I.
 Peruskartta: 2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI
 Koordinaatit: x = 7257 36, y = 2546 31, z = n. 5
 Kylä, kylänosa: Etelä-Ii, Maakrunni, luonnonsuojelualue
 Tila, rek:no: 10:24
 Maanomistaja:

Iin kirkosta noin 19,5 km luoteeseen olevalla maakrunni nimisellä saarella. Maakrunni on noin 2 km pitkä ja enimmillään vajaan kilometrin levyinen saari, jonka korkeimmat sijaitsevat saaren lounaisosan länsirannan niemissä sekä saaren itäosassa. Ne kohoavat yli 5 metrin korkeuteen yli vedenpinnan. Saaren muinaisjäännökset sijaitsevat länsirannan korkeiden harjanteiden kivikoissa.

Eteläisemmän harjanteen kivikossa on jäkälän peittämä tasapaksu kivi, joka kapenee kärjestään. Pienien kivien avulla pystyy tuetun kiven korkeus on noin 140 cm, leveys noin 80 cm ja paksuus noin 30 cm. Kyseessä on vanha kalajumala, jolle kerrotaan kalastajien uhranneen vielä historiallisella ajalla.

Kohdetta ei tarkastettu inventoinnin aikana. Pääosa tiedoista sekä kohteen sijainti saatu Tommy Ukkolan yleisen arkeologian proseminaariryöstä "maakrunnin kalajumalainen" Oulun Yliopisto, historian laitos 1988.

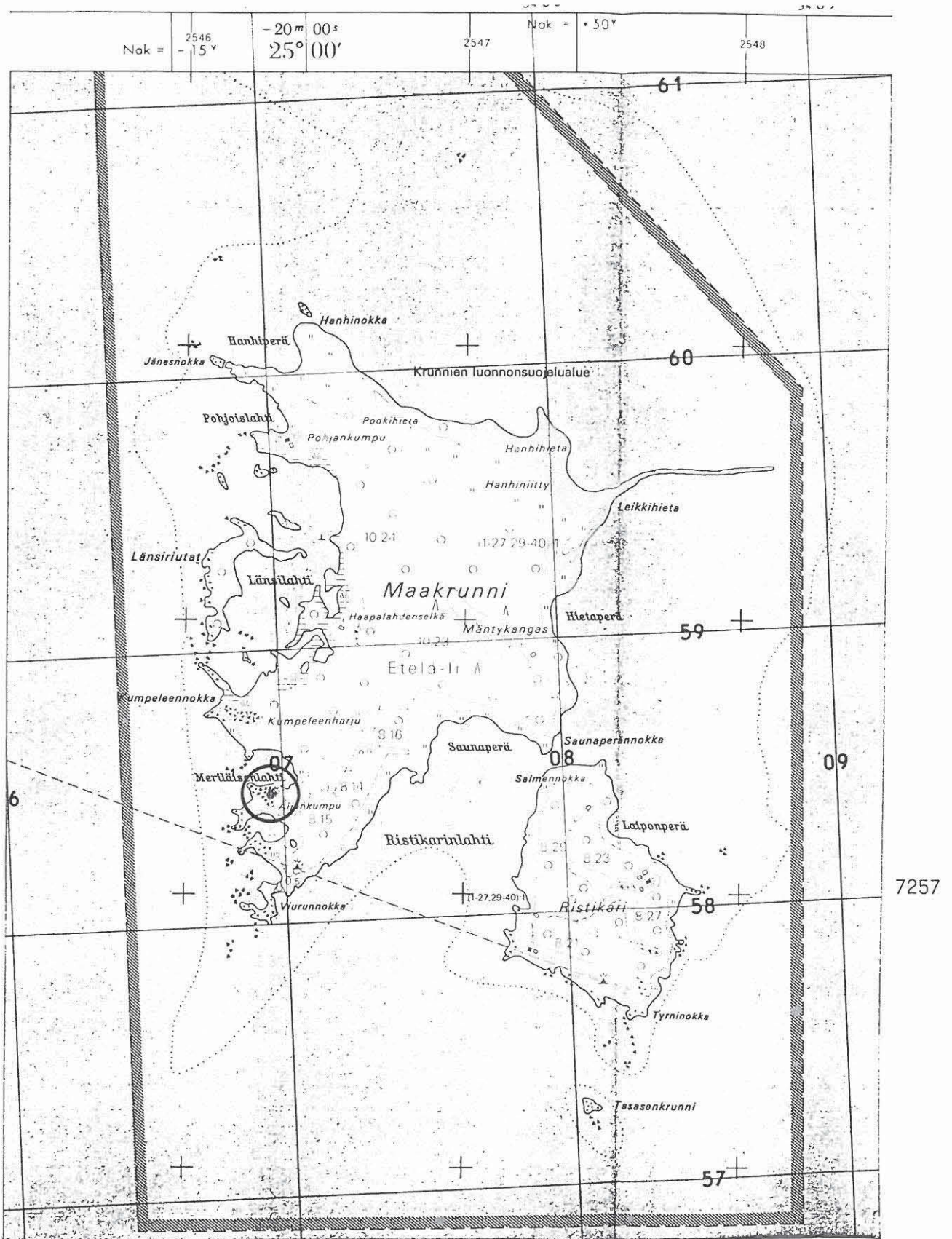
Ks. myös A.H. Snellman (SMYA 1887, s. 54 - 55).

Aiemmat tutkimukset: (Okkonen 1987, muistiinpanot)

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI, p. 1983.

PK 2534 01 + 2532 10 MAAKRUNNI

M. Sarkkinen,

Iin inventointi 1998

x = 7257 36

y = 2546 31

z = n. 5

MUITA KOHTEITA

1. Epämääräistä kivivallia

Kaihua, Olhava

PK 3512 06 YLI-OLHAVA, x = 7275 80, y = 3438 74, z = n. 80

A.H. Snellman mainitsee (SMYA 1887, s. 102), että Kaihuan talon seudulla kerrotaan olevan "kivikkoon kaivettuja hautoja", mutta kertoo samalla tulleeensa kertojien taholta vakuutetuksi, että kyseessä ovat luontaiset kivirakat. Myöhemmin paikalla on mainittu olleen jonkinlainen kivikehä (ks. Rantapohja N:o 83, 28.10.1997). Iin kirkolta noin 31 km pohjoisluoteeseen Kaihuanjärven länsipuolella olevan Kaihuan (-Mäntylä) aluetta tarkastettiin 10.6. Kesäkäytössä olevan talon isäntä sattui olemaan paikalla. Ainoa kysytyntapainen outo kivikko, sijaitsee koordinaattien osoittamalla paikalla. Sieltä tavattiin kaksi rinnakkaista NE - SW -suuntaista kivivallia, joilla on pituutta noin 10 - 15 metriä ja leveyttä noin 1 - 2 metriä, korkeutta niillä on noin 40 cm. "Vallien" kivet ovat kookkaita, hevosenpään luokkaa. Kohde muistuttaa jossain määrin Iin Olhavan lasitehtaan luona, kohde 5, ja Yli-Iin Hirvasselän, kohde 6, kivivalleja, mutta on näitä huomattavasti vaatimattomampi. Tätä ei voi varmuudella pitää ihmistyön tuloksena, mutta sijainti ei viitannut rantavalliinkaan. Lähellä on peltoa, mutta peltokerrosta ei vallien luona tavattu. Muita kiveyksiä tai kehiä ei paikalta tavattu.

2. Poroaidan kiviperustaa

Porokahojen suo, Olhava

PK 2534 09 SAARIHOVI, x = 7270 28, y = 2564 70, z = n. 40-42,5

Ylimmäisen Pihlajajärven länsipuolisilla kankailla on jäännöksiä vanhasta poroaidasta, jonka puuosat ovat rauenneet ja suurelta osin lahonneet. Paikalla on pieniä kivikasoja, joilla aidan tukipuut on pystyyn tuettu. Kohde tarkastettiin 11.6.1998.

3. Epämääräistä kivilatomusta

Pilkkalammi, Olhava

PK 2534 08 OLHAVA, x = n. 7267 50, y = 2565 25, z = n. 27,5

Pihlajajärvien ja Olhavanjoen puolimaissa olevasta Pilkkalammistä noin 500 metriä koilliseen, Keskimmaiselle Pihlajajärvelle johtavan metsäautotien ja sen itäpuolisen suon välisellä kalliolla on kaksi lähekkäin sijaitsevaa lohkaremaisista nostannaisista koottua latomusta. Niillä on pituutta pari kolme metriä ja korkeutta vajaa puoli metriä, leveyttä saman verran. Hajotetusta röykkiöstä tai muusta muinaisjäännöksestä ei ole kyse. Ilmeisesti kyseessä on nuori historiallisen ajan ampumasuoja tai vastaava. Tarkastettu 23.6.

4. Kivikasoja?

Haka-aitakangas, Olhava

PK 2534 08 OLHAVA, r. 7268/2565, z = n. 30

Alimmaisena Pihlajajärven pohjoispuolisella kankaalla, sen kaakkoisosassa kerrottiin olevan pieniä kivikasoja. Maastollisesti ja kasvillisuutensa puolesta hankalaa maastoa tarkastettiin tuloksetta 23.6.1998. Antaisiko kankaan nimi viitteeseen mahdollisten kivikasojen luonteesta?

5. Kivikkoon kaivettuja kuoppia.

Myllytörmän talosta pohjoiseen, Pohjois-Ii
PK 2533 09 II, x = 7248 90, y = 2568 38, z = n. 25

Iijoen vanhan uoman ja patoaltaan väliin jääneen nykyisen saaren keskiosassa, rautatiestä noin kilometrin itään olevan kankaan korkeimman kohdan sammalen ja kuusten peittämässä kivikossa on kaksi kuopannetta ja kolme rakkaan kaivettua suoraseinäistä kuoppaa, joiden halkaisija on 1 - 2 metriä ja syvyys noin 1 metri. Kuopat eroavat niistä rakkakuopista, joita tavataan rannikolla usein muiden kivirakenteiden yhteydessä. Kuoppien tarkoituksesta ja iästä ei saatu selvää, mutta ne tuskin ovat historiallista aikaa vanhempia. Kohde tarkastettu 9.6.1998.

6. Iso-Orastinjärvi, Iin ulkopalsta

PK 3511 12 ISO ORASTINVAARA, r. 7244/3455, z = n. 85

Iin kirkolta noin 31 km itään, Yli-Iin Pahkakosken eteläpuolella olevan laajan Iin ulkopalsta Orastinjärven etelärannassa on useita vedenalaisia veneenjäänteitä ja veistettyjä puita. Löydöt ovat historialliselta ajalta. Ks Pentti Koivusen Raportti järviarkeologiasta tarkastusmatkasta, 23.8.1994, Oulun Yliopiston Arkeologian laboratorion arkistossa.